

T.C.
NEVŞEHİR VALİLİĞİ
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

NEVŞEHİR İLİ TEMİZ HAVA EYLEM PLANI
THEP (2025-2029)

PLANIN HAZIRLANMASINA KATKI SAĞLAYAN KURUMLAR

- Tüm İl ve İlçe Belediye Başkanlıkları
- Karayolları 6. Bölge Müdürlüğü
- Güney Temiz Hava Bölge Müdürlüğü
- Nevşehir TUIK Bölge Müdürlüğü
- Kapadokya Alan Başkanlığı
- Nevşehir Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- Nevşehir İl Emniyet Müdürlüğü
- Nevşehir İl Sağlık Müdürlüğü
- Nevşehir Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü
- Nevşehir Meteoroloji Müdürlüğü
- Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
- Nevşehir Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü
- Nevşehir Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı
- Enerya Kapadokya Gaz A.Ş.

Planın Onay Tarihi

(Mahalli Çevre Kurulunun 09/07/2025 tarihli ve 129 sayılı kararı ile uygun görülmüştür.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa Numarası

1. GİRİŞ

1.1. Giriş Bölümü.....	7
1.1.1. THEP Süreci ve Yasal Altyapı.....	7
1.1.2. 2020-2024 THEP Özet Bilgileri.....	9
1.2. THEP Komisyonu Üyeleri	10
1.3. THEP Hazırlayanlar ve İletişim Bilgileri.....	11

2. NEVŞEHİR İLİNE AİT BİLGİLER

2.1. Coğrafi ve Topoğrafik Bilgiler.....	12
2.2. Meteorolojik, Toz-Kum Fırtınalarından Etkilenebilirlik ve Enverziyon Takibi Bilgileri.....	15
2.3. Nüfus.....	30
2.4. Sağlık.....	35
2.5. Sanayi.....	37
2.6. Turizm.....	41

3. HAVA KİRLETİCİLERİ EMİSYON YÖNETİMİ BİLGİLERİ

3.1. Emisyon Envanteri.....	43
3.2. Modelleme Sonuçları ve Nefes Yazılımı.....	53
3.3. Hava Kalitesi ve Ölçüm Ağı Verileri.....	57

4. ALINACAK ÖNLEMLER VE UYGULANACAK POLİTİKA ETKİNLEŞTİRME FAALİYETLERİ

4.1. İlde Mevcut Durumun Ortaya Konulması.....	76
4.2. Mevcut Olan İyileştirme Projeleri Veya Önlemlerin Detayları.....	77
4.3. Kirliliği Azaltmak İçin Uygulanacak Projeler Veya Önlemlerin Detayları	78

TABLO LİSTESİ

Tablo-1: Hava Kalitesi Değ. Ve Yönetimi Yönetmeliği Ek-I, Limit Değerlerinde Kademeli Azaltım

Tablo-2: THEP Komisyon Üyeleri

Tablo-3: 2025-2029 dönemi Nevşehir Temiz Hava Eylem Planı Hazılayan Uzman Listesi

Tablo-4: Nevşehir-Merkez Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 1959-2023

Tablo-5: Nevşehir-Merkez Yönlere Göre Maks. Rüzgar(m/sn) Tablosu

Tablo-6: Nevşehir-Acıgöl Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 2014-2023

Tablo-7: Nevşehir-Avanos Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 1986-2023

Tablo-8: Nevşehir-Derinkuyu Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 2012-2023

Tablo-9: Nevşehir- Gülşehir Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 2014-2023

Tablo-10: Nevşehir- Hacıbektaş Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 2012-2023

Tablo-11: Nevşehir- Kozaklı Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 2012-2023

Tablo-12: Nevşehir- Ürgüp Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 1970-2023

Tablo-13: İlimiz 2024 yılı Günlük Ortalama Yüzey Toz Konsantrasyonu Değerleri

Tablo-14: İlimiz 2024 Yılı Günlük Ortalama Enverziyon Şiddeti Tablosu

Tablo-15: Cinsiyete göre il/ilçe merkezi, belde/köy nüfusu ve nüfus yoğunluğu, 2020-2024

Tablo-16: Nevşehir İli Temel Nüfus Göstergeleri, 2007-2024

Tablo-17: Nevşehir İli Cinsiyete Göre İlçe Nüfusları ADNKS-2024

Tablo-18: Hava kirliliğinin sağlığa etkileri

Tablo-19 : İlimizde solunum sistemi hastalıklarına bağlı ölüm sayısı ve oranları(2020-2023)

Tablo-20: İlimizdeki Küçük Sanayi Sileri

Tablo-21: İlimiz Sanayi Sektöründe İstihdam Dağılımı

Tablo-22: Müze ve Ören yerleri ziyaretçi sayıları, 2024

Tablo-23: Konaklama tesislerinde ilçelere bağlı turist sayıları 2024-2023-2022

Tablo-24: Konaklama tesislerinde ilçelere bağlı turist sayıları 2021-2020

Tablo-25: İlimize ait Katı Yakıt Stok durumu (ton)

Tablo-26: İlimizde dağıtılan kömür miktarları(ton)

Tablo-27: Bölge bazlı doğalgaz tüketimi, (2020-2024)

Tablo-28: Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Hava Kalitesi İzleme Ağı Nevşehir Hava Kalitesi İzleme İstasyonları

Tablo-29: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği Ek-II, Limit Değerlerinde Kademeli Azaltım

Tablo-30: Ülkemiz, Avrupa Birliği ve Dünya Sağlık Örgütü'nün Sınır Değerleri

Tablo-31: Ulusal Hava Kalitesi İndeksi Değerleri

Tablo-32: Ulusal Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) Kesme Noktaları

Tablo-33: İlimiz İkinci Dönem THEP uygulamaları

Tablo-34: Temiz Hava Eylem Planı Uygulama için Zamanlama Tablosu

GRAFİK LİSTESİ

- Grafik -1: Nevşehir Merkez Toplam Yağış Parametresi İstatistiksel Analizi, 1960-2023*
- Grafik - 2 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 1959 – 2023*
- Grafik - 3 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 2014 – 2023*
- Grafik - 4 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 1986 – 2023*
- Grafik - 5 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 2012 – 2023*
- Grafik - 6 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 2014 – 2023*
- Grafik - 7 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 2012 – 2023*
- Grafik - 8 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 2012 – 2023*
- Grafik - 9 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 1970 – 2023*
- Grafik-10: İlimiz 2024 Yılı Günlük Ortalama Yüzey Toz Konsantrasyonunun Aylara Göre Dağılımı*
- Grafik-11: İlimiz 2024 Yılı Günlük Ortalama Enverziyon Şiddetinin Aylara Göre Dağılımı*
- Grafik-12: Nevşehir Merkez İlçe ve Diğer İlçeler Nüfus yoğunluğu*
- Grafik-13: İlimiz Sanayi Ölçek Dağılımı*
- Grafik-14: İlimiz Sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı*
- Grafik-15: İlçelere göre ilimiz tesislerinde konaklamada bulunan turist sayıları,2024 yılı*
- Grafik-16 : İlimizdeki motorlu kara taşıtlarının araç türlerine göre dağılımı*
- Grafik-17. Nevşehir-Avanos HKİİ PM10 Parametresi Günlük (24 saatlik) Değişimi*
- Grafik-18.Avanos HKİİ PM10 Parametresi Aylık Ortalamalar ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) ve PM10 Aşım Sayıları*
- Grafik-19:Nevşehir-Merkez HKİİ PM10 Parametresi Günlük (24 saatlik) Değişimi*
- Grafik-20.Nevşehir HKİİ PM10 Parametresi Aylık Ortalamalar ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) ve PM10 Aşım Sayıları*
- Grafik-21.Avanos HKİİ SO2 Parametresi Günlük (24 saatlik) Değişimi*
- Grafik-22.Nevşehir-Avanos HKİİ SO2 Parametresi Aylık Ortalamalar ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)*
- Grafik-23. Nevşehir HKİİ SO2 Parametresi Günlük (24 saatlik) Değişimi*
- Grafik-24. Nevşehir HKİİ SO2 Parametresi Aylık Ortalamalar ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)*
- Grafik-25. Nevşehir-Merkez HKİİ CO Parametresi Günlük Değişimi*
- Grafik-26.Nevşehir-Merkez HKİİ CO Parametresi 8 saatlik Değişimi*
- Grafik-27. Nevşehir HKİİ CO Parametresi Aylık Ortalamalar ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) ve Aşım sayıları*
- Grafik-28. Nevşehir-Merkez HKİİ O3 parametresi günlük değişimi*
- Grafik-29. Avanos HKİİ NO2 parametresinin günlük değişimi*
- Grafik-30. Nevşehir-Avanos HKİİ NO2 Parametresi Aylık Ortalamalar ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) ve Aşım sayıları*
- Grafik-31.Nevşehir HKİİ NO2 parametresinin günlük değişimi*
- Grafik-32. Nevşehir HKİİ NO2 Parametresi Aylık Ortalamalar ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) ve Aşım sayıları*
- Grafik-33: Nevşehir HKİİ'nin PM10 ve SO2 Parametrelerinin 2020-2024 Yılı Ortalamaları*
- Grafik-34.Avanos HKİİ'nin PM10 ve SO2 Parametrelerinin 2022-2024 Yılı Ortalamaları*
- Grafik-35.Nevşehir HKİİ'lerin PM10 Parametresi Ortalamaları 2024 Yılı*

Grafik-36. Nevşehir HKİİ'lerin PM10 Parametresi 2024 Yılı Aşım Sayıları

Grafik-37. Nevşehir HKİİ'lerin SO2 Parametresi Yıllık Ortalamaları

HARİTA LİSTESİ

Harita 1. Nevşehir İli Haritası

Harita 2. Nevşehir İli Fiziki Haritası

Harita-3: Toz Taşınım Haritası

Harita-4: Enverziyon Risk Haritası

Harita-5: İl ve İlçe bazında nüfus yoğunluk haritası, 2024, TÜİK

Harita-6: İlimizdeki OSB ve önemli tesislerin yerleşim yerlerine uzaklığı

Harita -7: Nevşehir İli Yol Ağı Bilgileri

Harita-8: İlimize ait Trafik Hacim Haritası, 2024

Harita-9: Jeep turlarının güzergahları

Harita-10: ATV turlarının güzergahları

Harita-11: Derinkuyu NEFES Sistemi PM10

Harita-12: Avanos NEFES Sistemi PM10

Harita-13: Acıgöl NEFES Sistemi PM10

Harita-14: Merkez NEFES Sistemi PM10

Harita-15: Kozaklı NEFES Sistemi PM10

Harita-16: Hacıbektaş NEFES Sistemi PM10

Harita-17: Gülşehir NEFES Sistemi PM10

Harita-18: Revize Nevşehir - Merkez Hava Kalitesi İzleme İstasyonu Fotoğrafı

Harita-19: Nevşehir - Avanos Hava Kalitesi İzleme İstasyonu Fotoğrafı

Harita-20: Nevşehir İli İstasyon Ve Çevresini Gösterir Uydu Haritası

Harita-21: Nevşehir İli Avanos İlçesinde Bulunan İstasyon Ve Çevresini Gösterir Uydu Haritası

1. GİRİŞ

1.1. Giriş Bölümü:

1.1.1. THEP Süreci ve Yasal Altyapı

Bilindiği üzere, 5491 sayılı Kanunla değişik 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun Ek 6ncı maddesinde "Hava kalitesinin belirlenmesi, izlenmesi ve ölçülmesine yönelik yöntemler, hava kalitesi sınır değerleri ve bu sınır değerlerin aşılmaması için alınması gerekli önlemler ile kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine ilişkin çalışmalar Bakanlıkça yürütülür. Bu çalışmalara ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede, "Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği" 06.06.2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş, 05.05.2009 tarihli ve 27219 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile de yönetmeliğin Ek-I A'sında değişiklik yapılmıştır. Bu Yönetmelikle, Avrupa Birliğinin belirlediği düşük hava kalitesi limit değerlerine uyum için hava kalitesi alanındaki AB mevzuatının, mevzuatımıza uyumlaştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca kirliliğin kontrolü ve hava kalitesi alanında doğru, tam ve güvenilir bir izleme ve kurumsal güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Söz konusu Yönetmelik doğrultusunda; 09.09.2013 tarihli ve 2013/37 sayılı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi yayımlanmıştır. Bu Genelgeye göre Yönetmelikte belirtilen hava kalitesi standartları yıllara göre eşit olarak azaltılarak uygulanacak olup 2014-2019 yıllarını kapsayacak şekilde limit değerlerindeki kademeli azaltım tablosu Genelgenin Ek-II sinde verilmiştir. Bu tablodan, ilimizde ölçümleri yapılan kirlilik parametreleri için tablo aşağıda gibi oluşturulmuştur.

Tablo-1: Hava Kalitesi Değ. ve Yönetimi Yönetmeliği Ek-I, Limit Değerlerinde Kademeli Azaltım

Kirleticisi	Ortalama Süre	Limit Değer							Uyarı Eşiği
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
SO₂	Saatlik -insan sağlığının korunması için-	500	500	470	440	410	380	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir "bölge" veya "alt bölgede")

	24 Saatlik -insan sağılığının korunması için-	250	250	225	200	175	150	125	veya en azından 100 km2 de -hangisi küçük ise- üç ardışık saatte ölçülür)
	Yıllık ve Kış Dönemi (1 Ekim den 31 Marta kadar) -ekosistemin korunması-	20	20	20	20	20	20	20	
PM10	24 Saatlik -insan sağılığının korunması için-	100	100	90	80	70	60	50	----
	Yıllık -insan sağılığının korunması için-	60	60	56	52	48	44	40	

Bakanlığımızca Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinin 7 inci maddesine göre hava kalitesini değerlendirmek amacıyla belirlenen “bölge” ve “alt bölgelerin” listesi bu genelgenin Ek-I inde yer almaktadır. Tüm Türkiye için 8 bölge, il merkezi nüfusu 750.000 den fazla olan 15 “büyük alt bölge” ile İl merkezi nüfusu 250.000-750.000 arası olan 31 “küçük alt bölge” belirlenmiştir. 09.09.2013 tarihli ve 2013/37 sayılı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi’nin eki olan EK-III’e göre İlimiz yüksek kirlilik potansiyeli olan iller arasında bulunmakta olup 2014 yılından sonra Avrupa Birliği limit değerlerini sağlamaya yönelik Temiz Hava Eylem Planlarının hazırlanması gerekmektedir.

Bu nedenle daha önce 2014-2019 yıllarını kapsayan 1. Dönem Temiz Hava Eylem Planının süreci dolmuş 2020-2024 yılları kapsayan 2. Dönem Temiz Hava Eylem planı kapsamında eylemler planlar dahilinde gerçekleştirilmiştir. Nevşehir Temiz Hava Eylem Planının süresi 2024 yılı sonu itibari ile dolmuş olması nedeniyle 2025-2029 yıllarını kapsayan 3.dönem için hava kirliliğini azaltmaya yönelik eylemler belirlenmiş ve yeni bir “Eylem Planı” hazırlanmıştır.

1.1.2. 2020-2024 yıllarını kapsayan 2. Dönem THEP Özet Bilgileri

İlimizde Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili Bakanlık Genelgesi çerçevesinde 2020-2024 yılı Temiz Hava Eylem Planı hazırlanmıştır. Eylem planı kapsamında ilgili kurum ve kuruluşların işbirliği ile yürütülen çalışmalara ilişkin veriler 6 aylık periyotlarla Bakanlığımızın Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) sistemine girilmektedir. Eylemler; evsel ısınma, ulaşım, sanayi tesisleri, şehir planlaması ile eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları alt başlıklarında gerçekleştirilmiştir.

a. Evsel Isınma

- Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre yetki devri yapılmış Belediye Başkanlıkları tarafından denetimler gerçekleştirilmiştir.
- Doğalgaz, güneş enerjisi, jeotermal, ısı pompası kullanımlarının teşvik edilmesi için Enerya Kapadokya Gaz Dağıtım A.Ş. vb özel kuruluşlarca çalışmalar yapılmıştır.
- Enerji verimliliği amacıyla binalarda ısı izolasyonunun sağlanması için önlemler alınmasına yönelik bilgilendirme yapılarak yeni yapılan binalarda ısı yalıtımı yapılmadan ruhsat verilmemektedir.
- Hava kalitesini artırmak amacıyla bilgilendirme materyallerinin hazırlanması planlanmıştır.

b. Ulaşım

- Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi verilen kuruluşların egzoz ölçümlerini standartlara uygun yapıp yapmadıkları ve trafikte seyir halinde olan araçların EGEDES sistemi ile egzoz ölçümü konusunda denetimler gerçekleştirilmiştir.
- Çevre Dostu ulaşım ağlarının(yeşil dalga vb.) artırılması için planlamalar yapılmıştır.
- İlimizde trafikten kaynaklı hava kirliliğinin önüne geçmesi için çevre yolu projesi yapımı planlanmaktadır.

c. Sanayi Tesisleri

- Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında sanayi tesislerin emisyon konulu çevre izni almaları ve izin almış tesislerin izin koşullarına göre çalışıp çalışmadıklarının yıl boyunca yapılacak denetimlerle takibi yapılmıştır.
- Çevre kirliliğine neden olan fırın, lokanta vb. işletmelerin bacalarına filtre sisteminin kurulması hususunda Nevşehir Belediyesince denetimler yapılmıştır.

d. Şehir Planlaması

- İmar alanı içerisinde nüfus yoğunluğuna bağlı olarak yeşil alan miktarını artırma planlanmıştır.

- İlgili kurumlarca trafik yoğunluğu oluşmasını engelleyecek yolların yapılması, toplu taşıma, bisiklet vb. kullanımının teşvik edilmesi planlanmıştır.
- Nevşehir Orman İşletme Müdürlüğü ve Nevşehir Belediye Başkanlığınca bahar aylarında ağaçlandırma çalışmaları yapılmıştır.

e. Eğitim, Bilinçlendirme ve Yenilikçi Yaklaşımlar

- Çevre ve Hava Temizliği konusunda İl Müftülüğüne belirli periyotlarla vaaz verilmesi planlanmıştır.
- Halkı bilinçlendirici broşür ve kitapçık dağıtılması planlanmıştır.

1.2. THEP Komisyonu Üyeleri

THEP 2025-2029 Dönemini kapsayacak olan eylem planı kapsamında görev alacak kişilerin belirlenmesi amacıyla Nevşehir Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün 09/03/2025 tarih ve 11918714 sayılı yazısı ilgili kurumlara gönderilmiş olup kurumlarca belirtilen komisyon üyelerine ilişkin liste Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 2. THEP Komisyon Üyeleri

KURUM	KİŞİ	Görevi
Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Celalettin ÖZLEŞEN	Asil
Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Ahmet ADIYAMAN	Asil
Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Neslihan KAVRAAL DELİGÖZ	Asil
Nevşehir Belediye Başkanlığı	Atila ŞENELMİŞ	Asil
Nevşehir Belediye Başkanlığı	Safa KAYA	Yedek
Nevşehir İl Emniyet Müdürlüğü	Ertuğrul GÜN	Asil
Nevşehir İl Emniyet Müdürlüğü	Mustafa ZENGİN	Yedek
İl Sağlık Müdürlüğü	Ramazan AKİDAĞI	Asil
İl Sağlık Müdürlüğü	Sami ÖZTÜRK	Yedek
Nevşehir Meteoroloji Müdürlüğü	Ertuğrul TÜKENMEZ	Asil
Nevşehir Meteoroloji Müdürlüğü	Süleyman ATA	Yedek
Hacı Bektaş-ı Veli Üniversitesi	Doç. Dr. Hakan	Asil

	DULKADİROĞLU	
Hacı Bektaş-ı Veli Üniversitesi	Doç. Dr. Sevgi GÜNEŞ DURAK	Yedek
Tarım ve Orman İl Müdürlüğü	Özge ERTEMUR	Asil
Tarım ve Orman İl Müdürlüğü	Murat ASLAN	Yedek
Orman İşletme Müdürlüğü	Uğur ARICAN	Asil
Orman İşletme Müdürlüğü	Halil İbrahim Mustafa ÇİNGİL	Yedek
Enerya Kapadokya Gaz A.Ş.	Özenç GEZGİN	Asil
Enerya Kapadokya Gaz A.Ş.	Recep KARA	Yedek
Güney Temiz Hava Bölge Müdürlüğü	Mehmet AKGÜN	Asil
Güney Temiz Hava Bölge Müdürlüğü	Erdem TORUN	Yedek
Karayolları 6. Bölge Müdürlüğü	Ahmet GÖKMEN	Asil
Karayolları 6. Bölge Müdürlüğü	Murat DURNA	Yedek
Kapadokya Alan Başkanlığı	Yasemin ACAR	Asil
Kapadokya Alan Başkanlığı	Furkan TÜRKER	Yedek

1.3. THEP Hazırlayanlar ve İletişim Bilgileri

Tablo-3: 2025-2029 dönemi Nevşehir Temiz Hava Eylem Planı Hazırlayan Uzman Listesi

KURUM	KİŞİ	BİRİM	E-POSTA	TELEFON
Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Ahmet ADIYAMAN	Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü	ahmet.adiyaman@gmail.com	03842151050
Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Neslihan KAVRAAL DELİGÖZ	Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü	neslihan.kavraal@csb.gov.tr	03842151050
Nevşehir Çevre,	Ahmet İLTAŞ	Çevre	ahmet.iltas@csb	03842151050

Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü		Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü	.gov.tr	
ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü	Mehmet AKGÜN	Güney Temiz Hava Bölge Müdürlüğü	akgun.mehmet@csb.gov.tr	-

2. NEVŞEHİR İLİNE AİT BİLGİLER

2.1. Coğrafi ve Topoğrafik Bilgiler

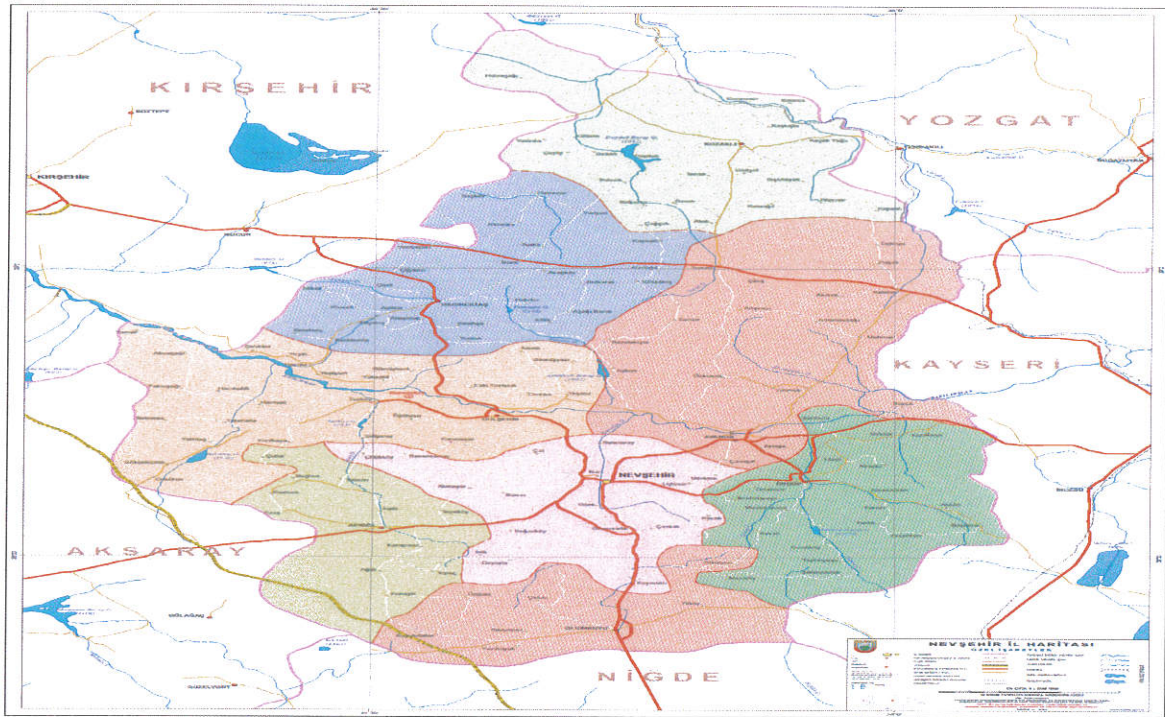
İlin tarihi M.Ö.7000 yıllarına kadar uzanır. Nevşehir ‘Güzel Atlar Ülkesi’ anlamına gelen (Farsça Katpatuka) Kapadokya Bölgesinin merkezinde yer alır. Bölgeye sırası ile Hititler, Frigler, Asurlular, Persler, Romalılar, Selçuklular ve Osmanlılar egemen olmuşlardır. Kapadokya Bölgesi M.S. 3. yüzyıldan itibaren Hristiyanlığın önemli merkezlerinden biri olmuştur. 11. ve 12. yüzyıllarda Selçukluların ellerine geçmiştir. 1071 Malazgirt Zaferinden sonra bölgede Türk köyleri kurulmaya başlayınca şehre Muşkara ismi verilmiştir. İlin adı 1725 tarihinde Nevşehir olarak değiştirilmiştir. Nevşehirli Sadrazam Damat İbrahim Paşa zamanında büyük bayındırlık hareketine girilmiş imaretler, camiler medreseler ve çeşmeler yapılmıştır. Cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte Nevşehir; Niğde iline bağlı kaza, 20 Temmuz 1954 tarihinde 6429 sayılı Kanun ile İl statüsüne kavuşmuştur.

Nevşehir, İç Anadolu Bölgesi’nde 38° 12’ ve 39° 20’ kuzey enlemleri ile 34° 11’ ve 35° 06’ doğu boylamları arasında kalır. Konya Kapalı Havzasında kalan Derinkuyu ilçesi dışında, bütünüyle Orta Kızılırmak Havzasına giren İl, konum itibariyle Türkiye’nin tam ortasında olup, yüzölçümü 5.392 km²’dir. Ülke topraklarının binde 7’sini kaplar. Kızılırmak vadisinin güney yamacına kurulmuş olan İl merkezinin rakımı 1.150 metredir. Erciyes, Melendiz ve Hasandağı gibi eski yanardağların kül ve lavlarının birikmesiyle oluşmuş geniş bir plato üzerinde yer alan il alanı, doğudan Kayseri’nin Yeşilhisar, İncesu ve Merkez, kuzeydoğudan Yozgat’ın Boğazlıyan ve Şefaatli, kuzey batıdan Kırşehir’in Mucur, güney, güneybatı ve batıdan Niğde, Aksaray Merkez ve Ortaköy İlçesi ile çevrilidir. İlde vadi tabanlarında düzlükler yer alır, İlin geneline engebeli bir yapı hâkimdir. Başlıca yükseltiler; Erdaş Dağı (İlin güneybatısında 1982 m.), Hodul Dağı (İlin doğusunda Derinkuyu civarında 1949 m.), Kızıldağ (İlin Kuzeyinde Kozaklı yöresinde 1768 m.), Hırka Dağı (İlin Kuzeyinde Gülşehir

ile Hacıbektaş arasında 1683 m.), Oylu Dağı (İlin doğusunda 1642 m.), Aşıklı Dağı (İlin Güneydoğu istikametinde Niğde yolu kenarında 1695 m.), Kermil Dağı (İlin doğusunda Uçhisar kasabasının güneyinde 1516 m.), Uçhisar Dağı (Kermil Dağının güney batısında aynı silsile üzerinde 1543 m.), Topuz Dağı (Ürgüp ilçesinin doğusunda 1600 m.) ve Ziyaret Dağı (Avanos ilçesinin kuzeyinde güney ve doğu kenarı Kızılırmak'a dayanır 1581 m.)dır. İlde geniş ovalar bulunmamaktadır. İlin ortalama yükseltisi 1259 metredir. Kızılırmak kıyısında dar düzlüklere rastlanır. İlin en önemli düzlüğü ise Konya Kapalı Havzasında yer alan Derinkuyu Ovasıdır. İlin başlıca akarsuyunu ise il topraklarından geçen Kızılırmak oluşturur. Nevşehir ili, yazları sıcak ve kurak, kışları ise soğuk ve yağışlı geçen tipik karasal iklim özelliklerini taşır. Yıllık sıcaklık ortalaması 11,8 °C, yıllık toplam yağışların ortalaması 415,7 kg/m² olup ortalama nispi nem % 63'tür. İl genelinde bozkır bitkileri görülür. Orman alanları ise İl yüzölçümünün yaklaşık % 1,3'ünü oluşturur.

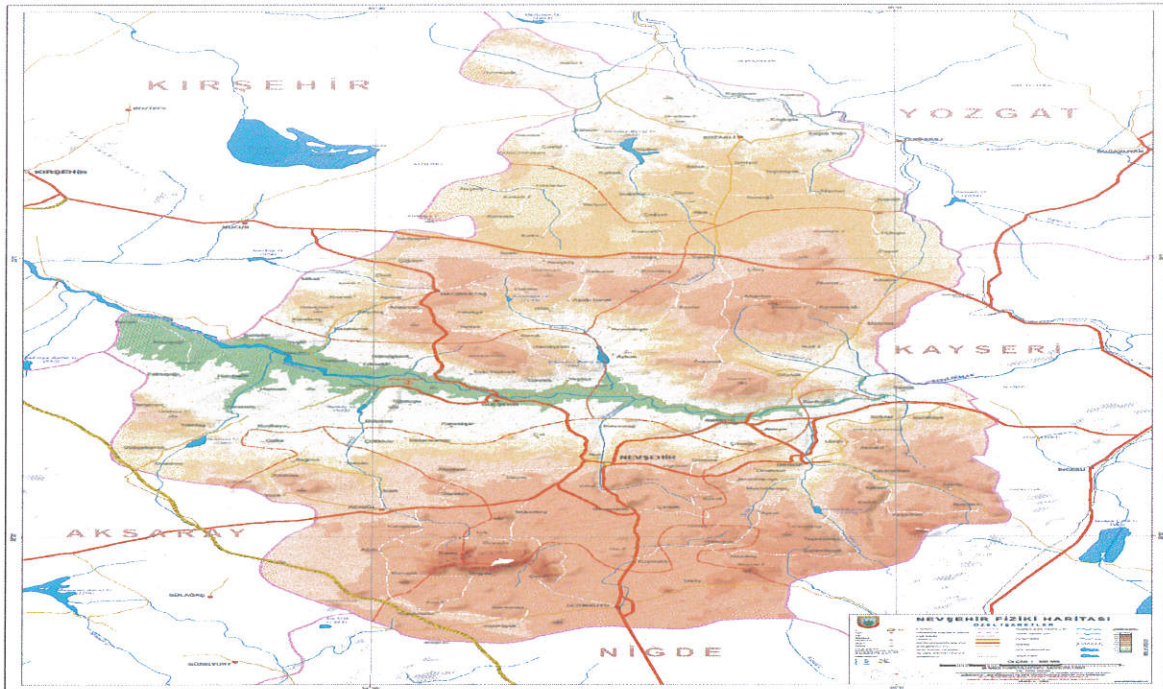
Nevşehir ili alanı, Erciyes, Hasan Dağı ve Melendiz Dağı arasındaki volkanik bölgede yer alır. Bu volkanlarla birlikte diğer çok sayıdaki volkanların püskürmeleri Üst Miyosen'de (10 milyon yıl önce) başlayıp, Holosen'e (Günümüz) kadar sürmüştür. Neojen gölleri altındaki yanardağlardan çıkan lavlar, platoda, göller ve akarsular üzerinde 100-1 Gülyaz, Murat Ertuğrul, Nevşehir Kapadokya, 2012.150 m. kalınlığında farklı sertlikte tüf tabakasını oluşturmuştur. Volkan tüfleriyle lavlardan oluşan bu yapı, Kızılırmak Vadisi'nin kuzeyinde de sürer. Tüf Vadisi'nin bazı kesimlerinde, alttaki temel yapı yüzeye çıkmış durumdadır.

Harita 1. Nevşehir İli Haritası

Bu tabakanın bünyesinde tüften başka tüffit, ignimbirit tuf, lahar, volkan külü, kil, kumtaşı, marn, aglomera ve bazalt gibi jeolojik kayaçlar bulunmaktadır. Ana volkanlardan püsküren maddelerle Haritalenen plato, şiddeti daha az küçük volkanların püskürmeleriyle sürekli değişime uğramıştır. Üst Pliosen'den başlayarak -başta Kızılırmak olmak üzere- akarsu ve göllerin bu tuf tabakasını aşındırmaları nedeniyle bölge bugünkü halini almıştır. Tüm yöre, III. Zaman'da ve IV. Zaman'ın başlarında Erciyes ve Hasan Dağı'ndan püsküren lav tüflerinden oluşmuştur. Egemen madde kalkerdir. Nevşehir- Ürgüp arasında kalan çok dar bir alanda andezit tüflerine rastlanır. Doğuya gidildikçe Erciyes Dağı'na yakın yerlerde, çeşitli çakmaktaşılarıyla silisli tabakalar yoğunlaşır. Bu yörenin neojen sonlarında son biçimini aldığı sanılmaktadır. Nevşehir-Ürgüp-Avanos üçgeni içindeki vadi yamaçlarından inen sel sularının, tüflerden oluşan bu yapıyı aşındırması esnasında daha az etkilenecek yüksekte kalmış kimi oluşumlar ortaya çıkmıştır. Peribacası adı verilen bu ilginç oluşumların yüksekliği 40 metreye dek çıkabilmektedir.

Harita 2. Nevşehir İli Fiziki Haritası

Nevşehir ve Ürgüp yörelerinde çok sayıda görülen peribacalarına Anadolu'nun başka yörelerindeki volkanik alanlarda rastlanmaz. Bunun kimi nedenleri vardır. Yöredeki volkanik tuf tabakaları, çok kalın olmadığından yüzey suları ve iklim etkisiyle kolayca aşınabilmektedir. Bu nedenle Kızılırmak Vadisi'ne doğru eğimli olan alanlarda, toprakların bir kesimi yüzey sularıyla taşınırken, aşınmaya dayanıklı bölümler baca biçiminde yükselen şekiller olarak kalabilmiştir. Nevşehir il alanı, kayseri topraklarında güney-kuzeydoğu

doğrultusunda uzanan kırık çizginin de dışında kaldığından, 1. Derece deprem kuşağı içinde değildir. İl alanı hemen hemen tümüyle ikinci ve üçüncü derece deprem kuşaklarında, yeni sarsıntıların zararsız geçtiği tehlikesiz yörelerden oluşmaktadır. Peribacaların kolayca yok olmayışının bir nedeni de budur.

2.2. Meteorolojik, Toz-Kum Fırtınalarından Etkilenebilirlik ve Enverziyon Takibi Bilgileri

2.2.1. Meteorolojik Genel Bilgiler

Nevşehir Meteoroloji Müdürlüğünden ilimize ait alınan veriler aşağıdaki tablo ve grafiklerde gösterilmektedir.

MERKEZ

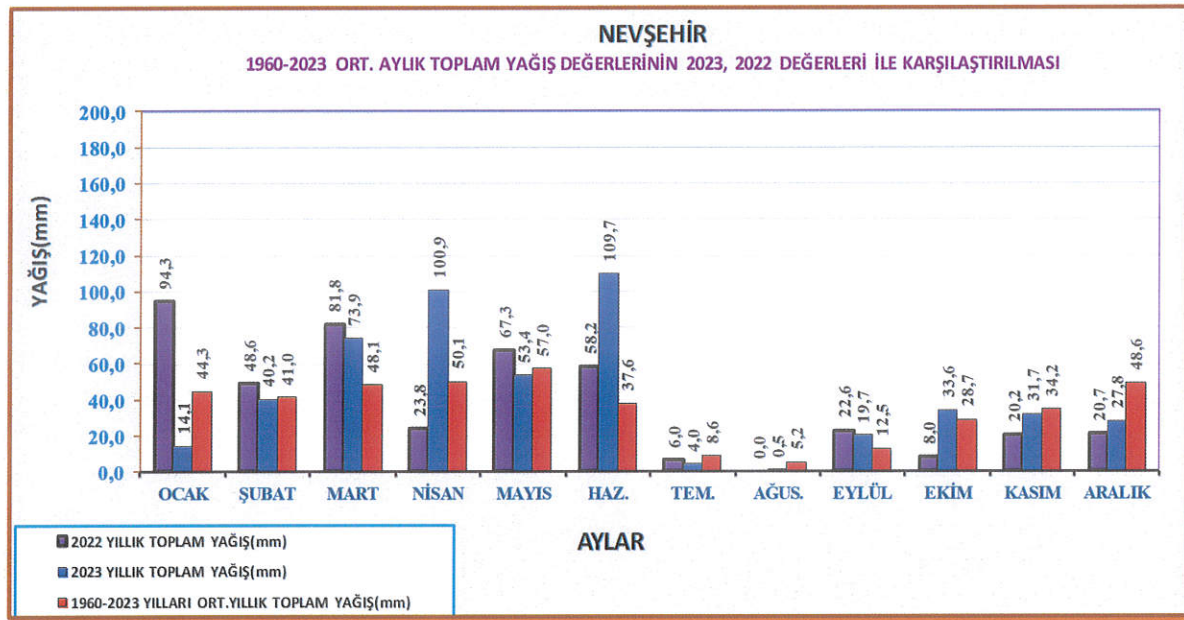
Tablo-4: Nevşehir –Merkez Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 1959-2023

AYLAR	MAKSİMUM YAĞIŞ		MAKSİMUM RÜZGAR HIZI VE YÖNÜ		
	Maks. Yağış	Maks Yağ. Günü	Maks.m/sn	Rüz. yönü	Maks Rüz. Günü
Ocak	31,4	10.01.1987	30,5	SSE	31/01/1975
Şubat	23,1	01.02.1992	27,7	S	28/02/1970
Mart	37,5	06.03.1994	34,8	WSW	12/03/1968
Nisan	32,8	15.04.1959	26	SW	17/04/1977
Mayıs	40,7	11.05.1990	24,5	WSW	22/05/1980
Haziran	35,8	12.06.2019	28,7	ESE	01/06/1970
Temmuz	39,2	08.07.1987	19,7	SSW	27/07/1973
Ağustos	30,9	05.08.1971	22,2	W	29/08/1966
Eylül	33,5	18.09.1978	23,7	WSW	21/09/1973
Ekim	39,4	26.10.1985	26	S	29/10/1974
Kasım	31,7	26.11.2004	31,8	S	28/11/1969
Aralık	37,7	14.12.1961	32,6	S	26/12/1968

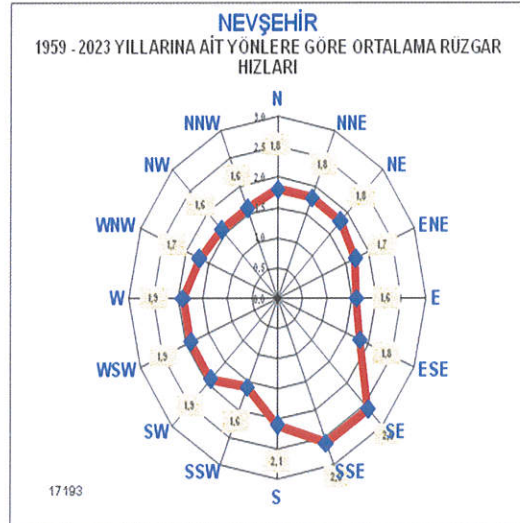
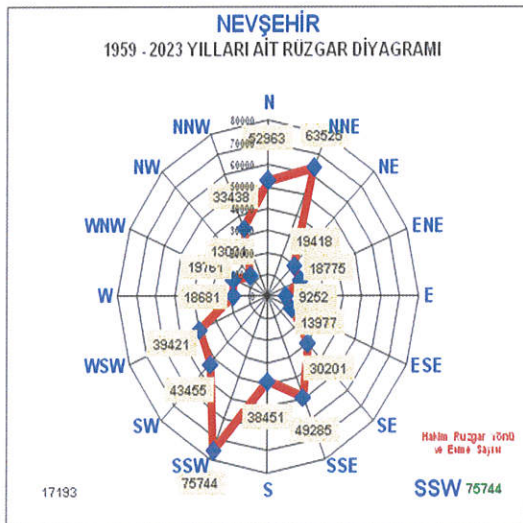
Tablo-5: Nevşehir –Merkez Yönlere Göre Maks. Rüzgar(m/sn) Tablosu:

RÜZ YÖNÜ	N	NNE	NE	ENE	E	ESE	SE	SSE
Yöne göre Maks(m/sn)	18,5	15,4	16,5	12,5	15,5	14,7	22,6	19,3
RÜZ YÖNÜ	S	SSW	SW	WSW	W	WNW	NW	NNW
Yöne göre Maks(m/sn)	21,9	23,3	19,9	18	15,7	15,5	14,4	15,3

Grafik -1: Nevşehir Merkez Toplam Yağış Parametresi İstatiksel Analizi, 1960-2023

Grafik - 2 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 1959 - 2023

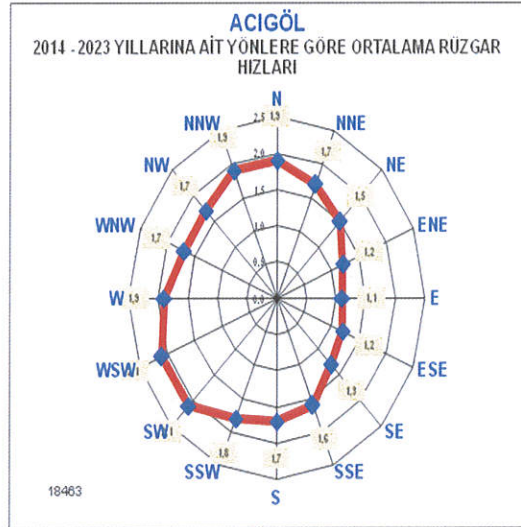
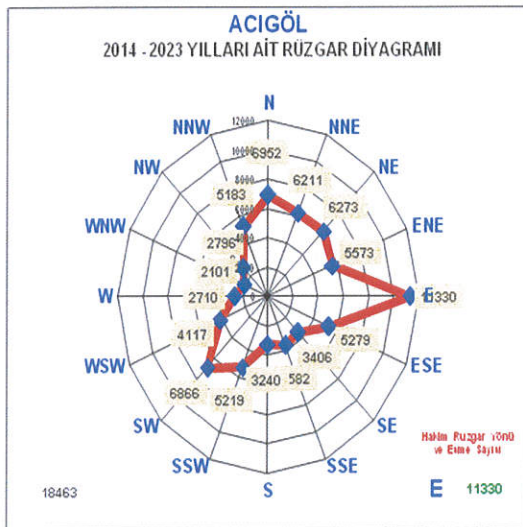

ACIGÖL

Tablo-6: Nevşehir-Acıgöl Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 2014-2023

AYLAR	MAKSİMUM YAĞIŞ		MAKSİMUM RÜZGAR HIZI VE YÖNÜ		
	Maks. Yağış	Maks Yağ. Günü	Maks.m/sn	Rüz. yönü	Maks Rüz. Günü
Ocak	85,8	29.01.2010	21,4	SSE	18/01/2016
Şubat	43	28.02.2011	17	E	06/02/2020
Mart	0,8	23.03.2011	33,4	WSW	28/03/2014
Nisan	5,9	29.04.2010	31,2	SSW	19/04/2014
Mayıs	0,3	05.05.2011	31,5	SSW	05/05/2014
Haziran	6,6	20.06.2010	26,1	WSW	20/06/2014
Temmuz	18,9	11.07.2023	21,1	SSW	12/07/2014
Ağustos	12,8	05.08.2017	21,6	NNW	04/08/2014
Eylül	21,6	16.09.2016	17,1	SW	23/09/2014
Ekim	5,6	09.10.2011	14,7	SSW	28/10/2017
Kasım	0	25.11.2011	24,3	S	26/11/2023
Aralık	11,8	12.12.2010	19,3	S	29/12/2014

Grafik - 3 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 2014 - 2023

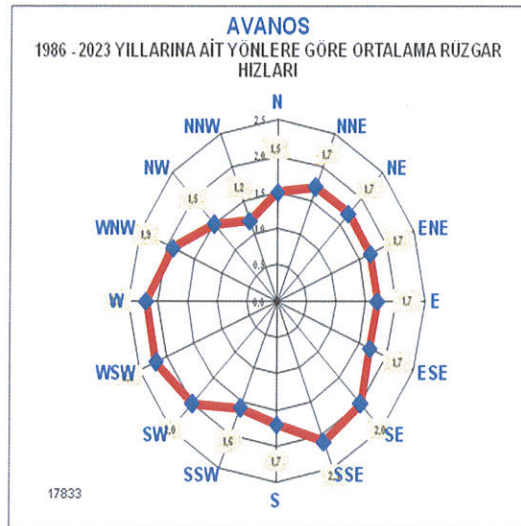
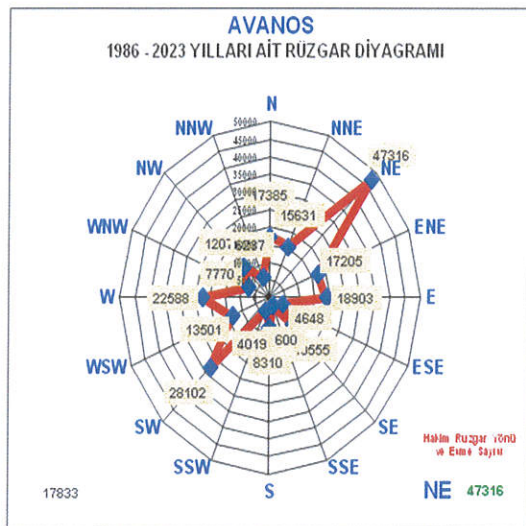

AVANOS

Tablo-7: Nevşehir-Avanos Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 1986-2023

AYLAR	MAKSİMUM YAĞIŞ		MAKSİMUM RÜZGAR HIZI VE YÖNÜ		
	Maks. Yağış	Maks Yağ. Günü	Maks.m/sn	Rüz. yönü	Maks Rüz. Günü
Ocak	35,4	10.01.1987	19,7	SE	18/01/2016
Şubat	22,6	07.02.1998	20,9	SSE	08/02/2010
Mart	29,1	24.03.2009	23,8	SE	22/03/2013
Nisan	26,8	30.04.2004	24,5	SSW	18/04/2022
Mayıs	61,3	16.05.1991	20,8	SW	24/05/2019
Haziran	67	14.06.2011	23,2	W	02/06/2016
Temmuz	31,7	29.07.1988	21,4	W	11/07/2019
Ağustos	16,5	13.08.2011	19,8	NNE	04/08/2014
Eylül	27	13.09.2010	22,5	SW	29/09/2020
Ekim	26,2	29.10.1998	19,5	W	14/10/2010
Kasım	23,7	17.11.1988	22,6	SSW	30/11/2021
Aralık	39	07.12.1998	18,3	SE	09/12/2014

Grafik - 4 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 1986 - 2023

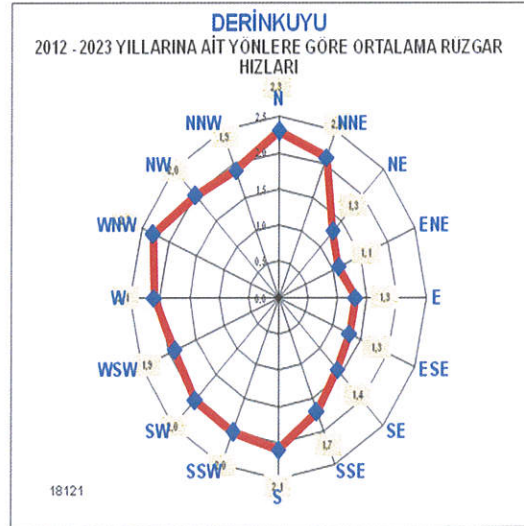
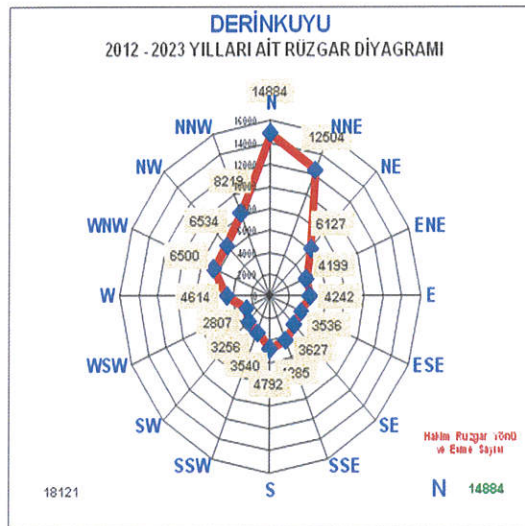

DERİNKUYU

Tablo-8: Nevşehir-Derinkuyu Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönu: 2012-2023

AYLAR	MAKSİMUM YAĞIŞ		MAKSİMUM RÜZGAR HIZI VE YÖNÜ		
	Maks. Yağış	Maks Yağ. Günü	Maks.m/sn	Rüz. yönü	Maks Rüz. Günü
Ocak	13,6	15.01.2010	25,3	SW	06/01/2015
Şubat	9,3	04.02.2010	21,6	WSW	11/02/2018
Mart	1	10.03.2010	27,1	SW	28/03/2014
Nisan	23,4	12.04.2010	29,4	S	18/04/2022
Mayıs	3,9	19.05.2011	25,3	WSW	10/05/2017
Haziran	7	23.06.2010	23,9	SSW	08/06/2020
Temmuz	0	23.07.2011	18,4	NNW	11/07/2019
Ağustos	15,6	06.08.2017	20,6	WSW	05/08/2017
Eylül	24,5	20.09.2014	19,7	NW	29/09/2020
Ekim	18,9	02.10.2023	18,2	W	02/10/2013
Kasım	12,9	05.11.2020	26,8	SW	30/11/2021
Aralık	31,6	10.12.2011	22,1	SSW	29/12/2014

Grafik - 5 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 2012 - 2023

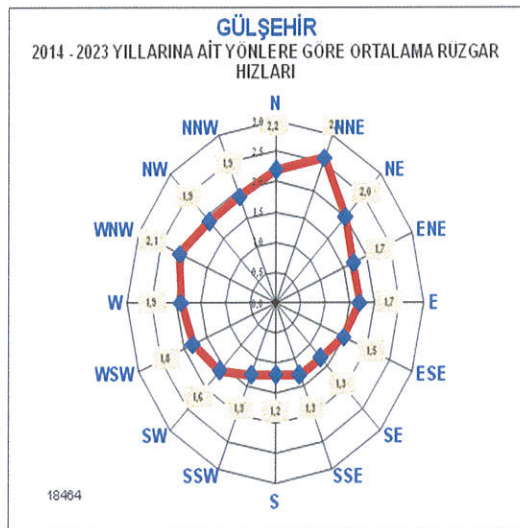
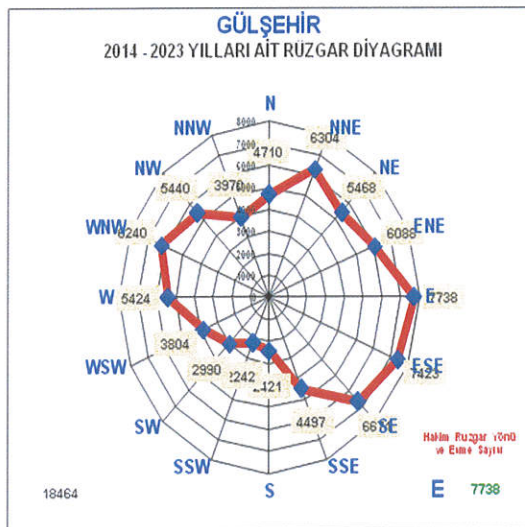

GÜLŞEHİR

Tablo-9: Nevşehir- Gülşehir Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 2014-2023

AYLAR	MAKSİMUM YAĞIŞ		MAKSİMUM RÜZGAR HIZI VE YÖNÜ		
	Maks. Yağış	Maks Yağ. Günü	Maks.m/sn	Rüz. yönü	Maks Rüz. Günü
Ocak	85,8	29.01.2010	20,2	NNE	07/01/2015
Şubat	43	28.02.2011	23,8	NE	10/02/2022
Mart	14,8	07.03.2011	37,3	NNE	29/03/2014
Nisan	5,9	29.04.2010	20,9	W	02/04/2018
Mayıs	8,8	05.05.2011	27,4	SE	09/05/2014
Haziran	6,8	12.06.2011	33,6	W	28/06/2014
Temmuz	7,6	24.07.2010	26,1	NE	04/07/2014
Ağustos	11,5	06.08.2014	32	NNE	04/08/2014
Eylül	0,4	06.09.2010	20,3	NNE	01/09/2021
Ekim	7,4	18.10.2011	17	SE	08/10/2020
Kasım	0,2	18.11.2011	21	W	16/11/2023
Aralık	11,8	12.12.2010	22	NNE	14/12/2016

Grafik - 6 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 2014 – 2023

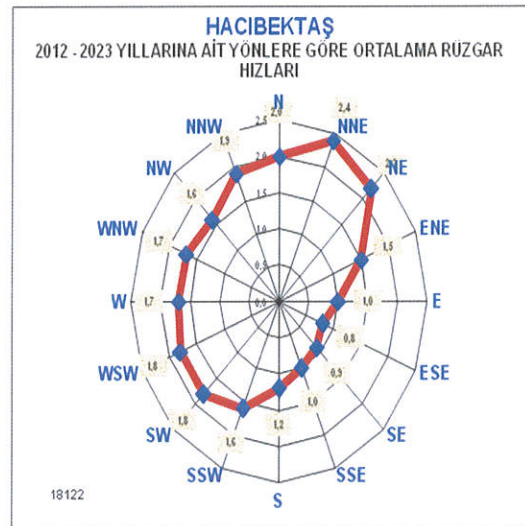
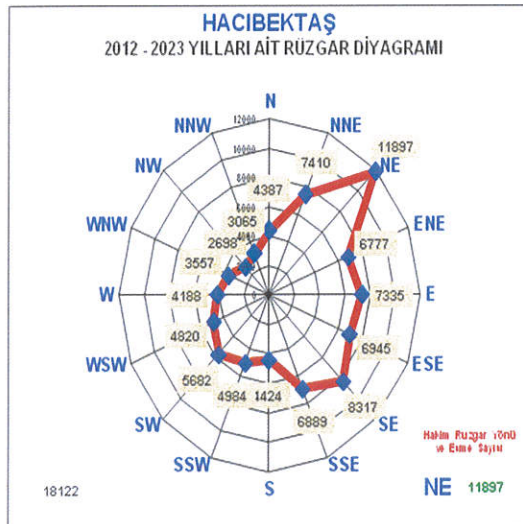

HACIBEKTAŞ

Tablo-10: Nevşehir- Hacibektaş Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 2012-2023

AYLAR	MAKSİMUM YAĞIŞ		MAKSİMUM RÜZGAR HIZI VE YÖNÜ		
	Maks. Yağış	Maks Yağ. Günü	Maks.m/sn	Rüz. yönü	Maks Rüz. Günü
Ocak	8	15.01.2010	17	SE	18/01/2018
Şubat	9,3	04.02.2010	19,4	NNE	10/02/2022
Mart	1	10.03.2010	20	WSW	28/03/2014
Nisan	6	18.04.2010	20,2	SW	18/04/2022
Mayıs	25,1	08.05.2020	16,8	W	08/05/2021
Haziran	7	23.06.2010	17,1	N	24/06/2015
Temmuz	12,7	18.07.2019	16,5	NW	11/07/2019
Ağustos	23,7	20.08.2014	16,7	NE	30/08/2015
Eylül	20,2	29.09.2014	15,9	NE	10/09/2014
Ekim	1,6	17.10.2010	17	WSW	05/10/2019
Kasım	23	27.11.2013	20,1	SW	30/11/2021
Aralık	31,6	10.12.2011	19,4	NNE	14/12/2016

Grafik - 7 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 2012 – 2023

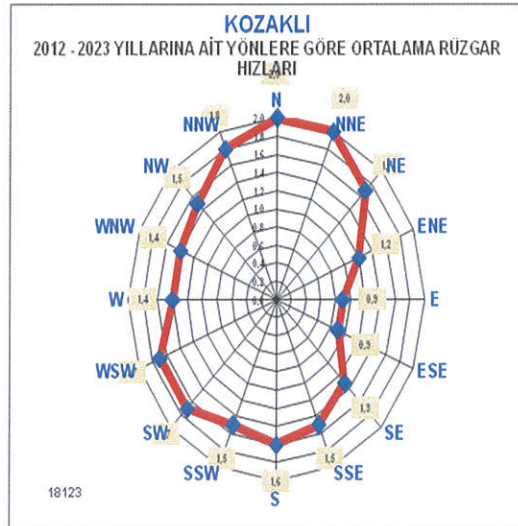
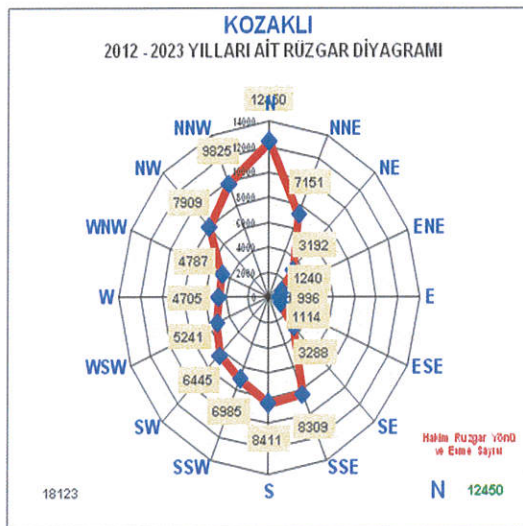

KOZAKLI

Tablo-11: Nevşehir- Kozaklı Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 2012-2023

AYLAR	MAKSİMUM YAĞIŞ		MAKSİMUM RÜZGAR HIZI VE YÖNÜ		
	Maks. Yağış	Maks Yağ. Günü	Maks.m/sn	Rüz. yönü	Maks Rüz. Günü
Ocak	1,6	29.01.2011	17,9	S	07/01/2017
Şubat	15,6	20.02.2011	15,1	S	05/02/2020
Mart	7,9	30.03.2011	18,7	S	05/03/2023
Nisan	17	22.04.2010	21,3	SW	03/04/2022
Mayıs	2	22.05.2010	22,7	WSW	08/05/2021
Haziran	3,6	20.06.2011	17,5	W	19/06/2017
Temmuz	0,6	10.07.2010	17,3	SW	03/07/2021
Ağustos	38,1	17.08.2015	21,7	WSW	16/08/2015
Eylül	0,2	25.09.2010	16,3	N	01/09/2021
Ekim	11	08.10.2010	15,2	SW	24/10/2018
Kasım	0,2	28.11.2010	17,4	SW	30/11/2021
Aralık	15	24.12.2011	16,8	SW	11/12/2018

Grafik - 8 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 2012 – 2023

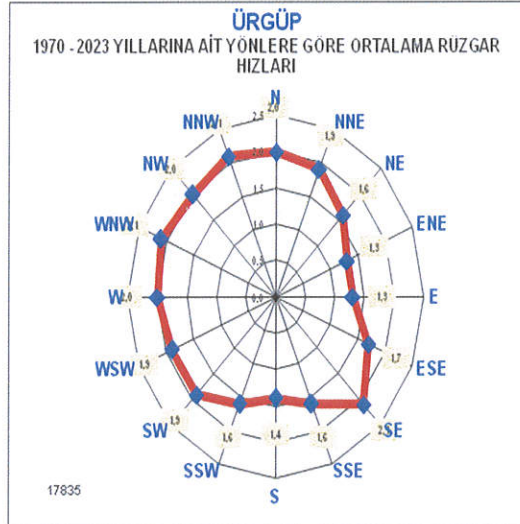
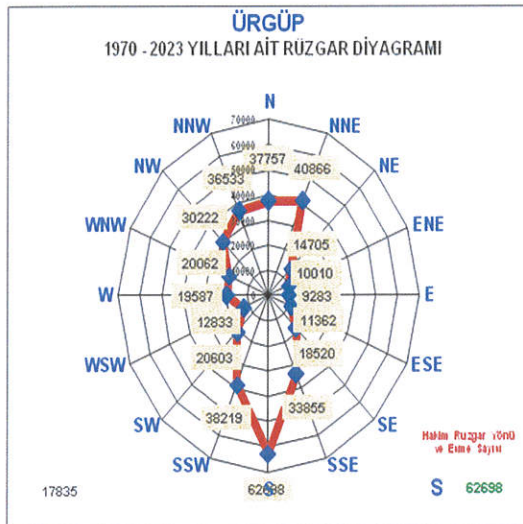

ÜRGÜP

Tablo-12: Nevşehir- Ürgüp Aylık Maks. Yağış (mm), Maks. Rüzgâr Hızı (m/sn)-(km/sa) ve Yönü: 1970-2023

AYLAR	MAKSİMUM YAĞIŞ		MAKSİMUM RÜZGAR HIZI VE YÖNÜ		
	Maks. Yağış	Maks Yağ. Günü	Maks.m/sn	Rüz. yönü	Maks Rüz. Günü
Ocak	29,4	05.01.1990	37	SSE	22/01/2004
Şubat	28,1	28.02.1996	33,2	SE	07/02/2003
Mart	26	24.03.2009	34	NE	11/03/2010
Nisan	36,6	23.04.1977	30,1	SE	06/04/2008
Mayıs	38,6	11.05.1990	34	SSW	08/05/1987
Haziran	55,8	30.06.2006	22,4	N	27/06/1988
Temmuz	25	15.07.2009	26,7	W	09/07/1992
Ağustos	21,9	20.08.2002	25,8	W	03/08/2012
Eylül	29,8	05.09.1986	24	WNW	16/09/2002
Ekim	61,8	15.10.1983	31,7	ESE	07/10/1992
Kasım	26,2	18.11.1993	30,1	N	02/11/2014
Aralık	32,5	07.12.1998	29,7	NE	06/12/2007

Grafik - 9 : Rüzgar Yön, Esme Sayıları ve Yöne Göre Ort.Hız Grafiği 1970 – 2023

2.2.2. Toz ve Kum Taşınımı

Atmosferdeki en baskın aerosol çeşitlerinden bir tanesi olan Mineral Toz Partikülleri (Çöl Tozları), Dünya ekosistemi için büyük önem taşımaktadır. Çöllerden kalkan tozlar, atmosferin üst tabakalarına yükselerek uzun mesafeler kat etmektedir. Göreceli olarak daha büyük olan toz parçacıkları, kaynak alanlarının yakınlarında çökerken, küçük olanlar ise binlerce kilometre yol alabilmektedir. Dünyadaki başlıca toz kaynak alanları Afrika (Sahra çölü), Arabistan Yarımadası, Asya (Gobi ve Taklamakan), Güney Amerika ile Avustralya'da bulunan çöllerdir. Sahra bölgesinden atmosfere salınan yıllık toz miktarı, Dünya üzerindeki tüm kaynaklardan salınan toz miktarının yaklaşık yarısı kadardır. Sahra'dan sonra gelen önemli toz kaynak alanları sırasıyla Ortadoğu ile Orta ve Güney Asya'dır. Afrika ve Ortadoğu Bölgelerinden kaynaklanan tozlar, Dünya yıllık toz salımlarının yaklaşık olarak % 70'ini oluşturmaktadır.

Türkiye atmosferindeki uzun yıllar (2003-2022) Aerosol Optik Derinliği (AOD) alansal ortalamaları incelendiğinde; Türkiye'nin güney doğusunun en yoğun aerosol miktarına (toz taşınımına) maruz kaldığı görülmektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi dışında, İç Anadolu Bölgesinin güney doğusu ve Akdeniz Bölgesinin doğusu atmosferdeki aerosollerin en yoğun olduğu alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bölgelerin dışında, Iğdır, Ağrı ve İzmir ili sınırları içinde de yüksek AOD yıllık ortalamaları hesaplanmıştır. Türkiye ortalama Angstrom Exponent (AE) dağılımı da, AOD değerlerinin yüksek olduğu bölgelere benzer şekilde, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesinin iç ve güney kesimlerinde, küçük AE ortalamalarının işaret ettiği büyük çaplı doğal aerosollerin daha baskın olduğu söylenebilir. Uzun yıllar aylık alansal ortalama AOD değerleri incelendiğinde; Şubat ayından itibaren artan aerosollerin Mayıs ayında en yüksek değere ulaştığı, bu aydan itibaren düzenli olarak azalarak yıl sonunda en düşük seviyelere indiği görülmektedir. Başka bir deyişle, atmosferdeki aerosoller açısından ilkbahar mevsimi (Mart, Nisan ve Mayıs) en yüksek değerlerin gözlemlendiği dönemdir.

Harita-3: Toz Taşınım Haritası

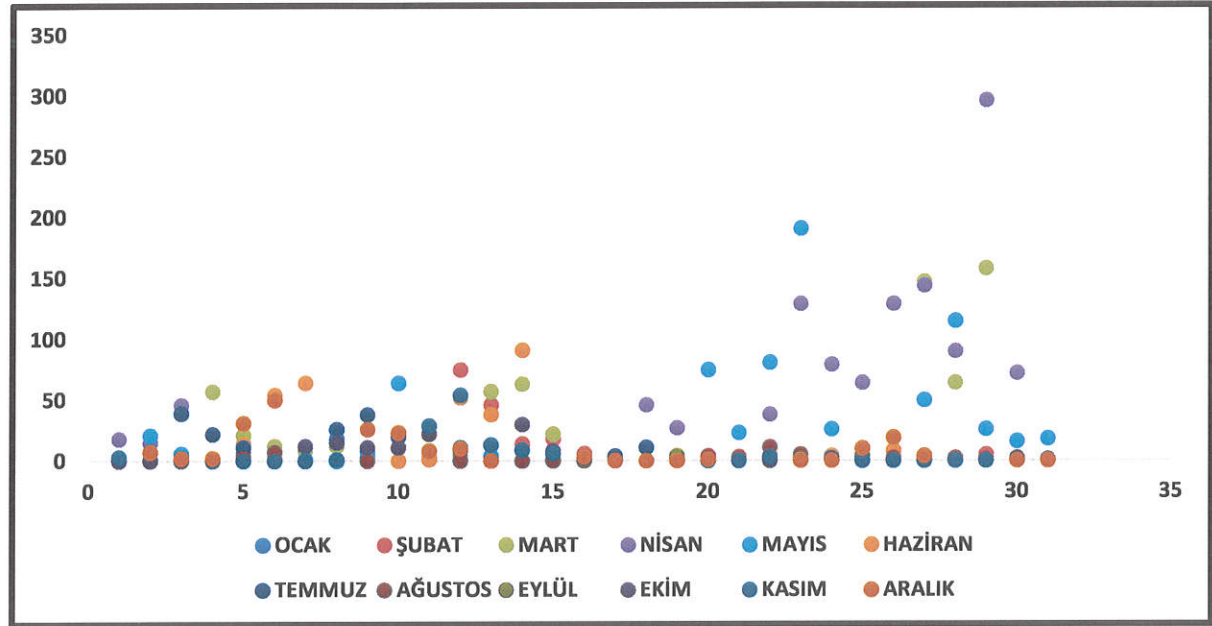
Renklerin Açıklamaları

0-50	İyi
51-100	Orta
101-260	Hassas
261-400	Sağlıksız
401-520	Kötü
>521	Tehlikeli

Tablo-13: İlimiz 2024 yılı Günlük Ortalama Yüzey Toz Konsantrasyonu Değerleri

	OCAK	ŞUBAT	MART	NISAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
1			3	18			1			0	3	
2	1			15	21			0		0		7
3	0			46	6	0	39			0		2
4	0		57	22		2	22			1	0	2
5	0	1	21	6		14	11	2			0	31
6		2	12		0	54		7			0	50
7		1	8		1	64				12	0	
8	18	0	12		0		26	1		15	1	
9	8	1			3		38	0		11		26
10	20				64	0	20			11		23
11	1		3			1	22			22	29	8
12	11	75	4			52	9	0			54	10
13		46	57		4	38		0			13	0
14		14	63		0	91		0		30	9	
15	0	18	22	1	0			0		8	6	
16	0	6		0	1		3	0	1	2		3
17	0			2			4		1	1		0
18			11	46			11		0	0	0	0
19		2	4	27			2	2	4		0	0
20		4	0		75			3	1		0	1
21		3	0		23			2		0	0	
22	0	4	0	38	81		1	11		0	3	
23	1	2		129	191		1	5	1	0		0
24	1			79	26	4	2		0	2		0
25	2		4	64		10	3		1	0	0	10
26	1	1	0	129		8	1	2			0	19
27		3	147	144	50	0		1	1		0	4
28		1	64	90	115	0		2			0	
29		5	158	296	26		0	1			0	
30				72	16		0		1	2		0
31					18		0			1		0

Grafik-10: İlimiz 2024 Yılı Günlük Ortalama Yüzey Toz Konsantrasyonunun Aylara Göre Dağılımı

- Nevşehir İli için en yüksek toz taşınımları Şubat-Mart-Nisan-Mayıs-Haziran-Kasım aylarında gerçekleşmiştir.

2.2.3. Enverziyon

Kentlerde hava kirliliğine neden olan faktörler; kirleticilerin varlığı (yakıt kalitesi, endüstriyel gelişmişlik, nüfus, nüfus yoğunluğu vb.), topoğrafya ve coğrafik koşullar ile meteorolojik şartlardır (enverziyon, karışma yüksekliği, sıcaklık, rüzgar, nem, vb.). Meteorolojik koşulların en önemlisi ise Enverziyon (Sıcaklık Terselmesi) durumunun oluşmasıdır.

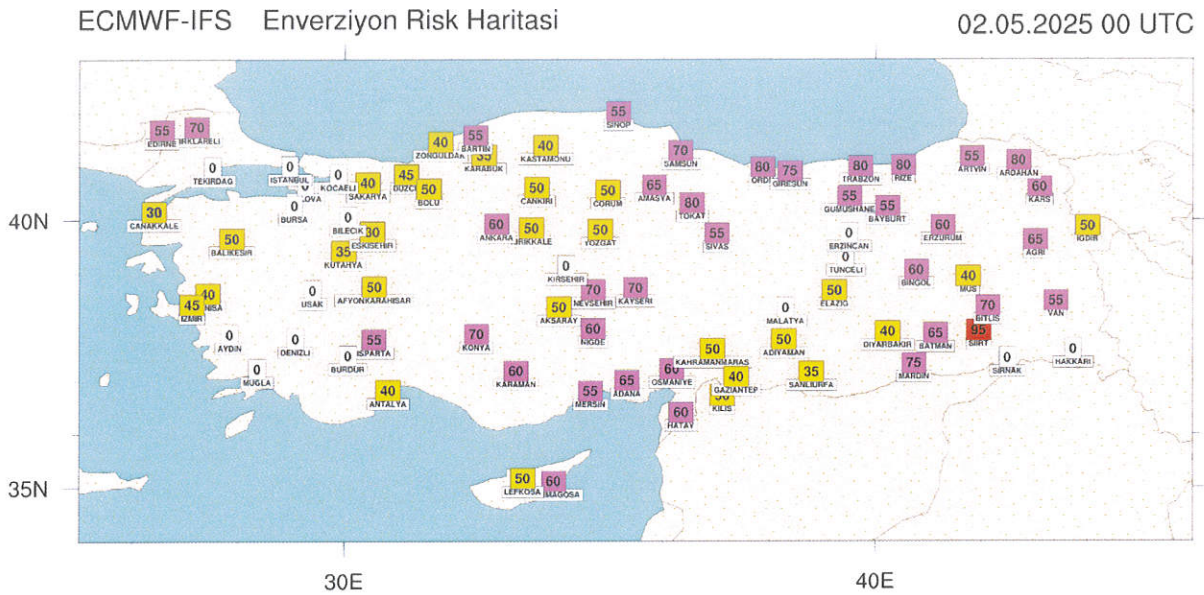
Sıcaklık, normal atmosfer koşulları içerisinde yerden itibaren yükseldikçe her 100 m’de 0.5 ile 1.0 °C arasında azalma eğilimi göstermektedir. Sıcaklığın yükseklikle azalacağı yerde artış göstermesi durumuna sıcaklık terselmesi (temperature of inversion) ya da sıcaklık enverziyonu denilmektedir.

Sıcaklık terselmesi yer seviyesinden itibaren meydana geliyorsa, bu duruma yer seviyesi enverziyonu, yerden daha yukarı seviyelerde meydana gelmesi durumuna ise yüksek seviye enverziyonu adı verilmektedir.

Sıcaklık terselmesinin görüldüğü durumlarda enverziyonun tabanı, yükselen hava hareketlerinin son bulduğu sınırdır. Enverziyon yerden itibaren veya yere çok yakın bir seviyeden başlaması durumunda, dikey hareketler yok denecek kadar az olacağından, su buharı ve atmosferik kirleticiler yükselemeyecek, yatay hava akımlarının da bu olaya bağlı olarak çok az olmasından dolayı yatay yönde de taşınma olmayacak ve sonuçta atmosferde kirletici konsantrasyonu artarak, hava kirliliği sorunu yaşanabilecektir.

Oluşan enverziyonun şiddeti, süresi, kalınlığı ve yerden yüksekliği yaşanan hava kirliliğinin yoğunluğunu doğrudan etkilemektedir. Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde yayımlanan 29.12.2021 tarihli 'Enverziyon Tahmini' verilerine göre; Nevşehir ilimiz için "orta ve kuvvetli" seviyeli enverziyon tahmini yapılmıştır.

Harita-4: Enverziyon Risk Haritası

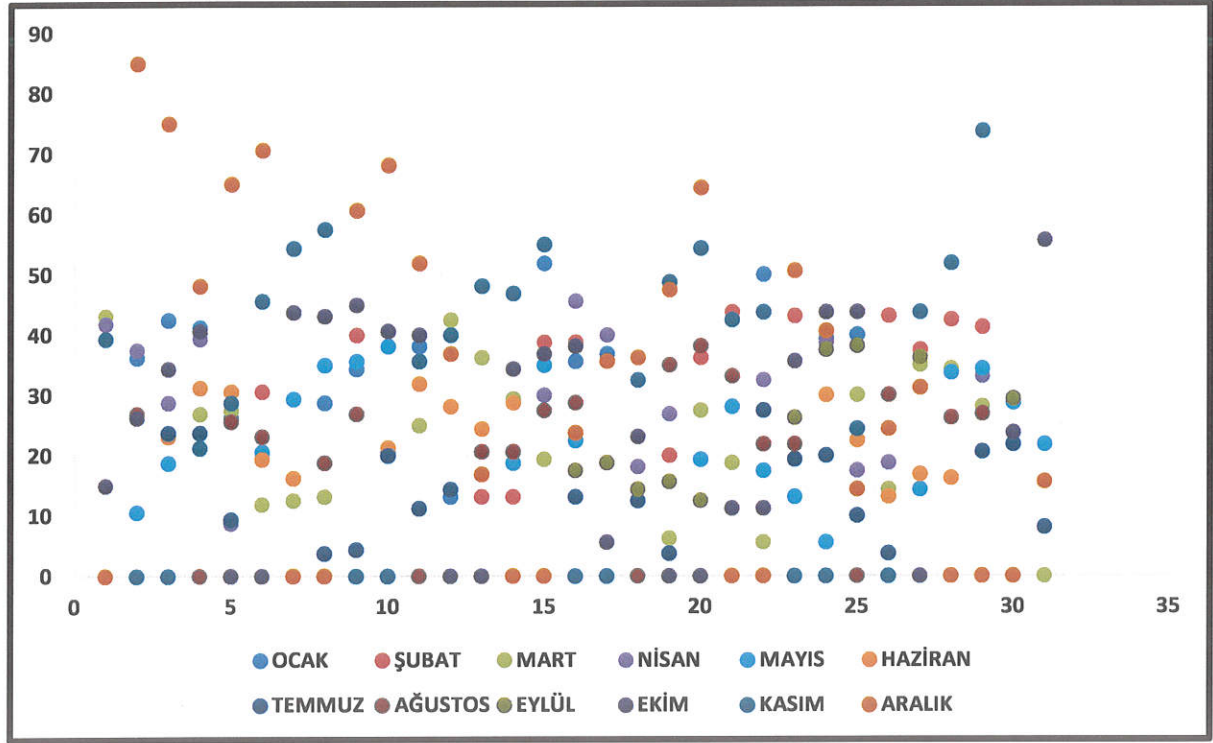
Kentsel Hava Kirliliği Riski için Enverziyon Şiddeti Tahmini

Enverziyon şiddeti	Yok	Zayıf	Orta	Kuvvetli
(100 üzerinden)	0-20	20-50	50-80	80-100

Tablo-14: İlimiz 2024 Yılı Günlük Ortalama Enverziyon Şiddeti Tablosu

	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
1	0	0	43	42	0	0	0	0		15	39	0
2	36	0	0	38	11	0	0	27		26	0	85
3	43	0	0	29	19	23	24	0		34	0	75
4	41	0	27	39	0	31	24	0		41	21	48
5	26	31	28	9	0	31	9	26		0	29	65
6	0	31	12	0	21	19	0	23		0	46	71
7	0	54	13	0	29	16	0	0		44	54	0
8	29	43	13	0	35	0	4	19		43	58	0
9	34	40	0	0	36	0	4	27		45	0	61
10	21	0	0	0	38	21	20	0		41	0	68
11	38	0	25	0	0	32	11	0		40	36	52
12	13	37	43	0	0	28	14	0		0	40	37
13	0	13	36	0	0	24	0	21		0	48	17
14	0	13	29	0	19	29	0	21		34	47	0
15	52	39	19	30	35	0	0	28		37	55	0
16	36	39	0	46	23	0	13	29	18	38	0	24
17	37	0	0	40	0	0	19	0	19	6	0	36
18	0	0	14	18	0	0	13	0	14	23	33	36
19	0	20	6	27	0	0	4	35	16	0	49	48
20	0	36	28	0	19	0	0	38	13	0	54	64
21	0	44	19	0	28	0	0	33	0	11	43	0
22	50	33	6	33	18	0	28	22	0	11	44	0
23	51	43	0	0	13	0	19	22	26	36	0	51
24	39	0	0	39	6	30	20	0	38	44	0	41
25	40	0	30	18	0	23	10	0	38	44	24	14
26	30	43	14	19	0	13	4	30	0	0	0	24
27	0	38	35	0	14	17	0	36	36	0	44	31
28	0	43	34	0	34	16	0	26	0	0	52	0
29	0	41	28	33	34	0	21	27	0	0	74	0
30	0		0		29	0	22	0	29	24	0	0
31	0		0		22		8			56		16

Grafik-11: İlimiz 2024 Yılı Günlük Ortalama Enverziyon Şiddetinin Aylara Göre Dağılımı

- Nevşehir İlinde en yüksek enverziyon şiddetleri Ocak-Şubat-Ekim-Kasım-Aralık aylarında görülmüştür.

2.3. Nüfus

İlimize ait nüfus değişimi ve nüfus dağılımına dair veriler aşağıda yer almaktadır.

Tablo-15: Cinsiyete göre il/ilçe merkezi, belde/köy nüfusu ve nüfus yoğunluğu, 2020-2024

	İL ADI	İLÇE ADI	TOPLAM			İL VE İLÇE MERKEZLERİ			BELDE VE KÖYLER		
			TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN
2020	NEVŞEHİR	AVANOS	32.932	16.423	16.509	14.361	7.124	7.237	18.571	9.299	9.272
	NEVŞEHİR	DERİNKUYU	20.938	10.534	10.404	10.974	5.497	5.477	9.964	5.037	4.927
	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	21.615	10.595	11.020	12.226	5.980	6.246	9.389	4.615	4.774
	NEVŞEHİR	HAÇIBEKTAŞ	10.958	5.336	5.622	5.106	2.464	2.642	5.852	2.872	2.980
	NEVŞEHİR	KOZAKLI	13.193	6.561	6.632	7.582	3.783	3.799	5.611	2.778	2.833
	NEVŞEHİR	MERKEZ	150.267	74.317	75.950	117.598	57.335	60.263	32.669	16.982	15.687
	NEVŞEHİR	ÜRGÜP	35.697	17.505	18.192	23.237	11.322	11.915	12.460	6.183	6.277
	NEVŞEHİR	ACIGÖL	19.362	9.863	9.499	6.042	3.086	2.956	13.320	6.777	6.543

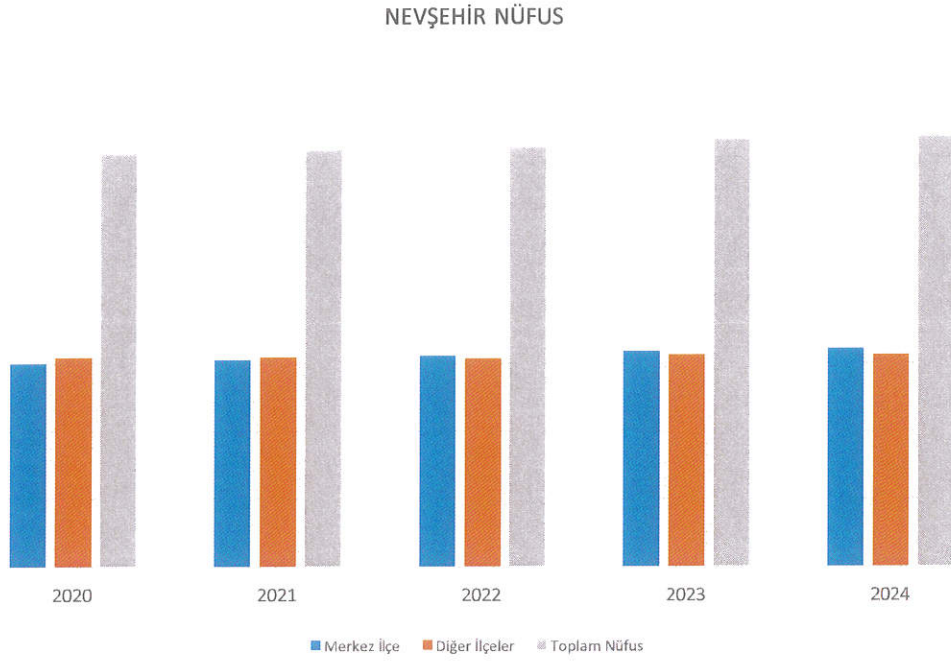
	İL ADI	İLÇE ADI	TOPLAM			İL VE İLÇE MERKEZLERİ			BELDE VE KÖYLER		
			TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN
2021	NEVŞEHİR	AVANOS	33.047	16.417	16.630	14.783	7.278	7.505	18.264	9.139	9.125
	NEVŞEHİR	DERİNKUYU	20.786	10.486	10.300	10.919	5.478	5.441	9.867	5.008	4.859
	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	21.504	10.502	11.002	12.289	5.953	6.336	9.215	4.549	4.666
	NEVŞEHİR	HAOBKTAŞ	10.933	5.308	5.625	5.264	2.510	2.754	5.669	2.798	2.871
	NEVŞEHİR	KOZAKLI	13.044	6.504	6.540	7.565	3.758	3.807	5.479	2.746	2.733
	NEVŞEHİR	MERKEZ	153.117	75.295	77.822	120.599	58.390	62.209	32.518	16.905	15.613
	NEVŞEHİR	ÜRGÜP	36.361	17.847	18.514	23.945	11.628	12.317	12.416	6.219	6.197
	NEVŞEHİR	ACIGÖL	19.211	9.830	9.381	6.038	3.071	2.967	13.173	6.759	6.414

	İL ADI	İLÇE ADI	TOPLAM			İL VE İLÇE MERKEZLERİ			BELDE VE KÖYLER		
			TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN
2022	NEVŞEHİR	AVANOS	32.477	16.159	16.318	14.968	7.391	7.577	17.509	8.768	8.741
	NEVŞEHİR	DERİNKUYU	20.676	10.494	10.182	10.912	5.502	5.410	9.764	4.992	4.772
	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	21.396	10.440	10.956	12.474	6.022	6.452	8.922	4.418	4.504
	NEVŞEHİR	HAOBKTAŞ	10.884	5.317	5.567	5.325	2.565	2.760	5.559	2.752	2.807
	NEVŞEHİR	KOZAKLI	12.910	6.473	6.437	7.589	3.783	3.806	5.321	2.690	2.631
	NEVŞEHİR	MERKEZ	155.968	76.270	79.698	123.882	59.660	64.222	32.086	16.610	15.476
	NEVŞEHİR	ÜRGÜP		18.039	18.656	24.647	11.996	12.651	12.048	6.043	6.005
	NEVŞEHİR	ACIGÖL	19.005	9.720	9.285	5.964	3.050	2.914	13.041	6.670	6.371

	İL ADI	İLÇE ADI	TOPLAM			İL VE İLÇE MERKEZLERİ			BELDE VE KÖYLER		
			TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN
2023	NEVŞEHİR	AVANOS	32.682	16.254	16.428	14.831	7.280	7.551	17.851	8.974	8.877
	NEVŞEHİR	DERİNKUYU	20.767	10.542	10.225	11.000	5.535	5.465	9.767	5.007	4.760
	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	21.806	10.707	11.099	12.619	6.135	6.484	9.187	4.572	4.615
	NEVŞEHİR	HAOBKTAŞ	11.352	5.597	5.755	5.249	2.562	2.687	6.103	3.035	3.068
	NEVŞEHİR	KOZAKLI	13.412	6.646	6.766	7.896	3.850	4.046	5.516	2.796	2.720
	NEVŞEHİR	MERKEZ	159.195	77.777	81.418	125.781	60.376	65.405	33.414	17.401	16.013
	NEVŞEHİR	ÜRGÜP	37.215	18.298	18.917	25.076	12.172	12.904	12.139	6.126	6.013
	NEVŞEHİR	ACIGÖL	19.565	10.076	9.489	6.133	3.149	2.984	13.432	6.927	6.505

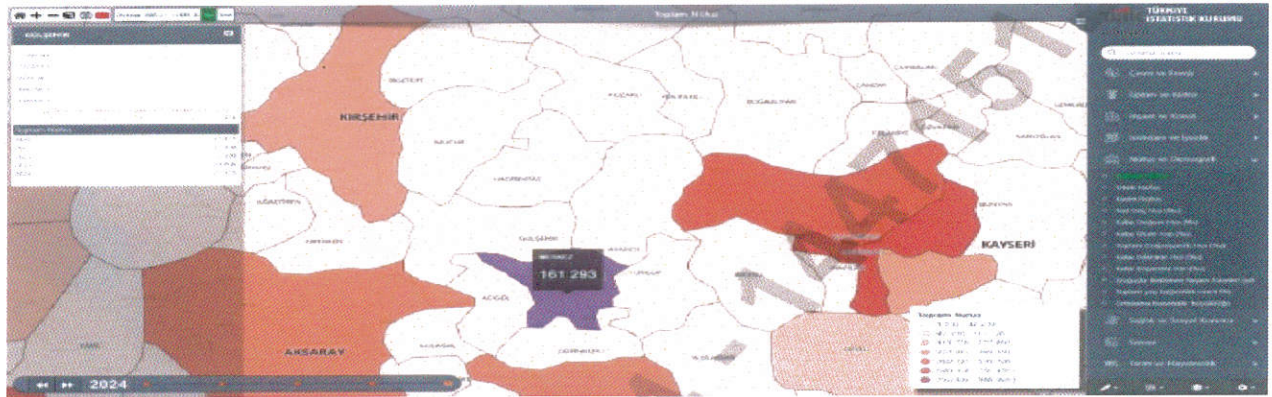
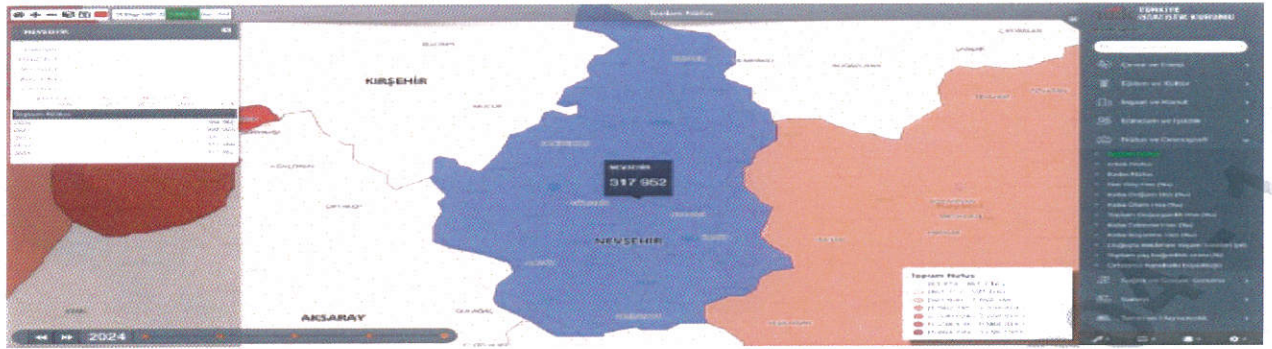
	İL ADI	İLÇE ADI	TOPLAM			İL VE İLÇE MERKEZLERİ			BELDE VE KÖYLER		
			TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN
2024	NEVŞEHİR	AVANOS	32.098	15.980	16.118	14.879	7.318	7.561	17.219	8.662	8.557
	NEVŞEHİR	DERİNKUYU	20.971	10.672	10.299	10.984	5.525	5.459	9.987	5.147	4.840
	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	21.378	10.527	10.851	12.504	6.086	6.418	8.874	4.441	4.433
	NEVŞEHİR	HAOBKTAŞ	10.886	5.368	5.518	5.254	2.541	2.713	5.632	2.827	2.805
	NEVŞEHİR	KOZAKLI	12.906	6.350	6.556	7.814	3.759	4.055	5.092	2.591	2.501
	NEVŞEHİR	MERKEZ	161.293	78.776	82.517	128.290	61.576	66.714	33.003	17.200	15.803
	NEVŞEHİR	ÜRGÜP	39.055	18.956	20.099	26.847	12.752	14.095	12.208	6.204	6.004
	NEVŞEHİR	ACIGÖL	19.365	9.955	9.410	6.373	3.273	3.100	12.992	6.682	6.310

Grafik-12: Nevşehir Merkez İlçe ve Diğer İlçeler Nüfus yoğunluğu

	2020	2021	2022	2023	2024
Merkez İlçe	150.267	153.117	155.968	159.195	161.293
Diğer İlçeler	154.695	154.886	154.043	156.799	156.659
Toplam Nüfus	304.962	308.003	310.011	315.994	317.952

Harita-5: İl ve İlçe bazında nüfus yoğunluk haritası, 2024, TÜİK

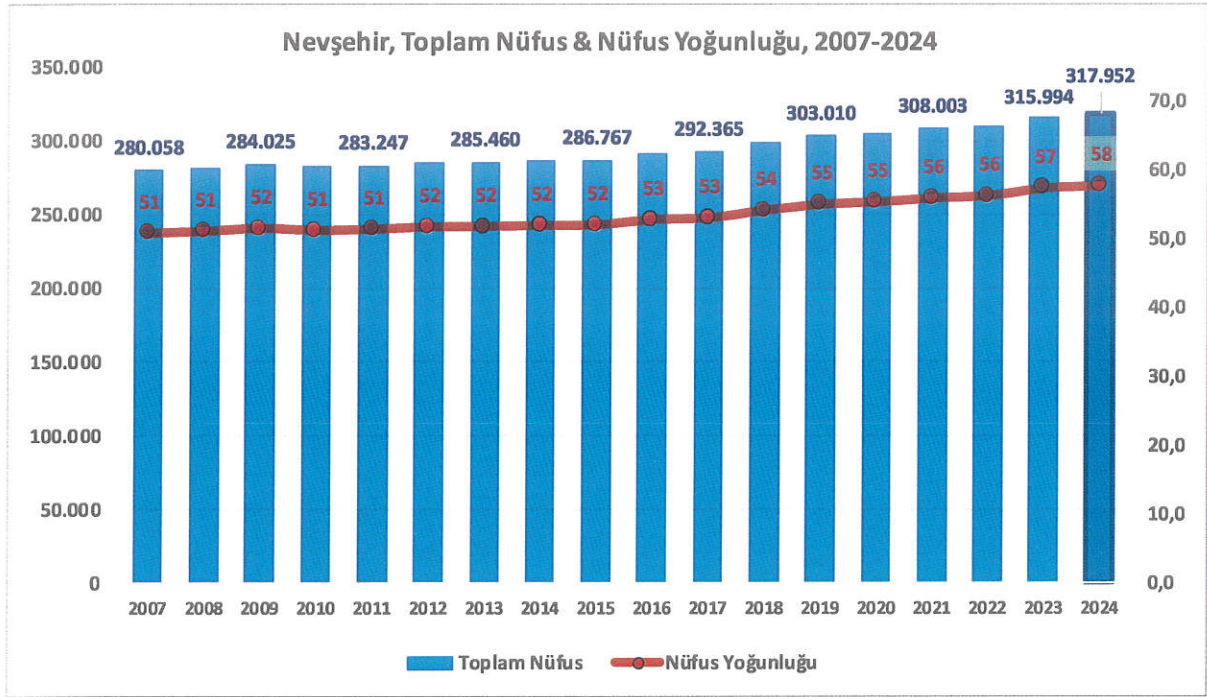
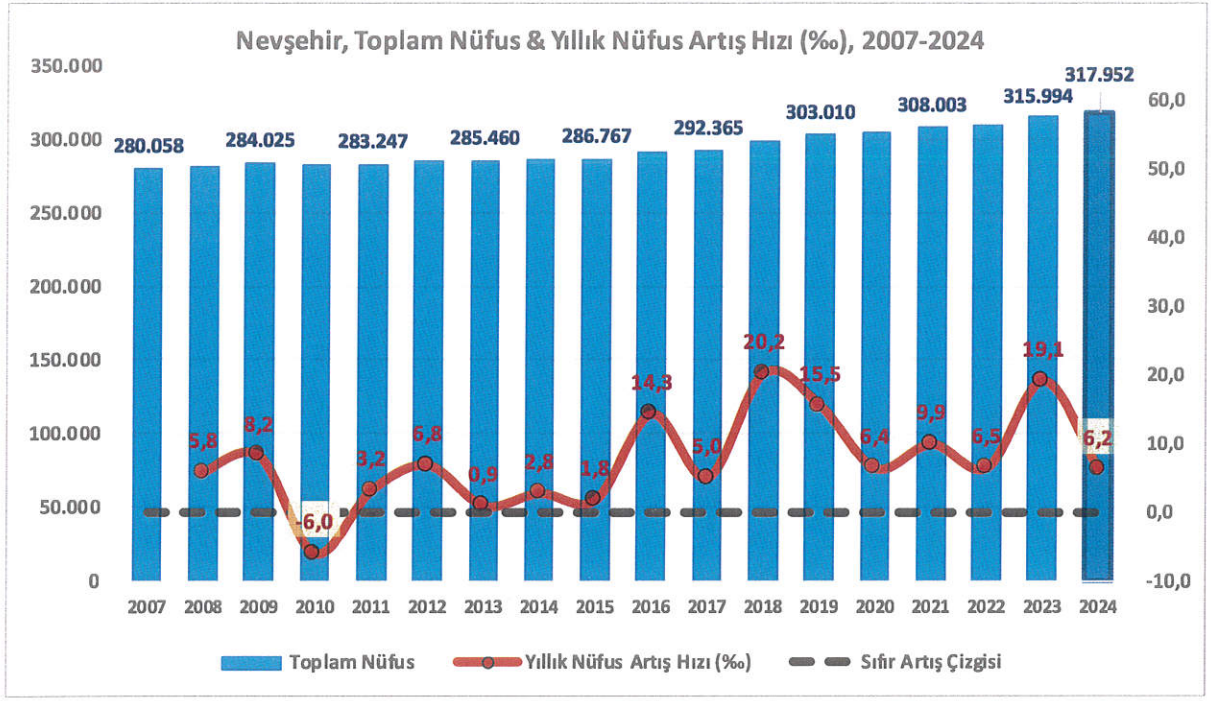

Tablo-16: Nevşehir İli Temel Nüfus Göstergeleri, 2007-2024

Yıl	Toplam Nüfus	Erkek Nüfus	Kadın Nüfus	Nüfus Yoğunluğu	Yıllık Nüfus Artış Hızı (%)
2007	280.058	138.092	141.966	50,8	-
2008	281.699	139.025	142.674	51,1	5,8
2009	284.025	140.348	143.677	51,5	8,2
2010	282.337	139.123	143.214	51,2	-6,0
2011	283.247	139.955	143.292	51,4	3,2
2012	285.190	140.952	144.238	51,7	6,8
2013	285.460	141.239	144.221	51,8	0,9
2014	286.250	142.418	143.832	51,9	2,8
2015	286.767	141.942	144.825	52,0	1,8
2016	290.895	143.698	147.197	52,8	14,3
2017	292.365	144.219	148.146	53,0	5,0
2018	298.339	147.438	150.901	54,1	20,2
2019	303.010	150.047	152.963	55,0	15,5
2020	304.962	151.134	153.828	55,3	6,4
2021	308.003	152.189	155.814	55,9	9,9
2022	310.011	152.912	157.099	56,2	6,5
2023	315.994	155.897	160.097	57,3	19,1
2024	317.952	156.584	161.368	57,7	6,2

Tablo-17: Nevşehir İli Cinsiyete Göre İlçe Nüfusları ADNKS-2024

İL ADI	İLÇE ADI	TOPLAM		
		TOPLAM	ERKEK	KADIN
NEVŞEHİR	AVANOS	32.098	15.980	16.118
	DERİNKUYU	20.971	10.672	10.299
	GÜLŞEHİR	21.378	10.527	10.851
	HACİBEKTAŞ	10.886	5.368	5.518
	KOZAKLI	12.906	6.350	6.556
	MERKEZ	161.293	78.776	82.517
	ÜRGÜP	39.055	18.956	20.099
	ACIGÖL	19.365	9.955	9.410

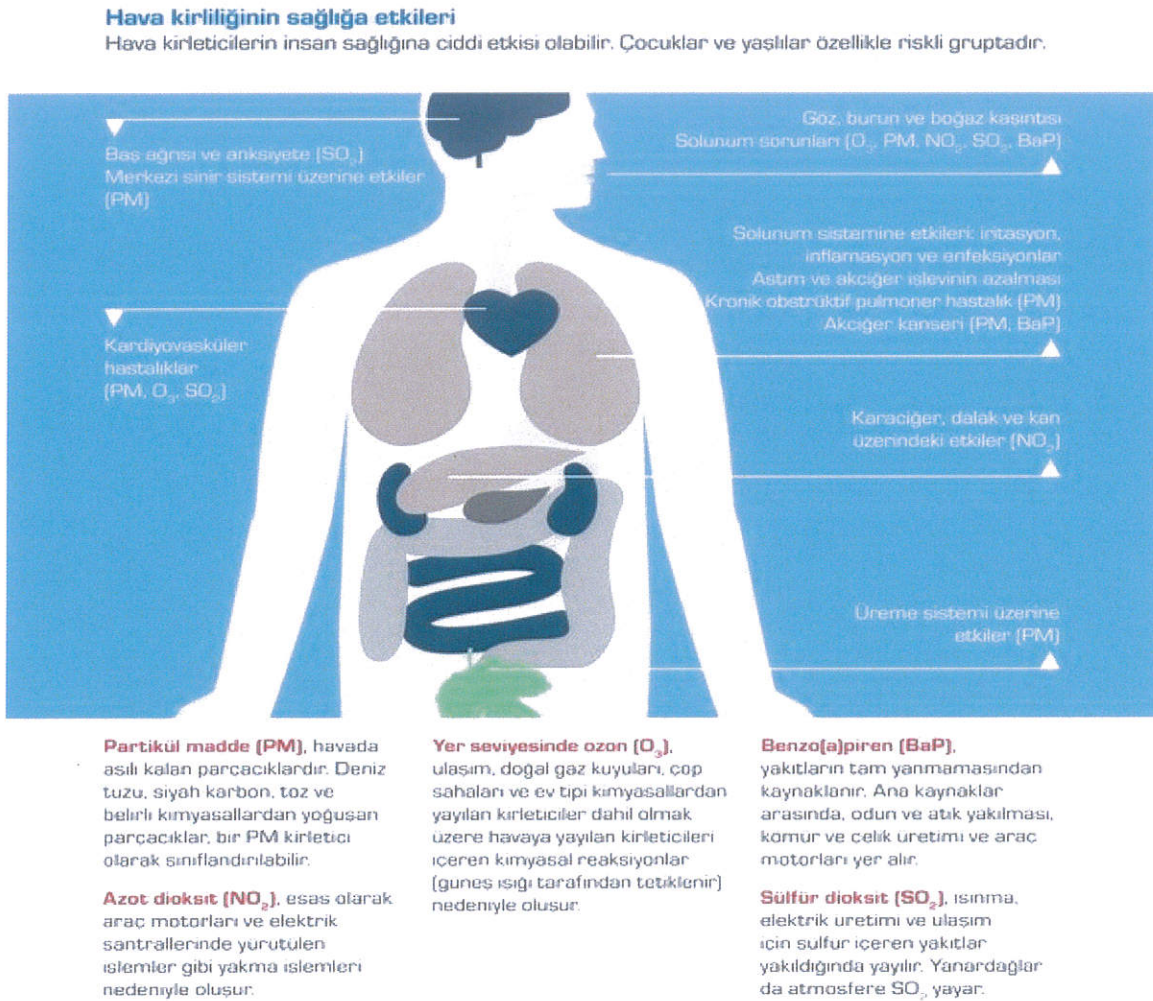
2.4. Sağlık

Hava kirlenmesinin sağlık etkilerinde görülen en önemli hedef organ, solunum sistemi ve özellikle akciğerlerdir. Kirletici maddeler gaz veya toz halinde insan sağlığını etkileyebilirler. Bunların insan sağlığına iki türlü etkisi vardır :

1. Kimyasal bakımdan aktif olmayan kirleticinin çizme ve tahriş etkisi
2. Kimyasal bakımdan çeşitli derecelerde aktif olan kirleticinin toksik etkisi

Birinci gruba tozlar, ikinci gruba ise bazı tozlar ve tümüyle gazlar dahil edilebilir. Tozlar ve gazlar nemli ve sıcak akciğer alveollerinde kimyasal olarak çözülüp hidrolize olarak kana geçebilirler. Böylece dolaşım sistemine zehirli gazlar karışmış olur.

Tablo-18: Hava kirliliğinin sağlığa etkileri

Kirliliğin etkileri, havadaki kirletici madde konsantrasyonlarına maruz kalma süreleri, ciğerlere çekilen hava miktarı ve yüksek kirlilik seviyelerinin zaman içindeki oluşum frekansına bağlı olarak değiştiği gibi; kişisel alışkanlıklar, yaşam yeri ve şekli, beslenme durumu ve bünyenin güçlülüğü de etkilerin miktarını azaltıp çoğaltabilir.

Örneğin; SO₂ suda çözünen bir gaz olup kolayca kan dolaşımına girebilir. Havada en çok rastlanan bu kirletici gaz üst solunum yollarında tahriş ve sayısı artıp yenilmesi güçleşen enfeksiyonlara (faranjit, laranjit gibi) neden olur.

Azot oksitler (NO ve NO₂) ise zehirli gazlardır. Çok yüksek konsantrasyonlarda NO₂ ciğerlerde ödem ve kanamalara neden olur. Ozon (O₃), akciğerlerin solunum kapasitesini düşüren, boğazda kuruma,baş ağrısı, soluma güçlükleri yaratan bir kirleticidir. Karbon monoksit (CO), boğucu bir gaz olup kanda O₂ taşıma görevini üstlenmiş demirli bir protein olan hemoglobinle, O₂'den 210 kat daha aktif birleşme özelliğine sahiptir. Oksijenin taşıma kapasitesini azalttığı için zararlıdır. İlimizde solunm sistemi hastalıkları dolayısıyla gerçekleşen ölüm verileri aşağıda yer almaktadır.

Tablo-19 : İlimizde solunum sistemi hastalıklarına bağlı ölüm sayısı ve oranları(2020-2023)

İL	YIL	TOPLAM Ölüm Sayıları	Solunum sistemi hastalıklarına bağlı ölüm sayıları	COVID-19 a bağlı ölüm sayıları	%Yüzdelik oranı
Nevşehir	2020	2 356	486	81	20,6
	2021	2 600	493	261	18,9
	2022	2 204	272	83	12,3
	2023	2 222	230	-	10,3

Kaynak : TÜİK verileri

2.5. Sanayi

İlimiz, Kapadokya Bölgesinin merkezinde yer alması ve ülkemizde Nevşehir, İstanbul ve Muğla İl'lerinden sonra en fazla turist çeken yöresi olmasından dolayı turizm sektörü öne çıkan iller arasında yer almaktadır. İlimizde gıda ürünleri ve içecek imalatı, metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı, hazır giyim ve konfeksiyon, makine ve teçhizat imalatı, taşıt araçları ve yan sanayi ile kimyevi madde ve mamullerin imalatı sektörel olarak öne çıkmaktadır. Ancak çevre illerimizden Aksaray'daki Mercedes-Benz ile Süttaş, Kırşehir'deki PETLAS ve Kırıkkale'deki TÜPRAŞ ile MKE fabrikaları gibi İlin sanayisini sürükleyerek kümelenmeye sebep olacak büyüklükte herhangi bir sanayi yatırımı bulunmamaktadır. Bu durum İlimiz sanayisinin belirli sektörde yoğunlaşmasına ve o sektörün etrafında kümelenmenin oluşmasına engel teşkil etmektedir.

İlimizde Acıgöl Organize Sanayi Bölgesi ve Nevşehir Organize Sanayi Bölgesi olmak üzere 2 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır.

Acıgöl ilçemiz sınırları içerisinde yer alan Acıgöl Organize Sanayi Bölgesi 2007 yılında kurulmuş, 2009 yılında faaliyete geçmiştir. 156 hektar alan üzerine kurulmuş olup, çeşitli büyüklüklerde 87 adet sanayi parselinden oluşmaktadır. Bu parseller üzerinde 46 adet parsel tahsis edilmiş olup tahsisli parsellerde 31 adet firmada üretim yapmakta olup yaklaşık 850 kişiye istihdam sağlanmaktadır. Ayrıca yapımı devam eden 10 adet fabrika ve 5 adet proje aşamasında işletme bulunmaktadır.

Nevşehir İli Merkez ilçesi Boğaz Köyü İlfaat Mevkiinde yer alan ve Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası öncülüğünde kurulan Nevşehir Islah Organize Sanayi Bölgesinde ıslah şartları tamamlanarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğünün 30/05/2019 tarihli ve 193162 sayılı yazısı uyarınca "Nevşehir Organize Sanayi Bölgesi" unvanı ile onaylanarak tüzel kişilik kazanmıştır. Nevşehir Organize Sanayi Bölgesi, Aksaray Yolu Üzeri 11. Km. de bulunmakta olup 85 hektardır. (77 adet sanayi parselinden ve 4 sosyal tesis alanından oluşmaktadır.) 54 firmada üretim faaliyeti bulunmakta olup bu firmalarda yaklaşık 1.600 kişi istihdam edilmektedir. 77 parselde tahsisli olup Organize Sanayi Bölgesinde boş parsel bulunmamaktadır.

Bakanlığımız Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü'nün 01.06.2021 tarihli Genelgesine istinaden günümüzde gelişen teknolojilerinin sağladığı imkânlar çerçevesinde OSB'lerde

yapılan parsel tahsis, satış ve devirleri ile ruhsat ve izinlerin mevzuata uygunluğunun, devirlerde muvazaa olup olmadığının ve satış fiyatlarının objektif kriterlere uygun olup olmadığının etkin bir denetleme imkânı sağlamak üzere izlenmesi, değerlendirilmesi ile ilgili Bakanlığımız bünyesinde Mekânsal Yönetim ve Dijitalleştirme Projesi (MEYDİP) hazırlanmış olup bu kapsamda coğrafi bilgi sistemi (CBS) altyapısı kullanılarak Organize Sanayi Bölgelerinin bütün iş süreçleri buradan gerçekleştirilmektedir.

İlimizde Organize Sanayi Bölgesi Dışında Faaliyet Gösteren ve İstihdam Açısından En Büyük Paya Sahip Olan Sektörler

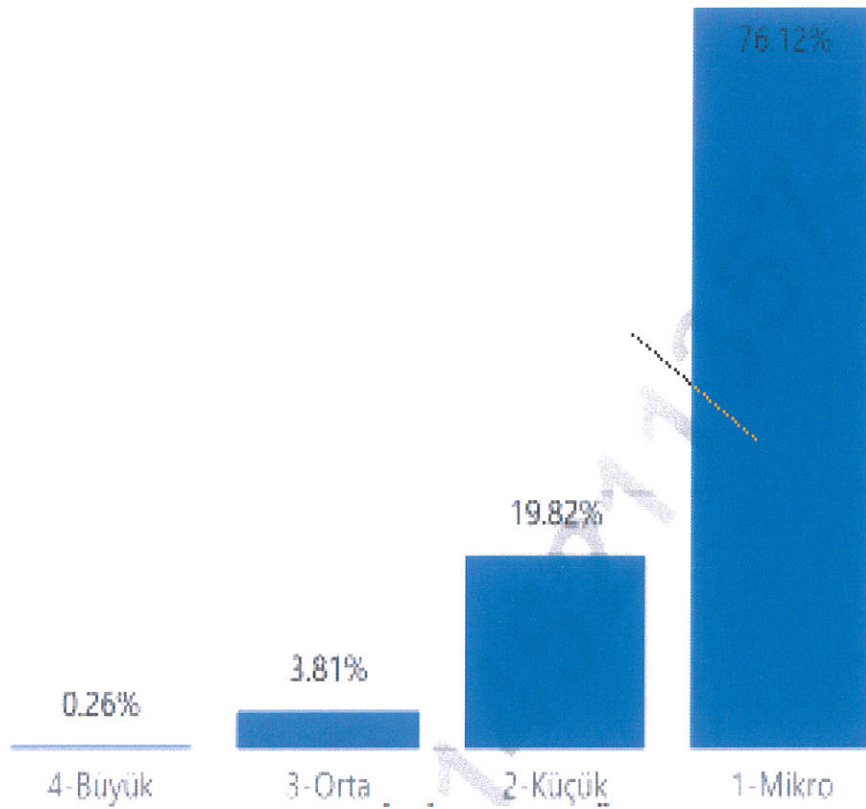
OSB DIŞINDA FAALİYET GÖSTEREN SEKTÖRLER	YAKLAŞIK İSTİHDAM
Çimento, Beton, Bims ve Yapı Elemanları İmalatı Sanayi	2.155
Süt ve Süt Ürünleri İmalatı Sanayi	84
Tekstil (Halı, Kilim, İp Sanayi, Hazır Giyim vb)	781
Gıda - İçki	1.312
Madencilik Taşocağı	739
Makine-Ekipman İmalatı	173
Taşıt Araçları ve Yan Sanayi	153
Mobilya Üretimi	190
Elektrik Enerjisi Üretimi	264
TOPLAM	5.851

Tablo-20: İlimizdeki Küçük Sanayi Siteleri

ADI	FAALİYETE BAŞLAMA YILI	TOPLAM ALANI (HEKTAR)	TOPLAM İŞYERİ SAYISI	YAKLAŞIK İSTİHDAM
1-Nevşehir Metal İş Sanayi	2000	2,6	220	660
2-Nevşehir Lale Sanayi Sitesi	1981	2,7	400	1.350
3-Nevşehir Küçük Sanayi Sitesi	1972	2	350	1.200
4-Ürgüp Küçük Sanayi Sitesi	2000	3	80	345
5-Avanos Küçük Sanayi Sitesi	1973	30	73	85
6-Gülşehir Küçük Sanayi Sitesi	1994	2,6	100	255

7-Hacıbektaş Hastım Küçük Sanayi Sitesi	2002	5,4	62	70
8-Kozaklı Aksan Küçük Sanayi Sitesi	1994	7,2	96	120
9-Acıgöl Küçük Sanayi Sitesi	2005	2,5	50	100
10-Kapadokya (Ürgüp) Sanayi Sitesi	2013	2,5	18	50
11-Derinkuyu Sanayi Sitesi (Çarşı)	1996	6,4	40	40
12-Derinkuyu Sanayi Sitesi	1987	2,3	16	20
13-Kaymaklı Sanayi Sitesi	1996	7	25	50
GENEL TOPLAM(13 ADET)		76,2	1.530	4.345

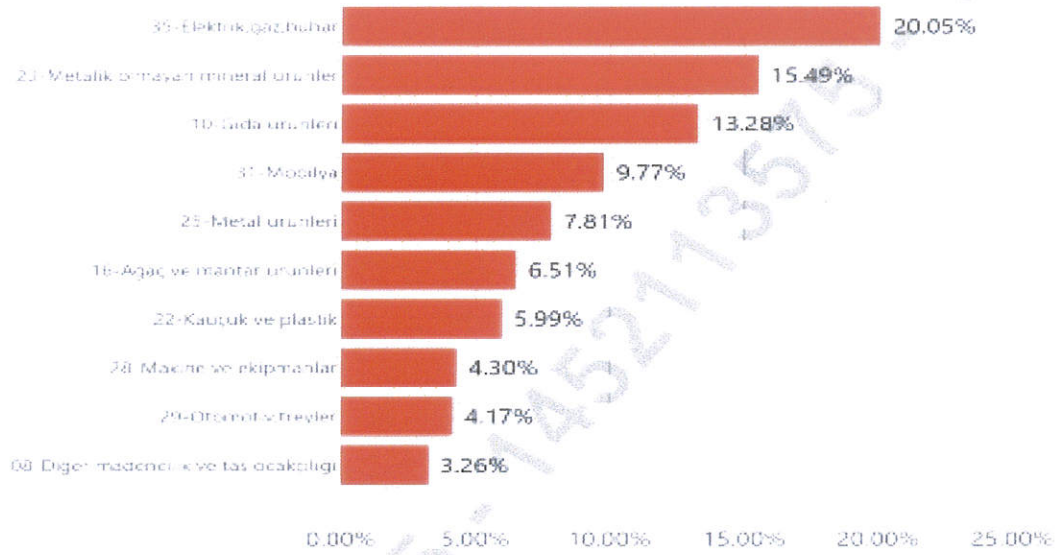
Grafik-13: İlimiz Sanayi Ölçek Dağılımı

Tablo-21: İlimiz Sanayi Sektöründe İstihdam Dağılımı

Sektör Adı	Çalışan Sayısı	İl Payı
23-Metalik olmayan mineral ürünler	2273	26.72%
10-Gıda ürünleri	1849	21.74%
14-Giyim eşyaları	575	6.76%
28-Makine ve ekipmanlar	569	6.69%
29-Otomotiv,treyler	507	5.96%
08-Diğer madencilik ve taş ocaklığı	448	5.27%
22-Kauçuk ve plastik	315	3.70%
24-Ana metal	286	3.36%
25-Metal ürünleri	280	3.29%
35-Elektrik,gaz,buhar	276	3.24%
Toplam	8507	

Grafik-14: İlimiz Sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı

Kozaklı Tarıma Dayalı İhtisas Sera(Jeo. Kaynaklı) Organize Sanayi Bölgesi Bilgileri

Nevşehir İli Kozaklı İlçesi Karahasanlı Mahallesi 102 ada 151 parsel, 111 ada 58 parsel, 113 ada 1 parsel, 114 ada 1 parsel olmak üzere toplam 1352.2 dekarlık kısmında Nevşehir Kozaklı Tarıma Dayalı İhtisas Sera (Jeotermal Kaynaklı) Organize Sanayi Bölgesi kurulması yönünde çalışmalar yapılmaktadır.

2.6. Turizm

İlimiz Türkiye'nin dünyanın önde giden turizm bölgelerinden biri olması kentin nüfus dinamiği üzerinde önemli ölçüde etki etmektedir. İlimizde bulunan Kültür Turizm Müdürlüğünde alınan veriler tablolarda gösterilmektedir.

Tablo-22: Müze ve Ören yerleri ziyaretçi sayıları,2024

NEVŞEHİR İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI MÜZELER İÇİN 2024 YILI ZİYARETÇİ ÇİZELGESİ													
ÖREN YERİ	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	GENEL TOPLAM
NEVŞEHİR MERKEZ MÜZE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ÇAVUŞIN KİLİSE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DERİNKUYU YERALTI ŞEHRİ	22.631	20.580	24.088	55.335	49.535	53.493	55.864	68.478	50.257	53.195	39.662	21.035	514.153
GÖREME AÇIK HAVA MÜZESİ	41.889	45.124	61.987	126.705	124.624	101.020	95.146	117.302	127.048	150.275	93.537	48.983	1.133.640
KARANLIK KİLİSE	6.921	7.254	9.271	17.757	17.996	12.842	13.518	17.393	16.684	20.125	10.093	6.680	156.534
EL NAZAR KİLİSE	0	0	0	490	967	1.453	1.145	1.277	1.018	1.072	559	0	7.981
GÜLŞEHİR AÇIKSARAY	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GÜLŞEHİR ST. JEAN KİLİSESİ	283	282	421	920	1.300	1.110	891	1.439	1.987	1.615	682	341	11.271
KAYMAKLI YERALTI ŞEHRİ	26.289	28.712	35.589	79.038	81.277	68.966	61.998	74.033	69.461	81.457	55.530	33.493	695.843
ÖZKONAK YERALTI ŞEHRİ	7.173	6.017	13.410	28.318	33.334	24.349	23.557	30.067	33.201	40.115	23.500	12.699	275.740
TATLARIN YERALTI ŞEHRİ	363	331	530	2.040	1.640	2.022	1.954	1.995	1.664	1.515	623	259	14.936
ZELVE ÖREN YERİ	44.827	46.561	63.458	137.748	103.318	85.347	68.967	83.636	89.552	116.567	83.445	43.881	967.307
MAZI YER ALTİ ŞEHRİ	476	326	650	2.842	2.253	2.143	2.013	2.952	2.307	2.765	1.304	553	20.584
HACİBEKTAŞ VELİ MÜZESİ	1.720	3.620	7.680	96.120	74.850	53.150	42.730	132.700	33.710	17.600	38.450	7.830	510.160
HACİBEKTAŞ ARK. VE ETN. MÜZESİ	135	270	360	3.370	2.125	2.430	960	8.450	1.745	215	370	240	20.670
HACİBEKTAŞ ATATÜRK EVİ	162	315	425	5.840	3.690	2.870	1.115	11.200	2.620	620	485	1.120	30.462
ÜRGÜP MÜZESİ	440	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	440
SOBESOS ANTİK KENTİ (ÜRGÜP)	0	427	610	1.941	1.445	1.535	1.348	1.431	1.860	1.739	1.285	677	14.298
AYLIK TOPLAM	153.309	159.819	218.479	558.464	498.354	412.730	371.206	552.353	433.114	488.875	349.525	177.791	4.374.019

Tablo-23:Konaklama tesislerinde ilçelere bağlı turist sayıları 2024-2023-2022

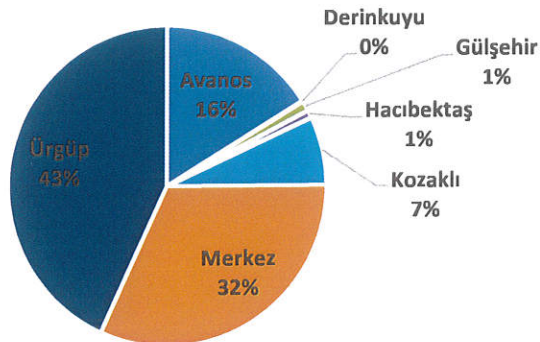
İLLER	İLÇELER	2024			2023			2022		
		YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
Nevşehir	Avanos	155.978	75.283	231.261	109.648	84.911	194.559	109.780	97.605	207.385
	Derinkuyu	95	1.919	2.014	0	136	136		175	175
	Gülşehir	9.745	4.336	14.081	6.251	4.071	10.322	5.633	3.846	9.479
	Hacıbektaş	6.584	4.326	10.910	545	4.169	4.714	2.874	7.588	10.462
	Kozaklı	111	99.089	99.200	1.874	147.726	149.600	103	163.907	164.010
	Merkez	290.496	167.079	457.575	237.590	173.932	411.522	325.936	280.481	606.417
	Ürgüp	430.293	189.834	620.127	334.588	172.887	507.475	291.394	238.334	529.728
	Toplam	893.302	541.866	1.435.168	690.496	587.832	1.278.328	735.720	791.936	1.527.656

Tablo-24:Konaklama tesislerinde ilçelere bağlı turist sayıları 2021-2020

İLLER	İLÇELER	2021			2020		
		YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
Nevşehir	Avanos	40.113	104.306	144.419	27.011	49.246	76.257
	Derinkuyu		833	833	35	562	597
	Gülşehir	4.257	6.331	10.588	1.277	2.940	4.217
	Hacıbektaş	2.845	8.198	11.043	0	4.200	4.200
	Kozaklı	62	173.689	173.751	226	100.687	100.913
	Merkez	173.255	333.130	506.385	94.426	174.550	268.976
	Ürgüp	139.182	255.670	394.852	53.038	112.025	165.063
	Toplam	359.714	882.157	1.241.871	176.013	444.210	620.223

Grafik-15: İlçelere göre ilimiz tesislerinde konaklamada bulunan turist sayıları,2024 yılı

2024 İLÇELER GRAFİK	
İlçeler	Kişi Sayısı
Avanos	231.261
Derinkuyu	2.014
Gülşehir	14.081
Hacıbektaş	10.910
Kozaklı	99.200
Merkez	457.575
Ürgüp	620.127

3. HAVA KİRLİTİCİLERİ EMİSYON YÖNETİMİ BİLGİLERİ

3.1. Emisyon Envanteri

Bakanlığımızca illerimizde hava kalitesinin değerlendirilmesine yönelik altyapı ve bilgi birikiminin, kapasite ile birlikte artırılmasına yönelik 2014 yılı itibarıyla karar destek mekanizmasına veri üretmek ve bilgi sağlamak üzere ulusal bütçe aracılığıyla Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı ve NEFES - Hava Kalitesi 3 Boyutlu Tahmin Analiz Yazılımı geliştirilmiştir.

Belirli bir coğrafi sınır içinde yer alan önemli hava kirleticisi kaynaklarının belirlenmesi ve emisyonlarının hesaplanması, emisyon envanteri hazırlama sürecidir. Emisyon envanterleri, hava kalitesini tahmin eden matematiksel modellere temel girdi sağlamaktadır. Bu nedenle emisyon envanterinin elektronik ortamda doğru, tutarlı ve kıyaslanabilir sonuçlar verebilmesi, değişken koşulları içeren, sürekliliği olan envanterlerin üretilmesi gereklidir. Bu amaçla başlıca emisyon kaynakları olan sanayi, evsel ısınma ve ulaşım emisyonları için “Hava Emisyon Yönetimi - HEY Portalı” adıyla merkezi şekilde arşiv, hesaplama, modelleme ve senaryo analizi yapabilen bir yazılım kullanılmaktadır.

Geliştirilen portal ile, emisyon dağılımları, emisyon envanterine ait bilgilerin güncellenmesi, veri tabanında güncel bilgilerin kaydedilmesi, bu verilere göre hesaplanan dış ortam konsantrasyonlarının görselleştirilmesi aşamalarının elektronik ortamda yürütülmesi hedeflenmiştir.

HEY Portalı ile günümüzde 3000’den fazla aktif kullanıcı, evsel ısınma emisyonlarına katkısı bulunan katı yakıt stok sürecinin takibini elektronik ortamda gerçekleştirmektedir. Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında gerekli olan katı yakıt satış, dağıtım ve izin belgelendirme süreçlerinin tümünün; resmi evrak akışı dahil, elektronik ortama taşınarak otomasyonu sağlanmıştır. Böylece bürokrasinin azaltılması, kâğıt kullanımının ortadan kaldırılması, evrak kayıt ve resmi belgelerin düzenlenmesi sürecinde ise işgücü ve zaman tasarrufu sağlamıştır.

Emisyon envanterinde ana kaynaklardan biri olan sanayi kaynaklı hava kirliliğinin envanter kayıtlarını elektronik ortama almak amacıyla, emisyon izin sürecine tabi olan sektör faaliyetlerine göre sanayi tesislerinin mevzuat kapsamında bağlı oldukları Ek-1 ve Ek-2 listeleri ele alınmakta, emisyon izin sürecine esas bilgiler sayısallaştırılarak HEY Portalı içerisine kaydedilmektedir.

3.1.1. Isınma

İlimize girişı yapılacak her tür katı yakıtın izinli üretici/iþhalatçı/dağıtıcı tarafından getirilmesi, izinli firmalar tarafından satılmasının sağlanması kapsamında İl Müdürlüğümüzce Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi, Dağıtıcı Kayıt Belgesi, Satış İzin Belgesi ve İzinli Kuruluş Belgeleri düzenlenmektedir.

- 2021: İl Müdürlüğümüzce, HEY Portalı üzerinden 2021 yılında 209 tane satış izin belgesi, 66 adet Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi düzenlenmiştir
- 2022: İl Müdürlüğümüzce, HEY Portalı üzerinden 2022 yılında 211 tane satış izin belgesi, 47 adet Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi düzenlenmiştir.
- 2023: HEY Portalı üzerinden 2023 yılında 294 tane satış izin belgesi, 3 adet Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi düzenlenmiştir.
- 2024: İl Müdürlüğümüzce, HEY Portalı üzerinden 2024 yılında 204 tane satış izin belgesi, 5 adet Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi düzenlenmiştir.

İlimizde bulunan katı yakıt miktarlarına ilişkin veriler HEY Portalı'ndan erişilmeye çalışılmıştır. Buna göre;

Tablo-25:İlimize ait Katı Yakıt Stok durumu (ton)

İlçeler	2020	2021	2022	2023	2024
Merkez ve Bağlı Belde/Köy	137	5140	8168	4785	2719
Ürgüp	55	2188	3052	3664	3326
Avanos	26	1493	596	802	501
Derinkuyu	83	3447	7055	6962	3509
Acıgöl	-	5165	4717	5529	3379
Hacıbektaş	-	1092	2344	1724	1108
Kozaklı	75	562	599	286	241

Gülşehir	-	1282	956	758	440
-----------------	---	------	-----	-----	-----

Kaynak: HEYGEL Portalı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi, 2025.

İlimizde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığınca sosyal devlet anlayışının gereği olarak, 2003 yılından başlayarak 2018 yılına kadar Bakanlar Kurulu Kararları ile 2019 yılından itibaren ise Cumhurbaşkanı Kararları doğrultusunda madencilik alanında gerçekleştirilen en kapsamlı ve en uzun soluklu sosyal yardım projesi olan ihtiyaç sahibi ailelere ısınma amaçlı kömür yardımı yapılması uygulaması gerçekleştirilmekte olup yıl bazlı dağıtılan kömürlere ait veriler tabloda gösterilmektedir.

Tablo-26: İlimizde dağıtılan kömür miktarları(ton)

İLÇE /YIL	2020	2021	2022	2023	2024	TOPLAM
Merkez	5250	3675	3500	2647,8	2249,1	17321,9
Ürgüp	708	699,2	823,75	770	660	3660,95
Avanos	576	576	576	576	576	2880
Gülşehir	630	735	735	499,8	549,15	3148,95
Derinkuyu	2000	2000	2000	2000	1500	9500
Acıgöl	1100	1200	1200	1200	1000	5700
Hacıbektaş	500	562	690	751	600	3103
Kozaklı	550	368,5	385	385	396	2084,5
TOPLAM(Ton)	11314	9815,7	9909,75	8829,6	7530,25	47399,3

İlimizde kullanılan doğalgaz tüketimi ile ilgili olarak 2020-2024 yılları arasında abone türü ve bölgelere(Merkez, Acıgöl, Avanos, Derinkuyu, Gülşehir, Hacıbektaş, Ürgüp, Sulusaray, Nar, Göre, Kavak, Ortahisar, Uçhisar, Göreme, Kaymaklı, Çat, Özkonak) göre detaylı veri tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo-27: Bölge bazlı doğalgaz tüketimi,(2020-2024)

Bölgeler	Abone Türü	2020		2021	
		Abone Sayısı	Tüketim Miktarı	Abone Sayısı	Tüketim Miktarı
NEVŞEHİR	Konut	53.862	70.612.752	58.170	76.274.322
	Serbest	2.719	2.464.538	2.976	2.962.863

GÜLŞEHİR	Konut	2.958	6.601.369	3.444	8.798.674
	Serbest	105	4.115.888	140	5.592.532
ACIGÖL	Konut				
	Serbest				
DERİNKUYU	Konut				
	Serbest				
HACİBEKTAŞ	Konut				
	Serbest				

Bölgeler	Abone Türü	2022		2023	
		Abone Sayısı	Tüketim Miktarı	Abone Sayısı	Tüketim Miktarı
NEVŞEHİR	Konut	63.669	87.156.551	69.847	91.155.377
	Serbest	3.572	2.667.285	4.222	2.932.537
GÜLŞEHİR	Konut	4.004	7.015.087	4.223	5.300.202
	Serbest	172	3.183.664	183	1.284.041
ACIGÖL	Konut			346	297.389
	Serbest			31	
DERİNKUYU	Konut			364	170.398
	Serbest			66	
HACİBEKTAŞ	Konut			314	42.974
	Serbest			3	

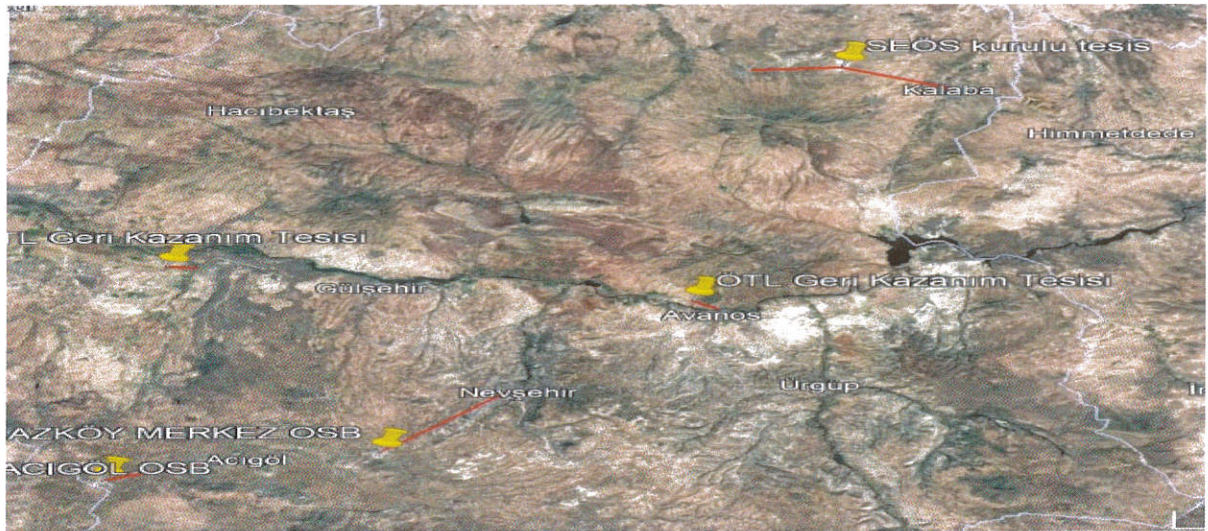
Bölgeler	Abone Türü	2024	
		Abone Sayısı	Tüketim Miktarı
NEVŞEHİR	Konut	73.729	103.397.548
	Serbest	4649	3.174.772

GÜLŞEHİR	Konut	4.395	4.672.442
	Serbest	194	302.906
ACIGÖL	Konut	889	836.406
	Serbest	56	
DERİNKUYU	Konut	563	690.212
	Serbest	118	
HACİBEKTAŞ	Konut	939	1.019.078
	Serbest	43	

3.1.2. Sanayi

İlimizde sanayi alanında farklı sektörlerde faaliyet gösteren işletmeler bulunmaktadır. Bunların çoğunluğu küçük sanayi siteleri ve OSB ler içerisinde faaliyet göstermektedir. Bu alanlar dışında müstakil olarak çalışan işletmelerde bulunmaktadır. Bakanlığımız online sistemleri üzerinden yapılan incelemede hava emisyonu konusunda izin almış Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer alan 107 adet işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerin bir kısmı ilimizde yoğun olarak bulunan 34 adet Bims üretim tesisleridir. Bunlar içerisinde hava emisyonu noktasında izlenmesi mevzuat gereği zorunlu olan Bakanlığımıza ait SEÖS uygulaması üzerinden takibi yapılan Kalaba bölgesinde 1 adet işletme bulunmaktadır. Ayrıca ömrünü tamamlamış lastiklerin geri kazanımı işlemlerinin yürütüldüğü Tuzköy ve Avanos ta olmak üzere toplam 2 adet atık yakma tesisi bulunmaktadır.

Harita-6: İlimizdeki OSB ve önemli tesislerin yerleşim yerlerine uzaklığı

SEÖS kurulu tesisin Kalaba'ya uzaklığı: 6,75 km

SEÖS kurulu tesisin Çalış'a uzaklığı: 5 km

ÖTL kurulu tesisin Avanos'a uzaklığı: 1,5 km

ÖTL kurulu tesisin Tuzköy'e uzaklığı: 1,5 km

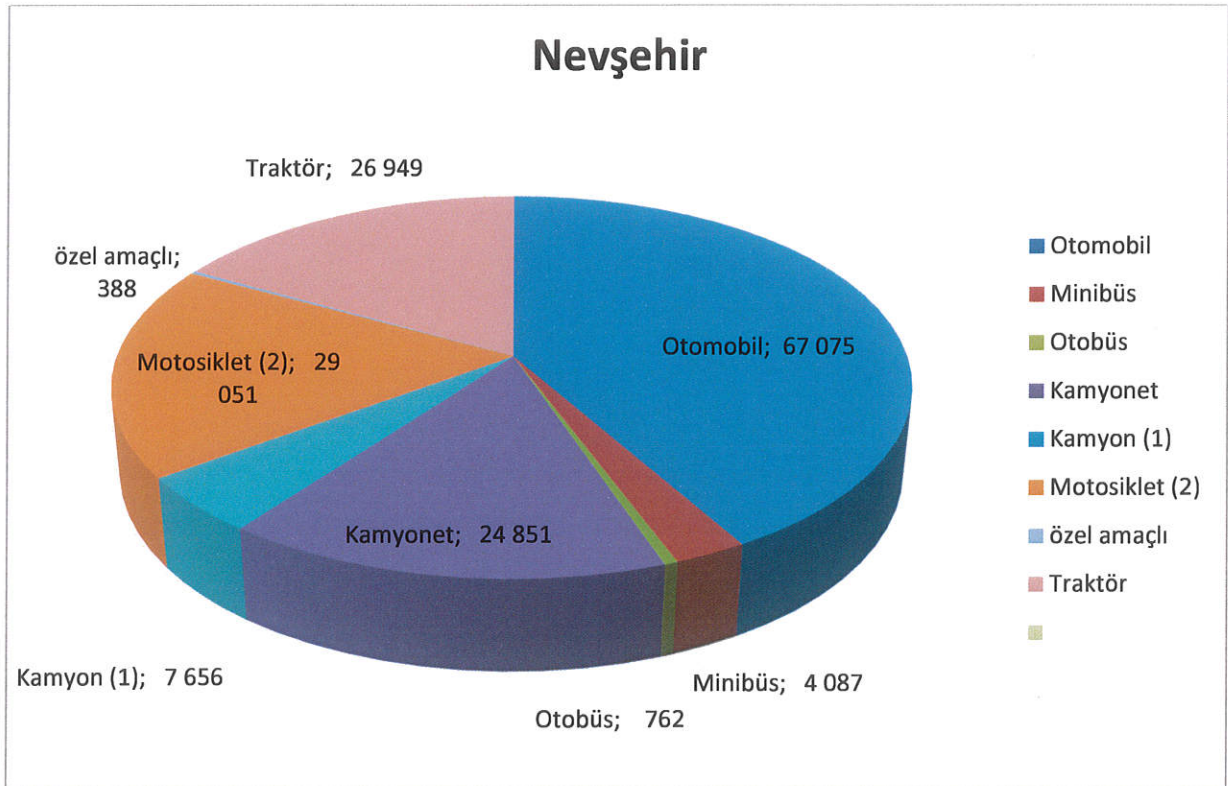
Nevşehir OSB nin Merkeze uzaklığı: 10 km

Acıgöl OSB nin Acıgöl'e uzaklığı: 6 km

3.1.3. Ulaşım

İlimizde motorlu kara taşıt sayısına ilişkin veriler TÜİK veri tabanından elde edilmiş araç türüne göre dağılımları Grafik 16'da verilmiştir. 2024 yılı verilerine göre Nevşehir'de toplam 160819 adet motorlu kara taşıtı bulunduğu ve bunların %42'si otomobil, %18'u motosiklet, %17'si traktör ve %15'i kamyonetlerin oluşturduğu görülmektedir.

Grafik-16 : İlimizdeki motorlu kara taşıtlarının araç türlerine göre dağılımı

Ayrıca konum itibarıyla ilimiz çevresinde Ankara-Konya-Kayseri-Adana gibi büyükşehirler bulunmakta olup bu şehirleri birbirine bağlayan yolların geçtiği bir makasta yer almakta olup Çevre yolu bulunmamaktadır. Bu sebepten dolayı İl Merkezinde çok yoğun bir trafik bulunmaktadır. Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Nevşehir ilinde 26 km Otoyol, 237 km Devlet Yolu, 264 km İl Yolu olmak üzere toplam 528 km yol ağı bulunmaktadır. Bu yol ağının üst yapı kaplamasını incelediğimizde 297 km Bitümlü Sıcak Karışım (BSK), 210 km Sathi Kaplama (SK), 21 km Diğer Yollar olarak hizmet vermektedir.

Talep Edilen (Planlanan) İşler:

1-NEVŞEHİR ÇEVREYOLU 1.kesim BY-BSK İŞİ:

Toplam uzunluğu 16,8 km olan Nevşehir Çevre Yollarının I. Kısım projesi protokol dahilinde Nevşehir Belediyesi tarafından yapılmaktadır. Yatırım Programına alınmış olup; proje çalışmalarının tamamlanmasının ardından ihale edilmesi planlanmaktadır.

2-NEVŞEHİR-NİĞDE DEVLET YOLU:

Toplam 54 km uzunluğunda BY standardındaki yolun ödenekler çerçevesinde ihale edilmesi planlanmaktadır.

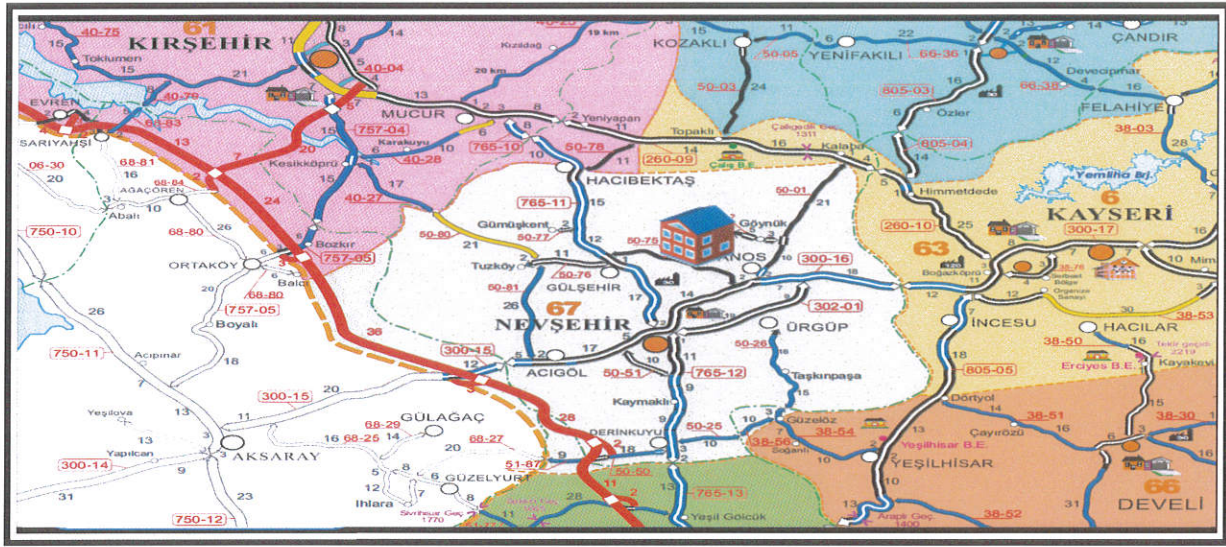
3-YEŞİLHİSAR-GÜZELÖZ-ÜRGÜP YOLU:

Ürgüp-Güzelöz arası 33 km projesi onaylıdır. Güzelöz-Yeşilhisar arası 19 km proje çalışmaları emanet olarak devam etmekte olup, bütçe ve ödenekler çerçevesinde ihale edilmesi planlanmaktadır.

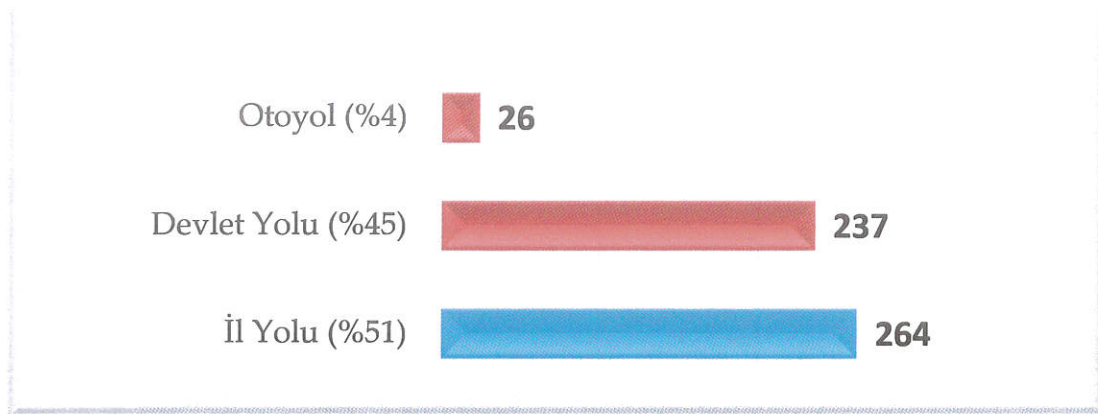
4-(KAYSERİ-ÜRGÜP) AYR.-AVANOS DEVLET YOLU BSK İŞİ:

Toplam 9 km uzunluğunda ki Sathi Kaplama (SK)'lı bölünmüş yolun üstyapısının Bitümlü Sıcak Karışım (BSK)'lı olarak bütçe ve ödenekler çerçevesinde ihale edilmesi planlanmaktadır.

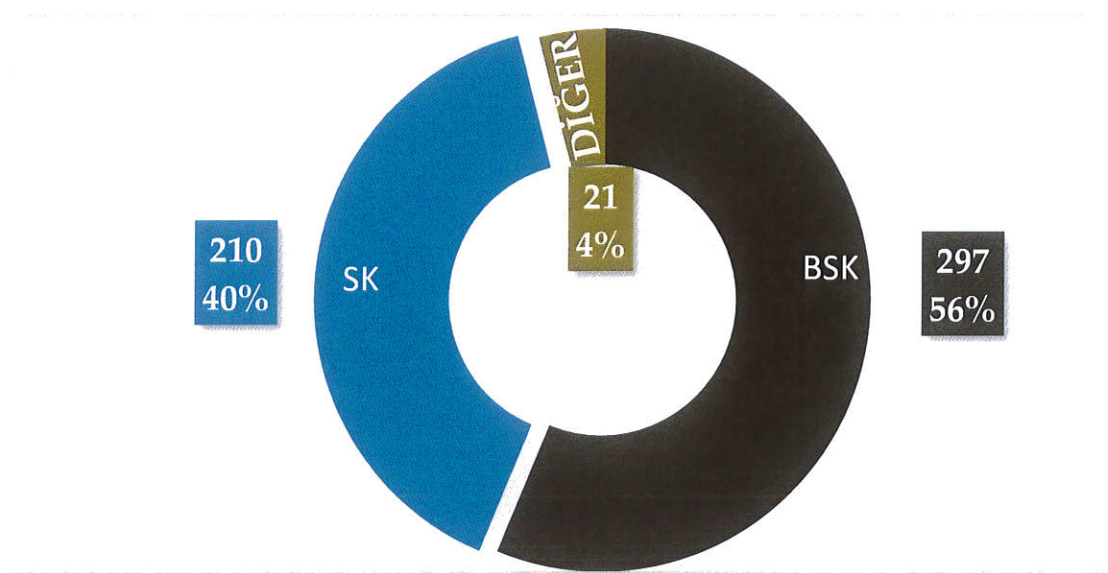
Harita -7: Nevşehir İli Yol Ağı Bilgileri

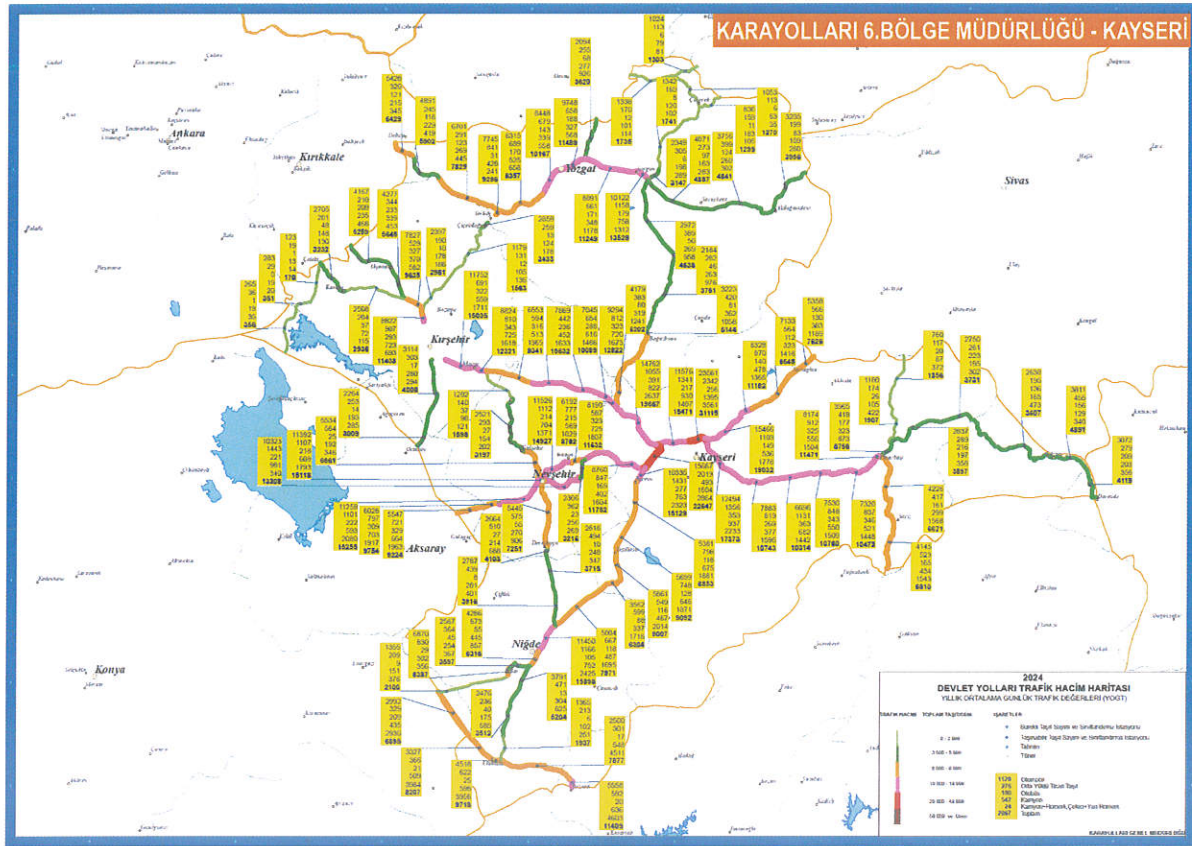
Yol Ağı

Sath Cinsi

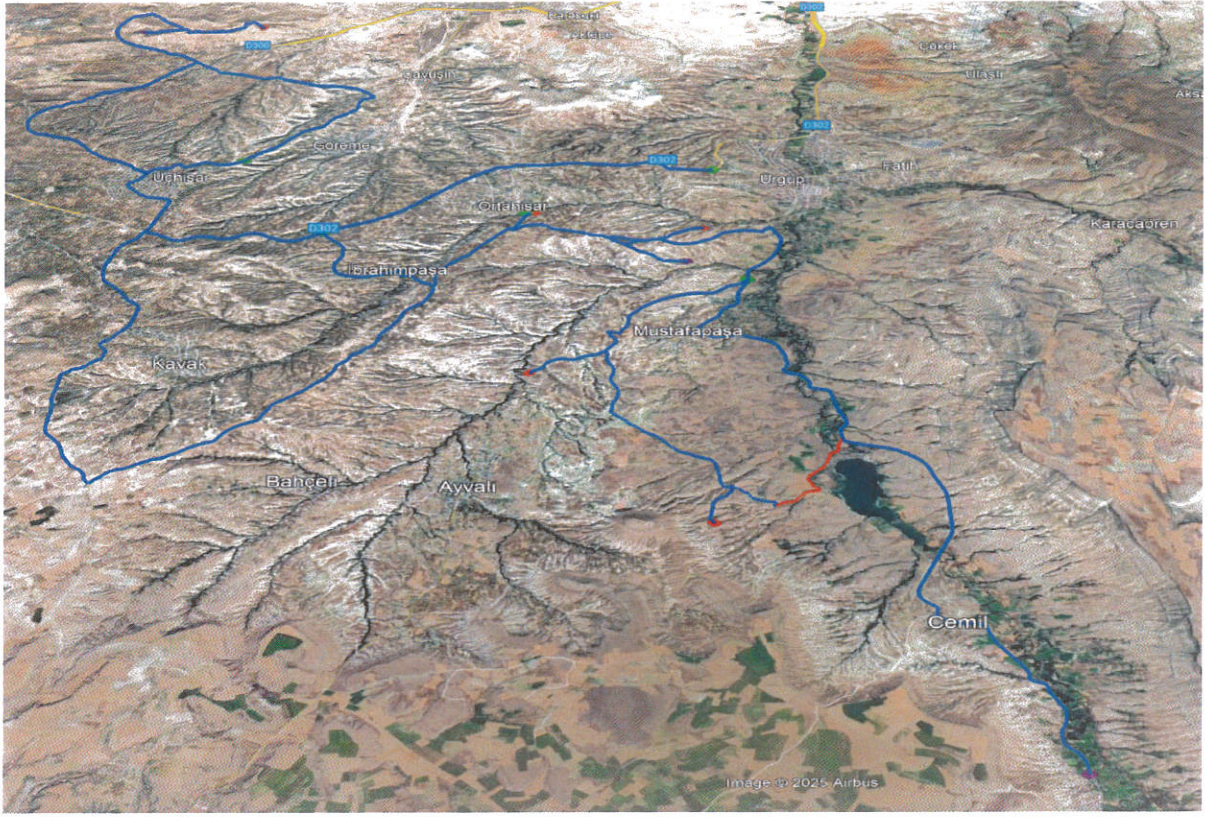
Harita-8: İlimize ait Trafik Hacim Haritası, 2024

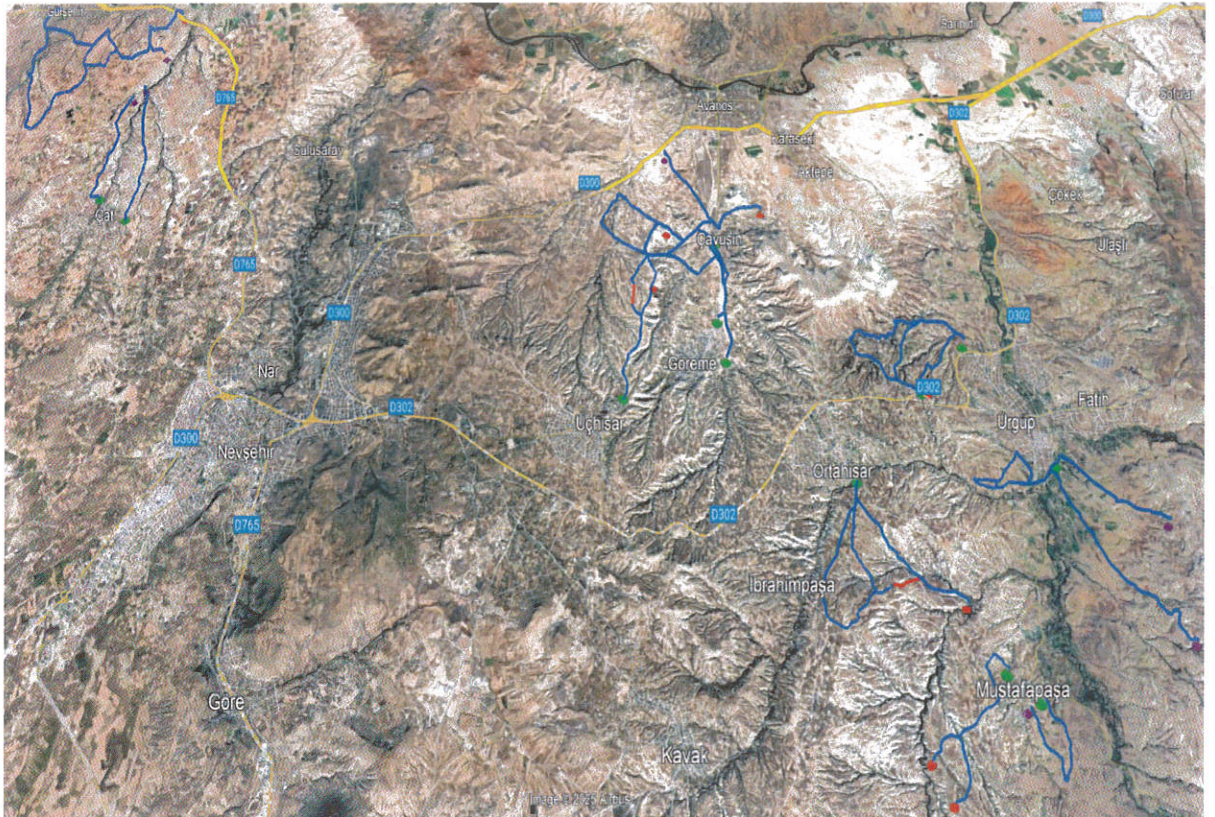
Araç Cinsi	Araç Sayısı(adet)
Otomobil	11526
Orta Yüklü Ticari Taşıt	1112
Otobüs	214
Kamyon	704
Kamyon+Römork,Çekici	1371
Toplam	14927

İlimizde turizm amaçlı olarak atv ve Jeep turları düzenlenmekte olup topografik yapı ve bitki örtüsünün yetersizliğinden dolayı toz emisyonu oluşumları ortaya çıkmaktadır. Bu konuda gerekli izinler Kapadokya Alan başkanlığından alınarak gerçekleştirilmektedir. Bu izinler kapsamında ilgili hatıralar aşağıda gösterilmektedir.

Harita-9: Jeep turları güzergahları

Harita-10: ATV turları Güzergahları

3.2. Modelleme Sonuçları ve NEFES Yazılımı

Bakanlığımızca illerimizde hava kalitesinin değerlendirilmesine yönelik altyapı ve bilgi birikiminin, kapasite ile birlikte artırılmasına yönelik şekilde 2014 yılı itibarıyla karar destek mekanizmasına veri üretmek ve bilgi sağlamak üzere ulusal bütçe aracılığıyla Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı ve NEFES - Hava Kalitesi 3 Boyutlu Tahmin Analiz Yazılımı geliştirilmiştir. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca; hava kalitesi yönetimi çalışmalarında teknolojik gelişmeler takip edilmekte ve etkin olarak kullanılmaktadır. Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı ile hava kirleticileri kayıt altına alınmakta, sanayi tesislerinin bacalarından, evsel ısınmada kullanılan yakıtlardan ve kara/deniz/hava/demiryolu ulaşımından kaynaklanan kirletici miktarları ayrı ayrı hesaplanmaktadır. Hava kalitesi modelleri ile 150 farklı kirletici parametre için stratejik hava kalitesi haritaları kilometre ölçeğinde hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla üretilen ulusal/bölgesel /yerel ölçekte elde edilen hava kalitesi dağılım haritaları; geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde 3-Boyutlu olarak hava kalitesinin tahmini için kullanılmaktadır. Böylece tüm ana kirletici kaynaklar olan sanayi, evsel ısınma ve ulaştırma emisyonlarının neden olduğu hava kalitesi değişimleri, 5 metreye kadar kısa mesafeler için dahi görselleştirilebilmektedir.

NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri illerimiz için ortaya konulmaktadır. Şehirlerimizde politikalar için uygulama sürecinin bu yöntemle etkinleştirilmesi planlanmıştır.

Harita-11: Derinkuyu NEFES Sistemi PM10

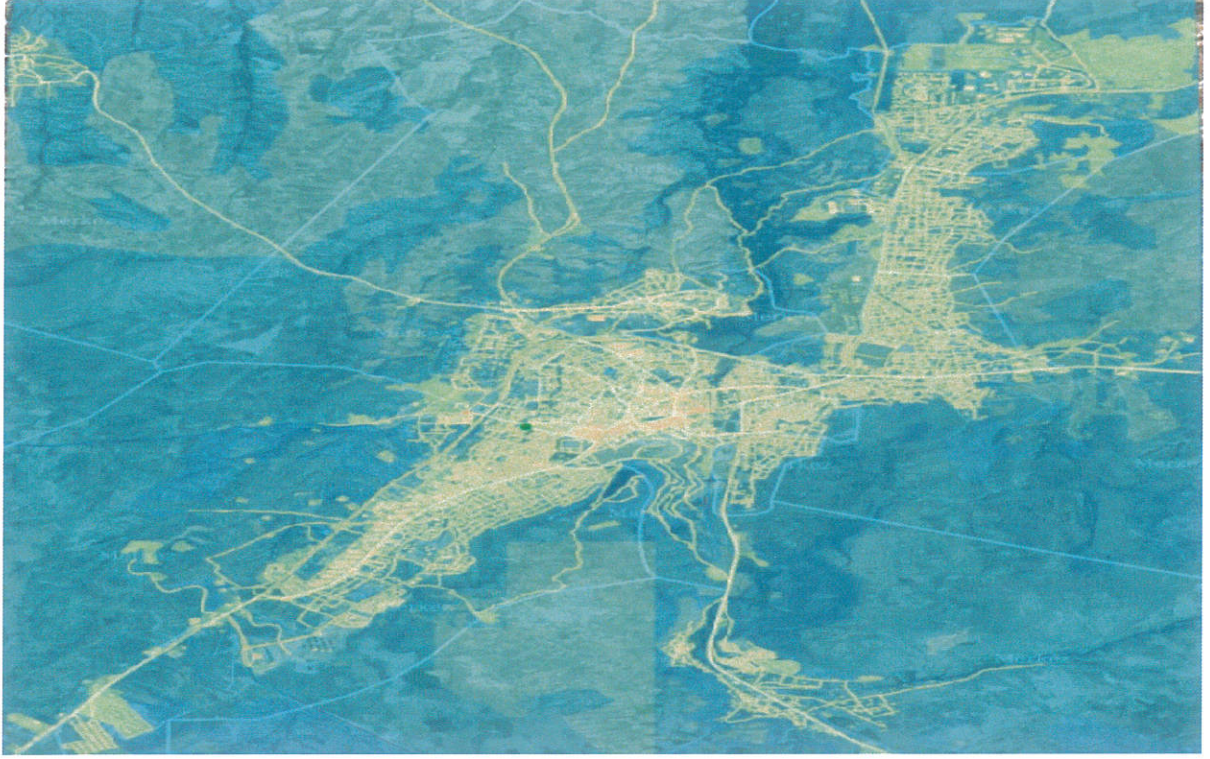
Harita-12: Avanos NEFES Sistemi PM10

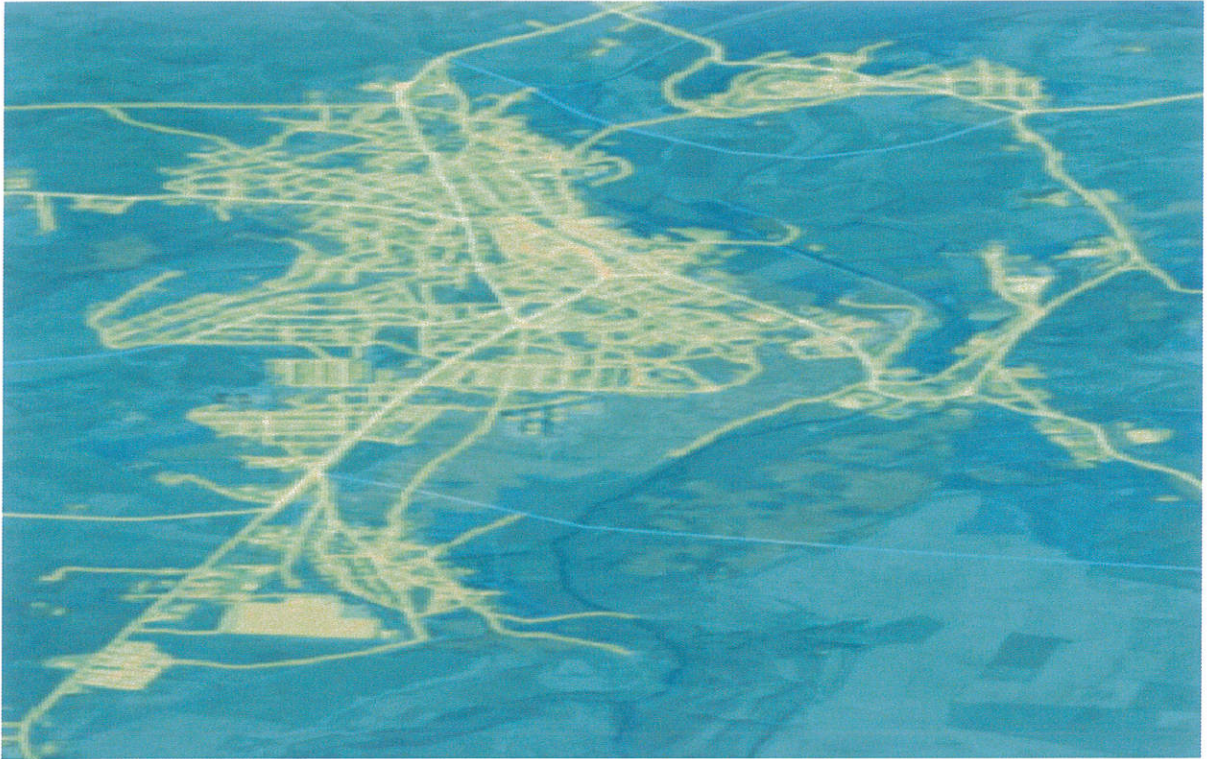
Harita-13: Acıgöl NEFES Sistemi PM10

Harita-14: Merkez NEFES Sistemi PM10

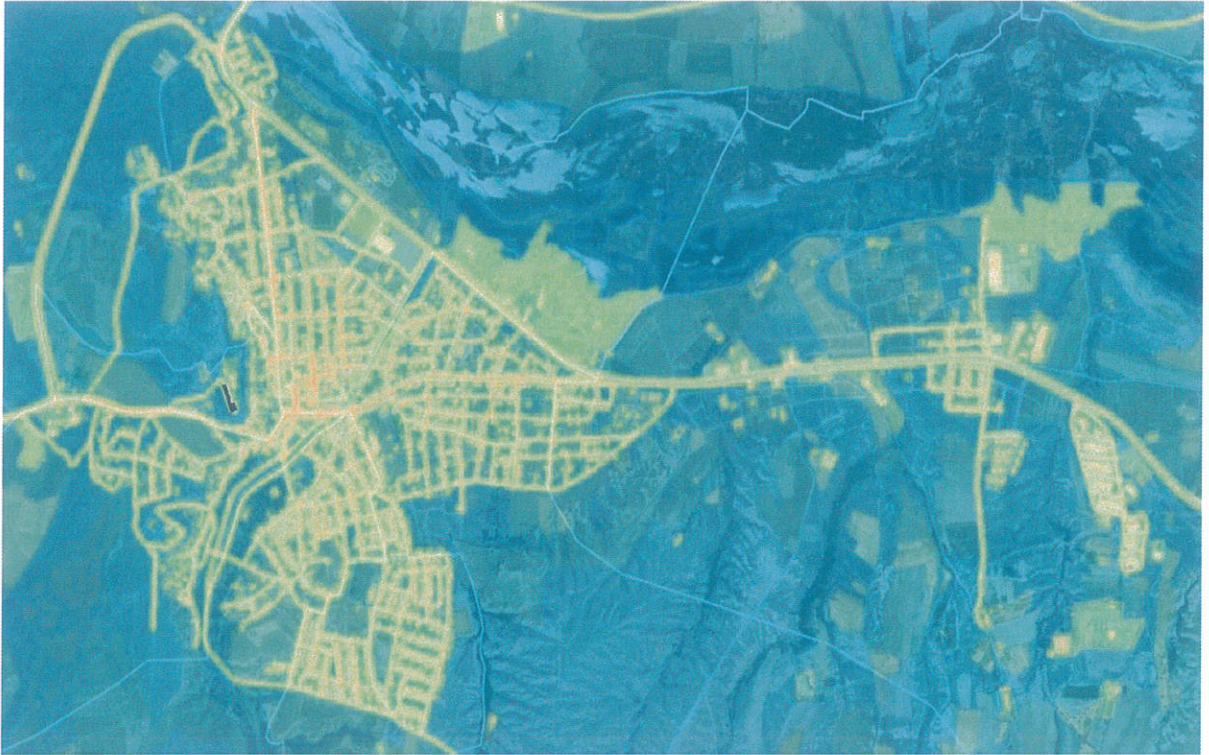
Harita-15: Kozaklı NEFES Sistemi PM10

Harita-16: Hacibektaş NEFES Sistemi PM10

Harita-17: Gülşehir NEFES Sistemi PM10

3.3. Hava Kalitesi ve Ölçüm Ağı Verileri

Bu bölümde, Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne ait Nevşehir Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu tarafından, 01 Ocak 2024 - 31 Aralık 2024 tarihleri arasında ölçülen Avanos ve Merkez HKİİ'na ait hava kirliliği verileri kullanılmıştır.

Tablo-28: Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Hava Kalitesi İzleme Ağı Nevşehir Hava Kalitesi İzleme İstasyonları

No	İSTASYON ADI	KOORDİNAT(Enlem/Boylam)	TİP	PM ₁₀	PM _{2,5}	SO ₂	NO ₂	O ₃	CO
1	AVANOS	38.716158-34.847311	ISINMA	1	-	1	1	-	-
2	MERKEZ	38.6232-34.7014	ISINMA	1	-	1	1	1	1
Toplam Cihaz(Analizör) Sayısı				2	0	2	2	1	1

Cihazların Tanımları

PM₁₀ : 10 mikrondan küçük Partikül Madde (TOZ) ölçüm cihazı

SO₂ : Kükürtdioksit (Isınma kaynaklı) ölçüm cihazı

PM_{2,5}: 2,5 mikrondan küçük Partikül Madde (TOZ) ölçüm cihazı

NO_x :Azot oksitler (Gaz) ölçüm cihazı

O₃ :Ozon (Gaz) ölçüm cihazı

Harita-18: Revize Nevşehir - Merkez Hava Kalitesi İzleme İstasyonu Fotoğrafi

Harita-19: Nevşehir - Avanos Hava Kalitesi İzleme İstasyonu Fotoğrafi

Harita-20: Nevşehir İli İstasyon Ve Çevresini Gösterir Uydu Haritası

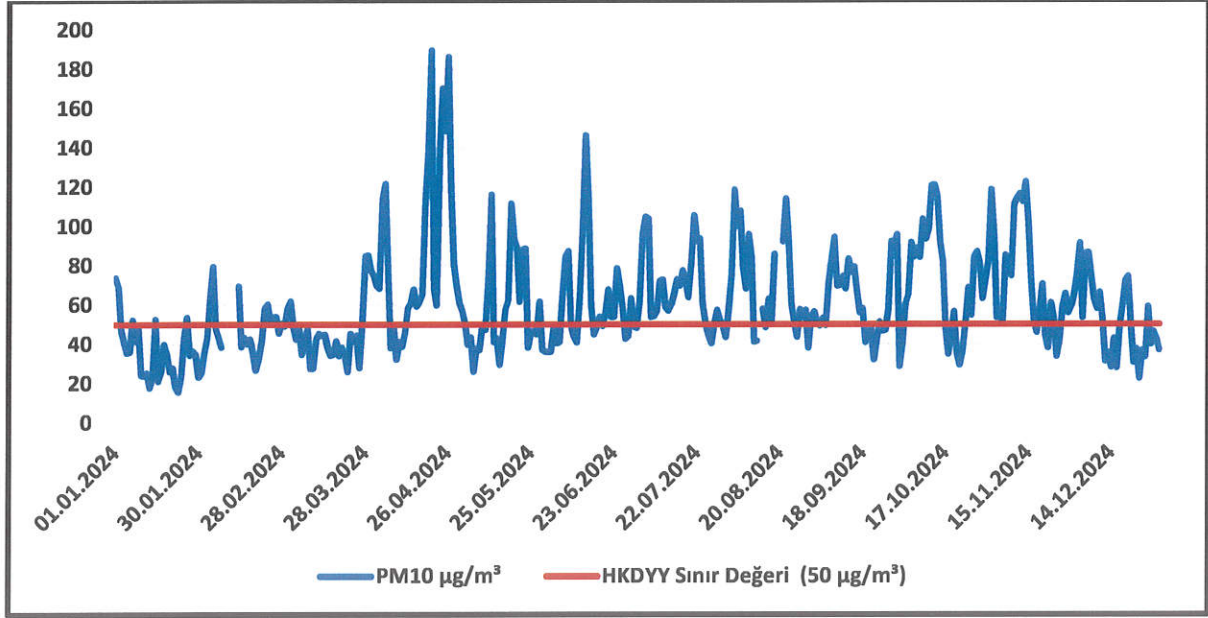
Harita-21: Nevşehir İli Avanos İlçesinde Bulunan İstasyon Ve Çevresini Gösterir Uydu Haritası

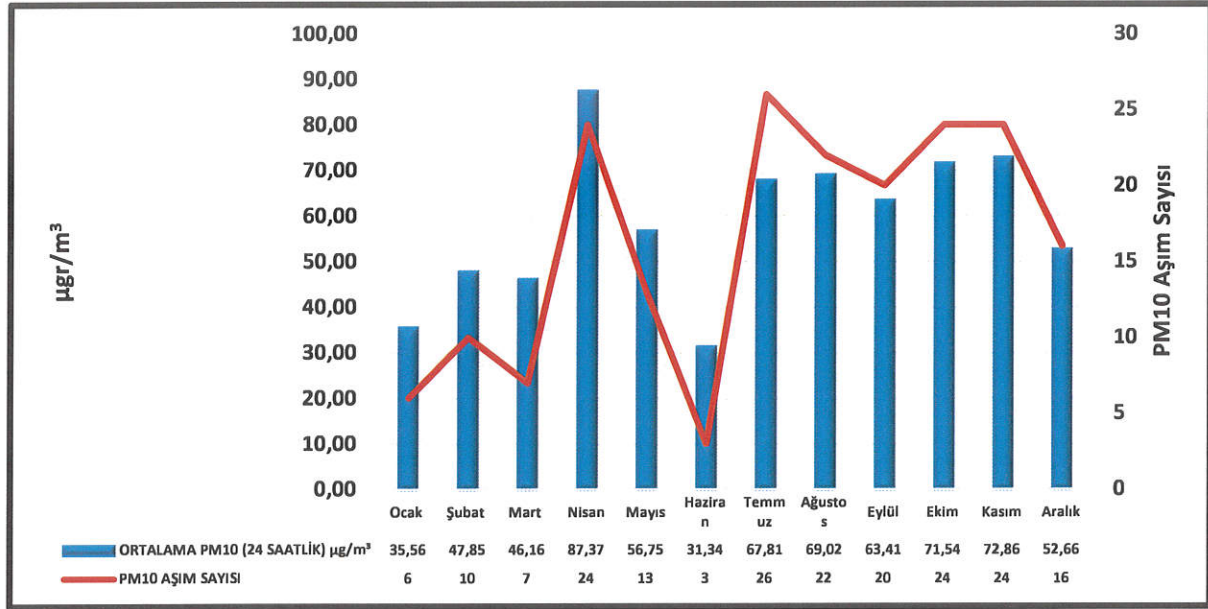
3.3.1. Hava Kalitesi İzleme Verileri

Hava Kirliliği İzleme Verilerinin Aylık Ortalamaları ve Grafikleri

a. PM10 Konsantrasyonunun Günlük (24 saatlik) Değişimi, Aylık Ortalamaları ve Aşım Sayıları

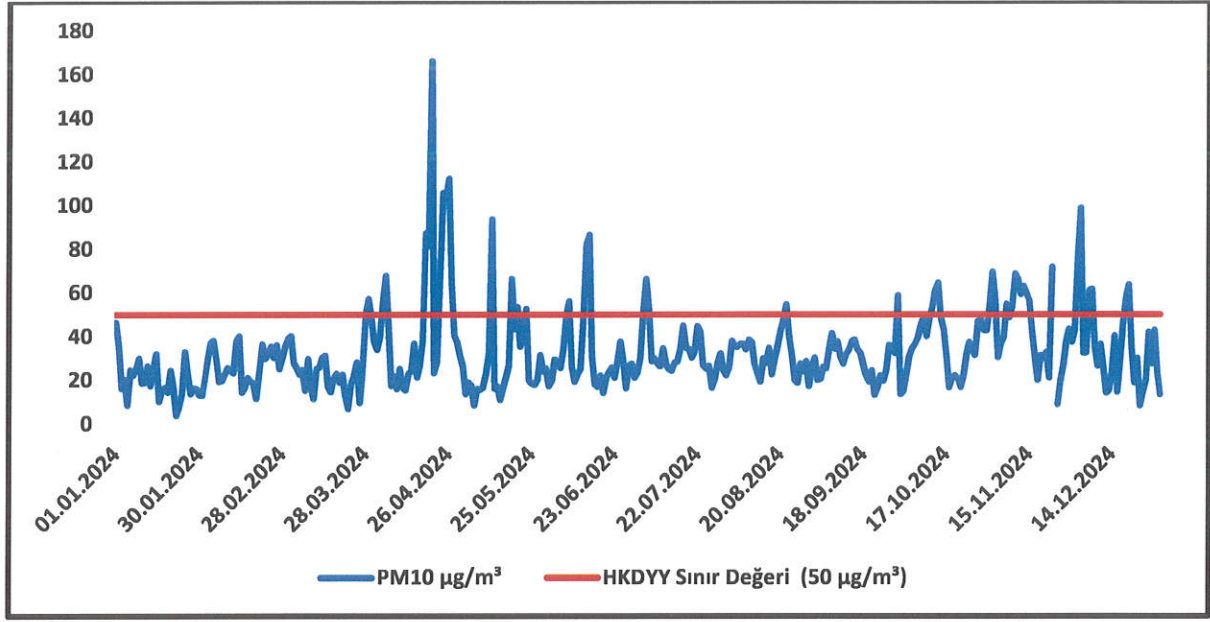

Grafik-17. Nevşehir-Avanos HKİİ PM10 Parametresi Günlük (24 saatlik) Değişimi

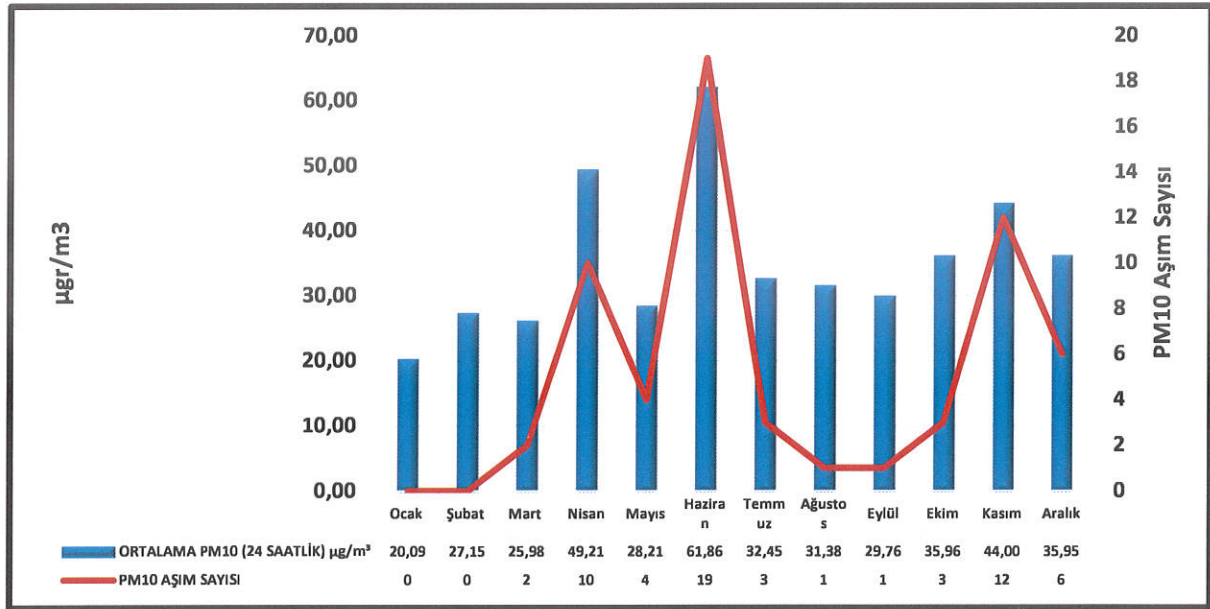

Grafik-18. Avanos HKİİ PM10 Parametresi Aylık Ortalamalar ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) ve PM10 Aşım Sayıları

[Grafik açıklaması: Grafikte sol eksen PM10 aylık ortalama (mavi sütun) $\mu\text{g}/\text{m}^3$ değerini, sağ eksen ise HKDYY (24 saatlik) sınır değeri olan $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ değerini aşan gün sayısını (kırmızı sütun) göstermektedir.]

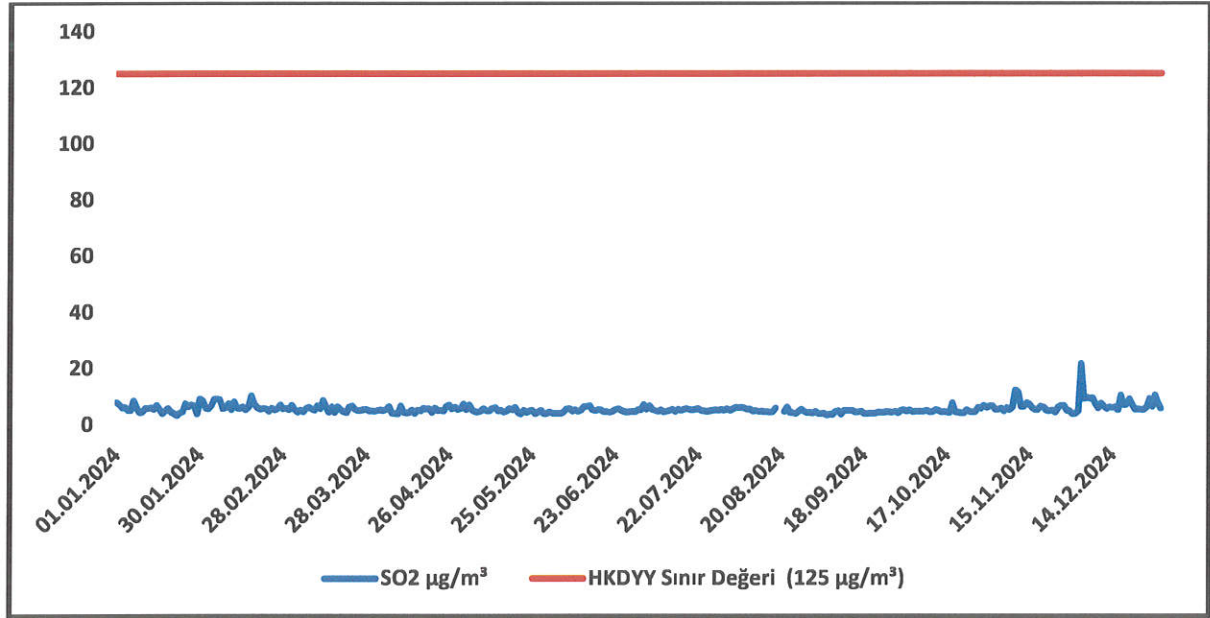

Grafik-19:Nevşehir-Merkez HKİİ PM10 Parametresi Günlük (24 saatlik) Değişimi

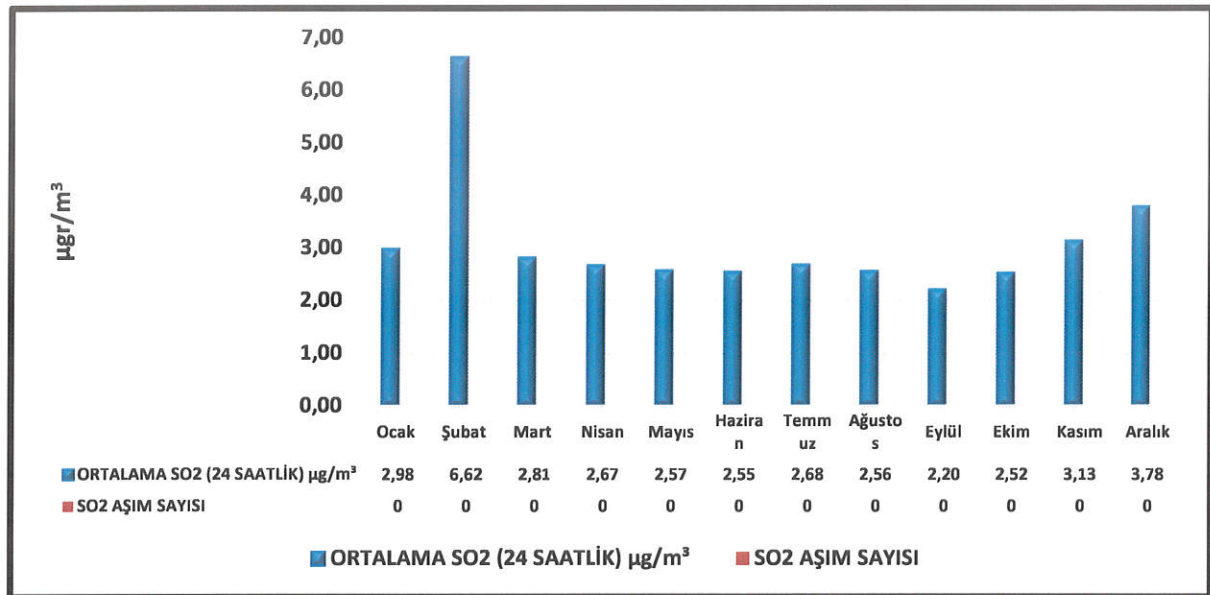

Grafik-20.Nevşehir HKİİ PM10 Parametresi Aylık Ortalamalar ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) ve PM10 Aşım Sayıları

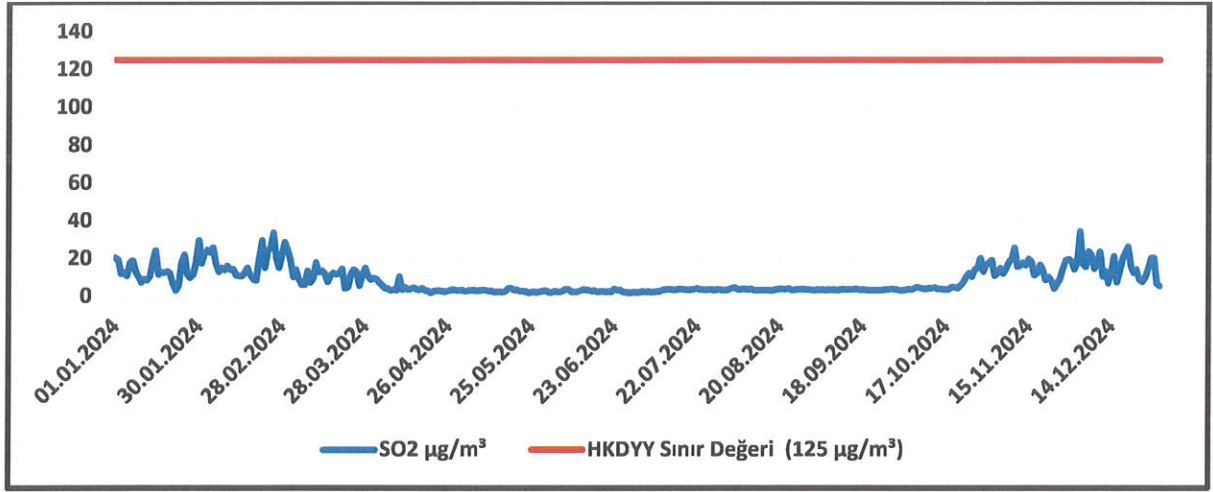
b. SO₂ Konsantrasyonunun Günlük (24 saatlik) Değişimi, Aylık Ortalamaları

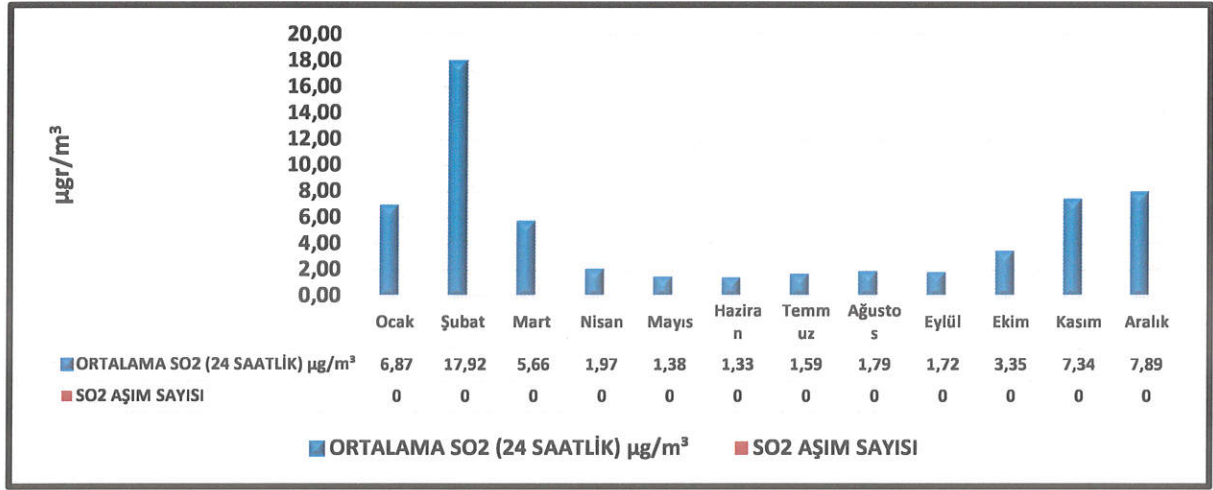
Grafik-21.Avanos HKİİ SO₂ Parametresi Günlük (24 saatlik) Değişimi

Grafik-22.Nevşehir-Avanos HKİİ SO₂ Parametresi Aylık Ortalamalar (µg/m³)

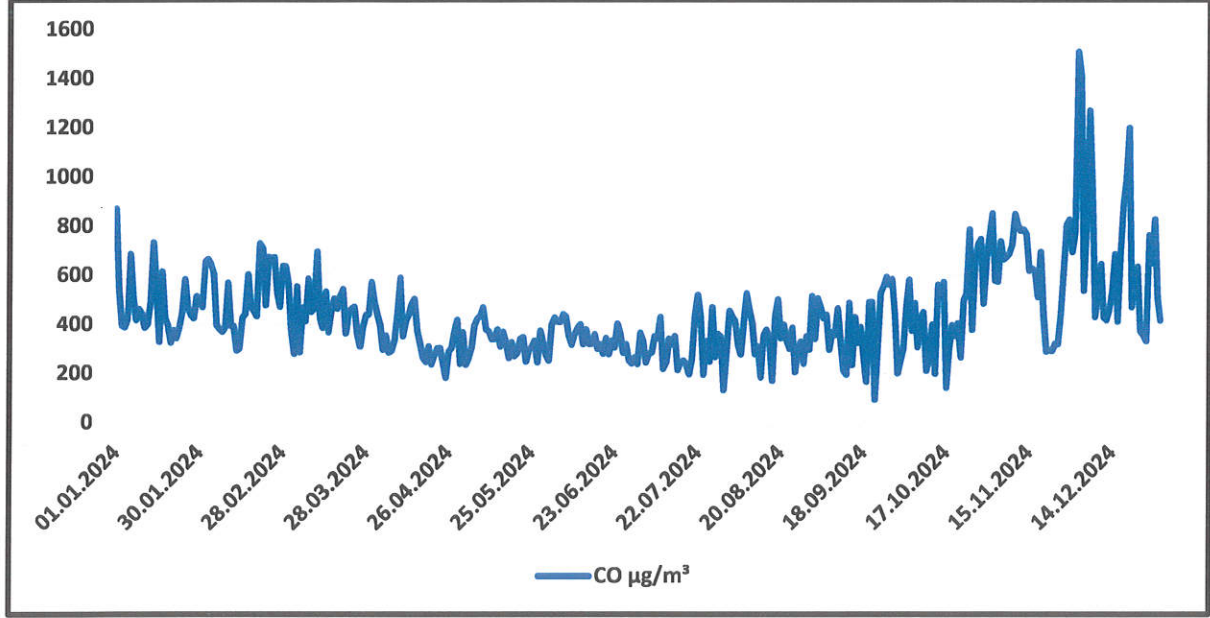

Grafik-23. Nevşehir HKİİ SO₂ Parametresi Günlük (24 saatlik) Değişimi

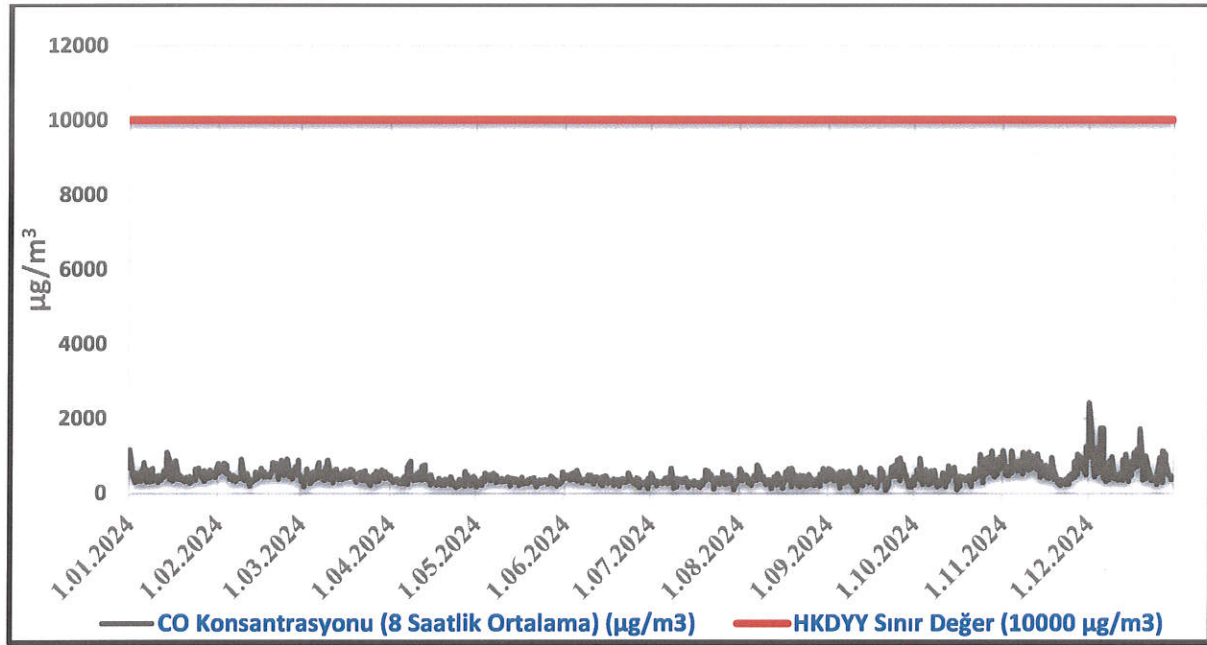

Grafik-24. Nevşehir HKİİ SO₂ Parametresi Aylık Ortalamalar (µg/m³)

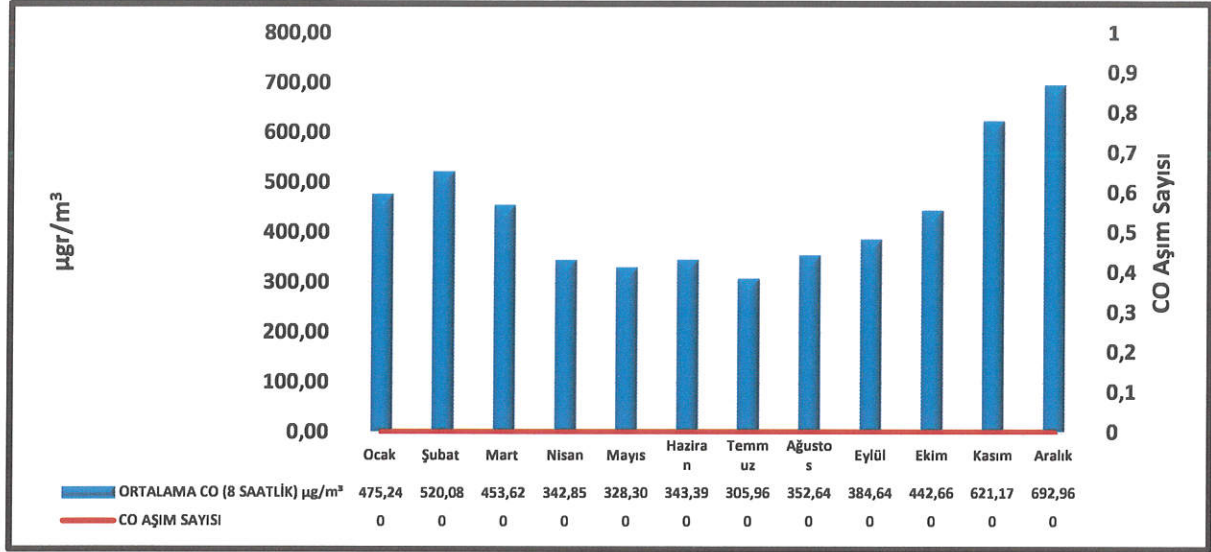
c. CO Parametresi Konsantrasyonunun Günlük (24 ve 8 saatlik) Değişimi, Aylık Ortalamaları

Grafik-25. Nevşehir-Merkez HKİİ CO Parametresi Günlük Değişimi

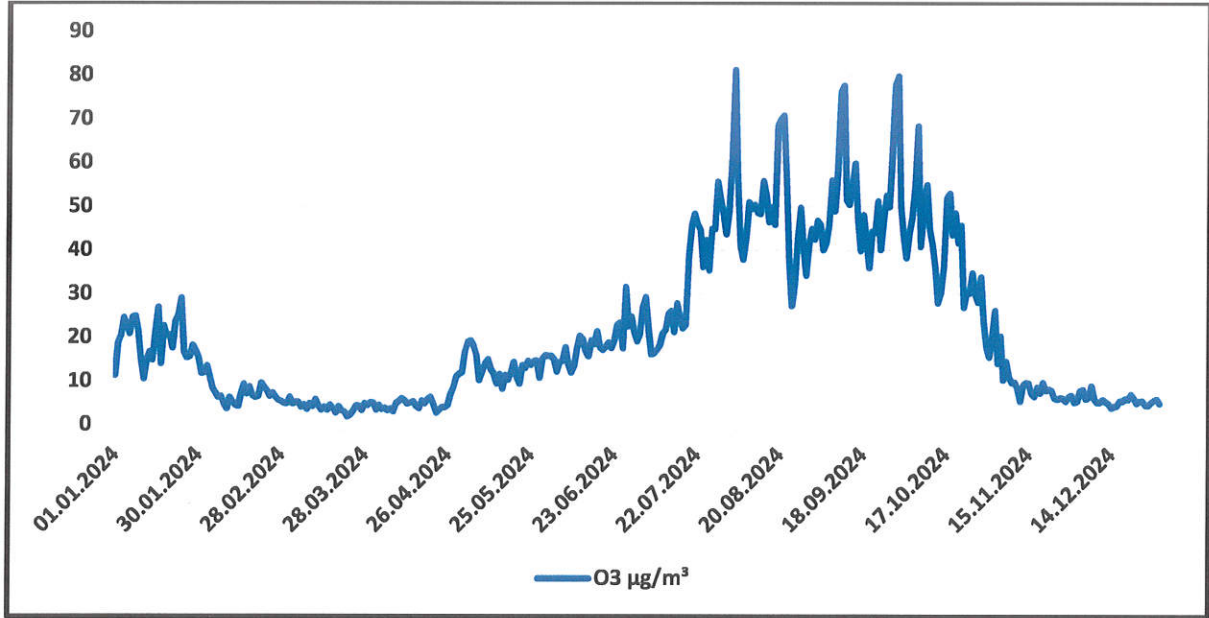

Grafik-26. Nevşehir-Merkez HKİİ CO Parametresi 8 saatlik Değişimi

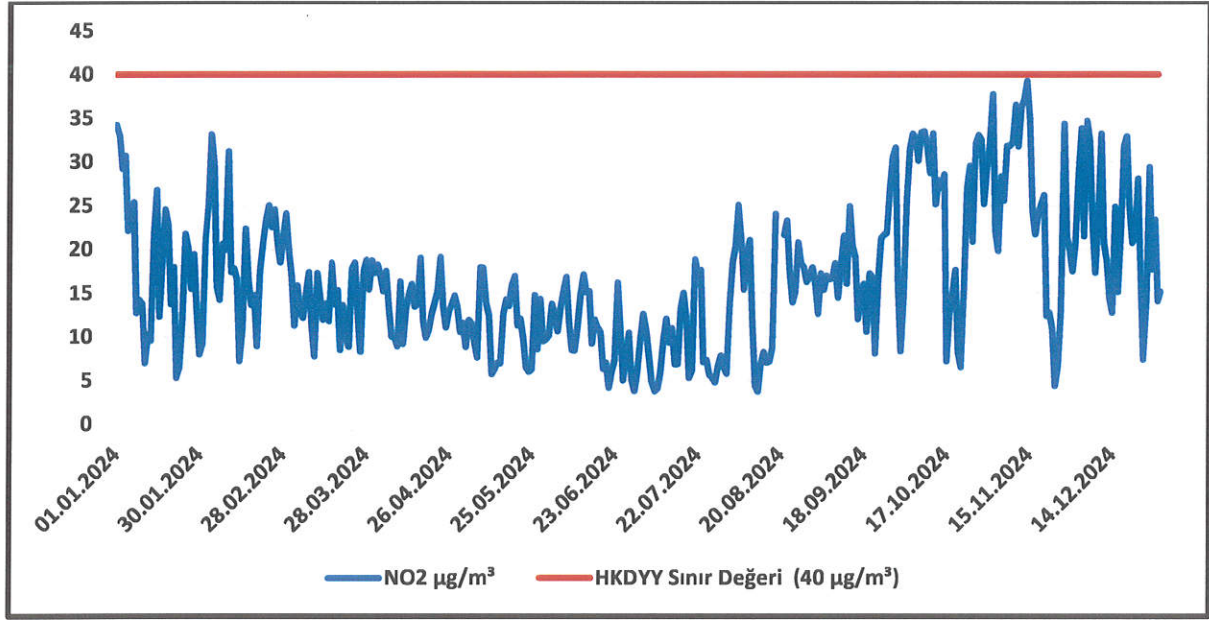
Grafik-27. Nevşehir HKİİ CO Parametresi Aylık Ortalamalar ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) ve Aşım sayıları

d. O₃ Parametresi Konsantrasyonunun Günlük Değişimi

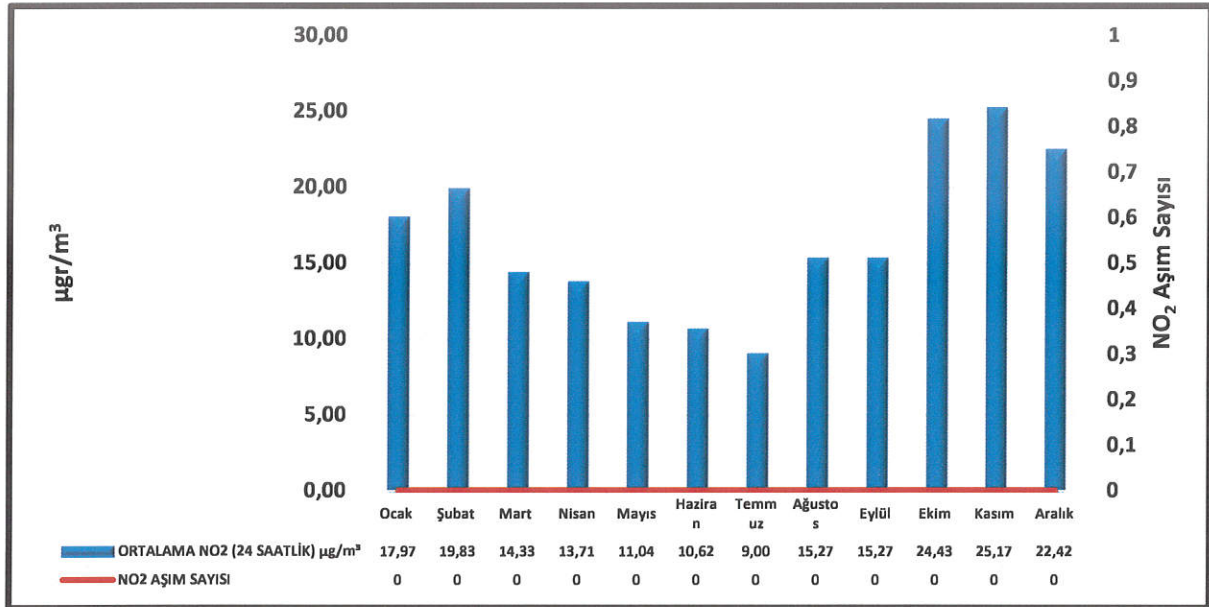

Grafik-28. Nevşehir-Merkez HKİİ O₃ parametresi günlük değişimi

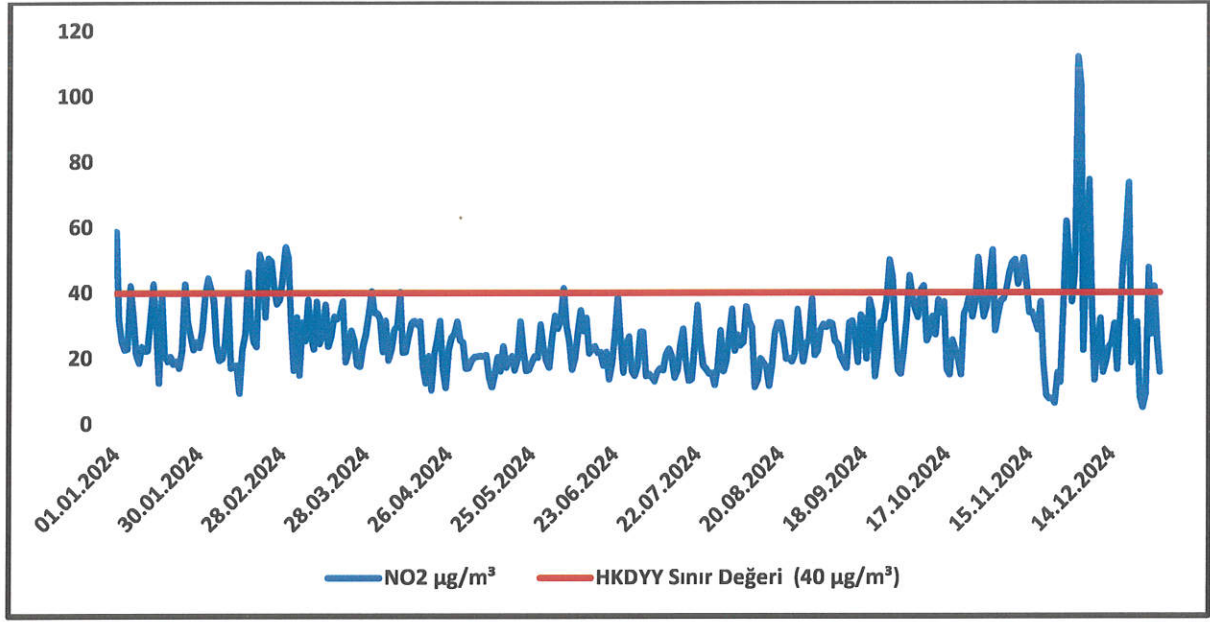
e. NO₂ Parametresi Konsantrasyonunun Günlük Değişimi, Aylık Ortalamaları

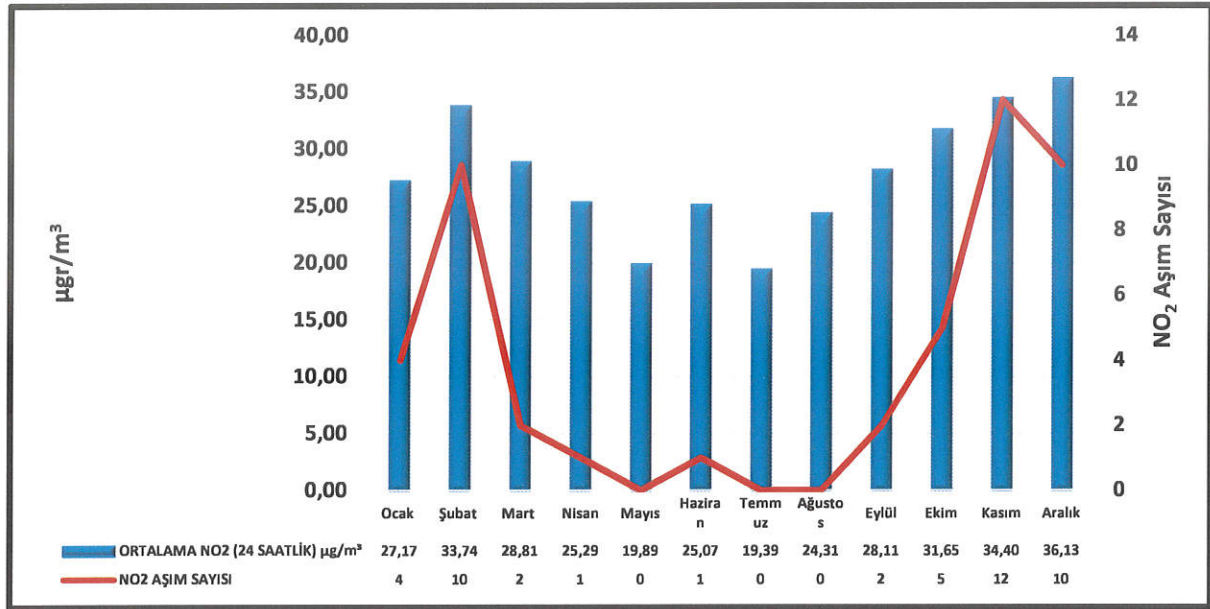
Grafik-29. Avanos HKİİ NO₂ parametresinin günlük değişimi

Grafik-30. Nevşehir-Avanos HKİİ NO₂ Parametresi Aylık Ortalamalar (µg/m³) ve Aşım sayıları

Grafik-31.Nevşehir HKİİ NO₂ parametresinin günlük değişimi

Grafik-32. Nevşehir HKİİ NO₂ Parametresi Aylık Ortalamalar ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) ve Aşım sayıları

3.3.2. Ölçüm Sonuçlarının Değerlendirmesi

Bilindiği üzere; AB uyum sürecinde 96/62/ECC, 99/30/EC, 2000/69/EC, 2002/3/EC, 2004/107/EC direktiflerinin uyumlaştırılması sonucu hazırlanarak 06.06.2008 tarih ve 28698 sayılı RG’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği’nde yer alan kirletici parametreler için verilen limit değerlerin Ülkemizde uygulanması için Uyum takvimi belirlenmiş olup, 09 Eylül 2013 tarihli ve 31677 sayılı 2013/37 No’lu “Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY)” Ek-IA’da değişiklik yapılması ile ilgili Genelge gereği 2014 yılı ve sonrası için, kükürtdioksit, azotdioksit, partikül madde, karbonmonoksit ile ozon için verilen uyarı eşik değerleri ve saatlik, 8 saatlik ve 24 saatlik ortalama sınır değerlerdeki azalım oranları Tablo-29’da verilmiştir.

Tablo-29:Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği Ek-II, Limit Değerlerinde Kademeli Azaltım

Kirletici	Ortalama süre	Limit Değer (µg/m3)									Açıklama
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Limit Değere Ulaşılabilecek Tarih	
SO₂	saatlik -insan sağlığının korunması için	500	500	470	440	410	380	350	350	1.1.2019	500 µg/m3 (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir ‘bölge’ veya ‘alt bölgede’ veya en azından 100km2 de hangisi küçük ise üç ardışık saate ölçülür.)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için	250	250	225	200	175	150	125	125		
	yıllık ve kış dönemi (1 kimden 31 Marta kadar) -ekosistemin korunması	20	20	20	20	20	20	20	20		
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için	---	300	290	280	270	260	250	250	1.1.2024	400 µg/m3 (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir ‘bölge’ veya ‘alt bölgede’

	Yıllık -insan sağlığının korunması için	60	60	56	52	48	44	40	36		veya en azından 100km2 de hangisi küçük ise üç ardışık saate ölçülür.)
NOX	Yıllık - vejetasyonun korunması için	---	30	30	30	30	30	30	30	1.1.2014	
PM10	24 saatlik -insan sağlığının korunması için	100	100	90	80	70	60	50	50	1.1.2019	
	Yıllık -insan sağlığının korunması için	60	60	56	52	48	44	40	40		
Pb	Yıllık -insan sağlığının korunması için	1	1	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,5	1.1.2019	veya madde 12 (4) 'e göre belirlenen "bölge" ve "alt bölge"lerde 1 Ocak 2019 +5 yıl. Böyle durumlarda limit değer 1 Ocak 2019 dan itibaren 1,0 µg/m ³ olur.
Benzen	Yıllık -insan sağlığının korunması için	10	10	10	10	9	8	7	6	1.1.2021	
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için	16000	16000	14000	12000	10000	10000	10000	10000	1.1.2017	

*Arsenik(As), kadmiyum(Cd), nikel(Ni) ve benzo(a)piren kirleticileri Hava Kalitesi Değerlendirme Ve Yönetimi Yönetmeliğinde hedef değerler ve hedefe ulaşılacak tarih bulunmaktadır.

*Ozon(O₃) kirleticisi için Hava Kalitesi Değerlendirme Ve Yönetimi Yönetmeliğinde bilgilendirme ve uyarı eşiği ile hedef değer ve uzun vadeli hedef bulunmaktadır.

Tablo-30:Ülkemiz, Avrupa Birliği ve Dünya Sağlık Örgütü'nün Sınır Değerleri

Kirletici	Periyot	Türkiye ^a Hava AB Kalitesi Yönergeleri	Direktif 2008/50/EC	WHO ^b Hava Kalitesi Kılavuz Değerleri
PM ₁₀	24 saat	80 µg m ⁻³	50 µg m ⁻³	50 µg m ⁻³
	1 yıl	52 µg m ⁻³	40 µg m ⁻³	20 µg m ⁻³
PM _{2.5}	24 saat	-	- µg m ⁻³	25 µg m ⁻³
	1 yıl	-	25 µg m ⁻³	10 µg m ⁻³
NO ₂	1 saat	280 µg m ⁻³	200 µg m ⁻³	200 µg m ⁻³
	1 yıl	52 µg m ⁻³	40 µg m ⁻³	40 µg m ⁻³
SO ₂	1 saat	440 µg m ⁻³	350 µg m ⁻³	-
	24 saat	200 µg m ⁻³	125 µg m ⁻³	20 µg m ⁻³
	1 yıl	20 µg m ⁻³	-	-
CO	8 saat	12 mg m ⁻³	10 mg m ⁻³	10 mg m ⁻³
O ₃	8 saat – insan sağlığını koruma	-	120 µg m ⁻³	100 µg m ⁻³

^aHava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi (HKDY) Yönetmeliği'ne göre

^b Dünya Sağlık Örgütü'nün 2005, 2000 ve 1997 tarihli yönergelerine göre.

Hava Kalitesi indeksi (HKİ), hava kalitesinin günlük olarak rapor edilmesi için kullanılan bir indekstir. Yaşadığımız bölgenin havasının ne kadar temiz veya kirli olduğu ve ne tür sağlık etkilerinin oluşabileceği konusunda bilgiler verir.

Hava kalitesi indeksi, farklı hava kalitesi seviyeleri ile birlikte bunların genel halk sağlığı üzerindeki etkisini ve sağlıklı seviyeye yükseldiğinde alınması gereken kademeleri de belirler. Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, EPA Hava Kalitesi İndeksini ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uyarlayarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır.

Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur. Hava kalitesi indeksi 6 kategoriden oluşmaktadır. 1 (İyi) - 6

(Tehlikeli) olarak sınıflandırılır. Matematiksel hesaplama yoktur, yalnızca sınıflandırmadır. En yüksek kirletici için belirlenen değer indeks değeridir.

Tablo-11.Ulusal Hava Kalitesi İndeksi Değerleri

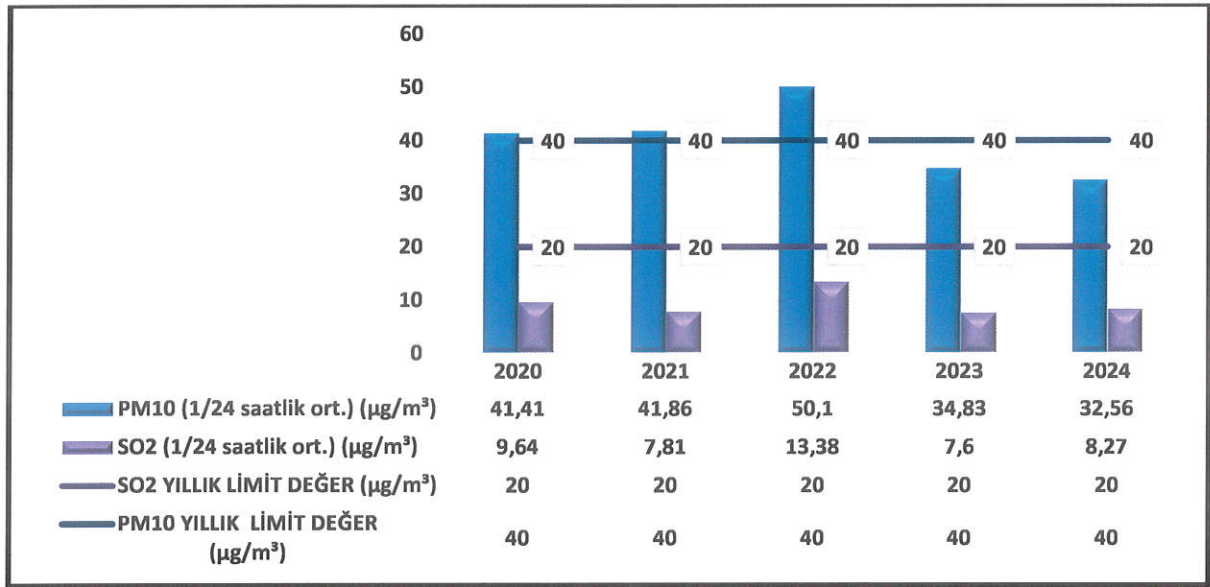
Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
<i>Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..</i>	<i>..hava kalitesi koşulları..</i>	<i>..bu renkler ile sembolize edilir..</i>	<i>..ve renkler bu anlama gelir.</i>
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmemiştir.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıda insan için bazı kirleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir. Hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Tablo-32.Ulusal Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) Kesme Noktaları

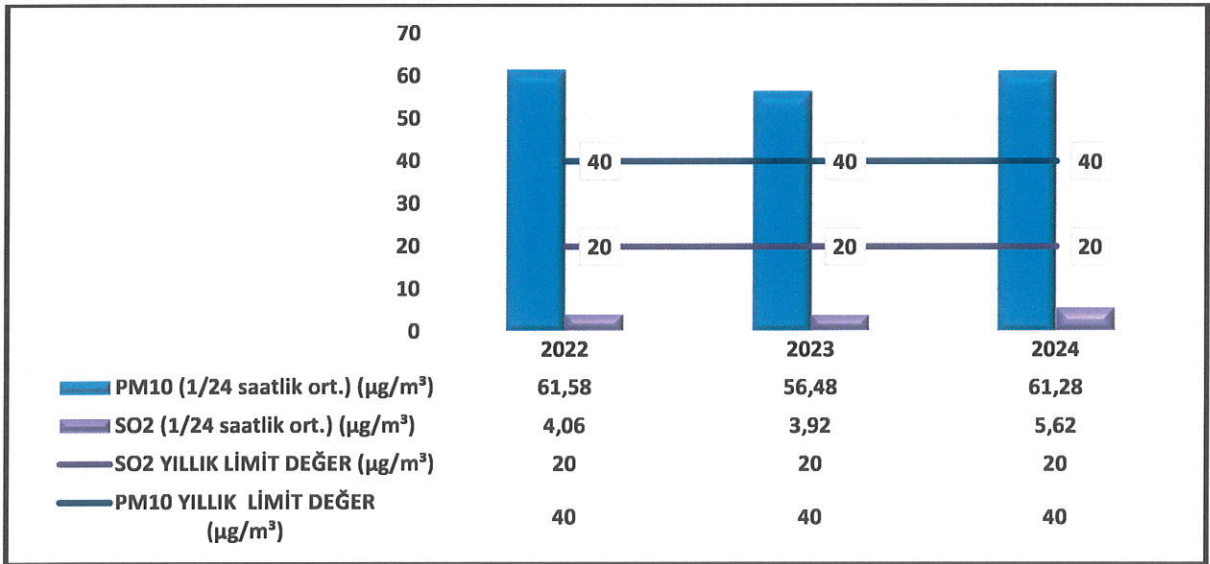
İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

01.01.2024-31.12.2024 yılına ait Nevşehir Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarına ait veriler değerlendirildiğinde;

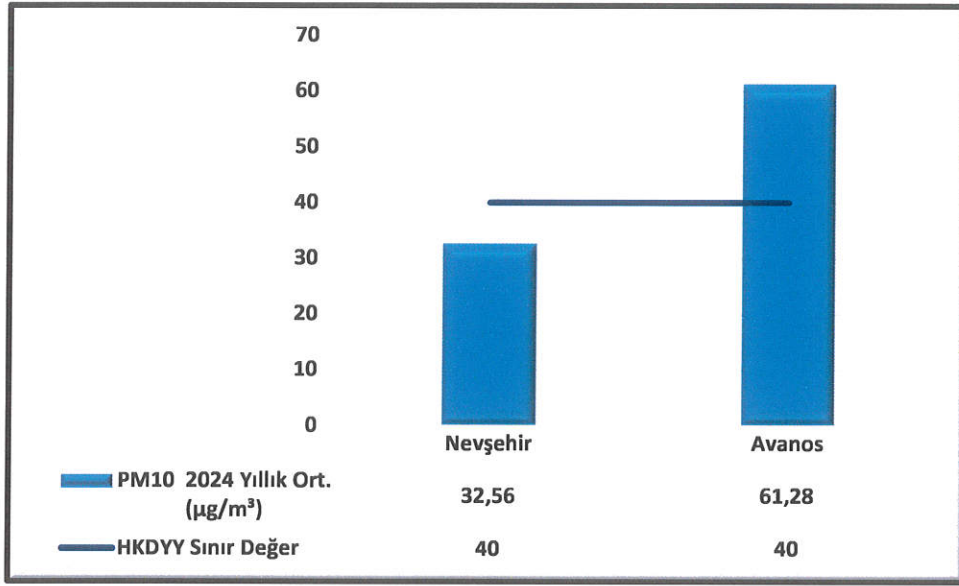
- Partikül Madde (PM10) kirletici parametresinin, 06.06.2008 Tarih ve 26898 Sayılı RG’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme Ve Yönetimi Yönetmeliği; *Limit Değerler, Hedef Değerler, Uzun Vadeli Hedefler, Değerlendirme Eşikleri, Bilgilendirme Ve Uyarı Eşikleri* başlıklı EK-1’in B) *Limit değerler, değerlendirme ve uyarı eşikleri* başlığında, 24 saatlik PM10’da belirtilen limit değer için **bir yılda 35 defaya kadar** aşımına müsaade edilmektedir.

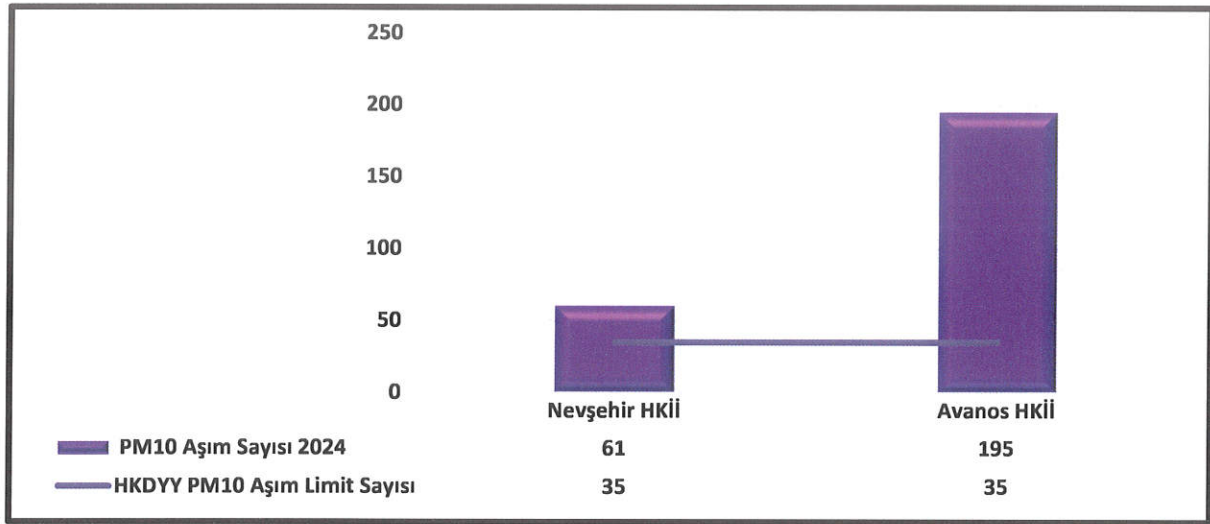
Grafik-33: Nevşehir HKİİ'nin PM10 ve SO₂ Parametrelerinin 2020-2024 Yılı Ortalamaları

Grafik-34. Avanos HKİİ'nin PM10 ve SO₂ Parametrelerinin 2022-2024 Yılı Ortalamaları

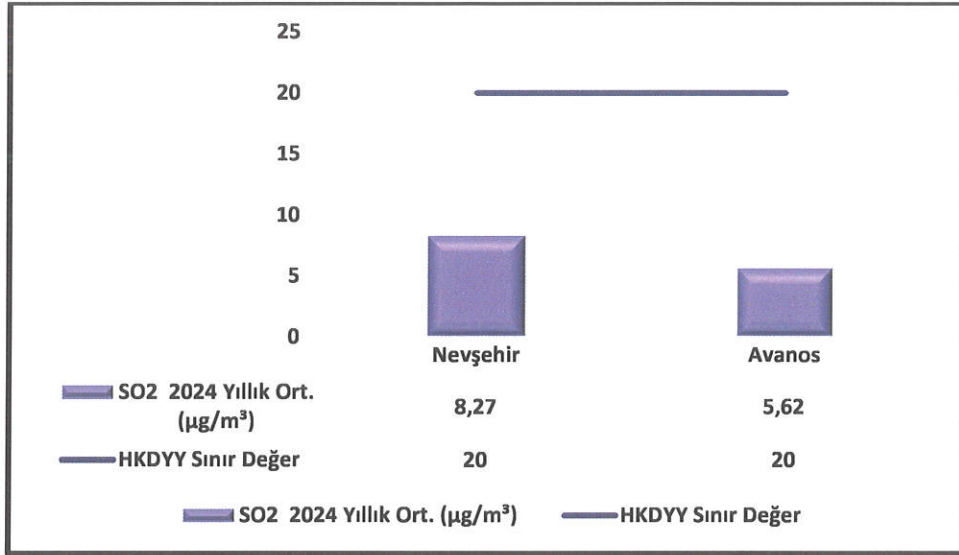

Grafik-35.Nevşehir HKİİ'lerin PM10 Parametresi Ortalamaları 2024 Yılı

Grafik-36. Nevşehir HKİİ'lerin PM10 Parametresi 2024 Yılı Aşım Sayıları

- 2024 Yılında PM10 yıllık sınır değeri olan 40 µg/m³'ü Avanos HKİİ **aşmıştır**. Ayrıca PM10 (24 saatlik sınır değeri) 50 µg/m³'ü Nevşehir HKİİ 61 kez, Avanos HKİİ 195 kez aşmıştır.(Grafik-19-20)

Grafik-37. Nevşehir HKİİ'lerin SO₂ Parametresi Yıllık Ortalamaları

- Kükürtdioksit (SO₂) kirletici parametresinin, Nevşehir ve Avanos HKİİ'ler için ölçüm dönemi sürecinde 2024 yılı için belirlenen limit değerin bütün istasyonlarda hiç **aşılmadığı**, (Grafik-21)

Görülmüştür. İlimiz merkezinde motorlu taşıtlardan kaynaklanan kirleticilerin hava kirliliği üzerine etkisi mevcuttur. Özellikle sabah ve akşam saatlerinde yaşanan trafik yoğunluğu havayı olumsuz etkilemektedir. İlçe merkezlerinde motorlu taşıtlardan kaynaklanan kirleticilerin trafik yoğunluğu olmaması veya çevre yollarının var olması sebebiyle hava kirliliği üzerine etkisi bulunmamaktadır.

Endüstriden kaynaklanan hava kirliliği esas olarak yanlış yer seçimi, uygun olmayan yakıt kullanımı ve atık gazların yeterli teknik önlemler alınmadan alıcı ortama verilmesi sonucu meydana gelmektedir. Sanayiden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında yapılan tüm bu iyileştirme çalışmalarına rağmen sektörel bazda bazı sanayi tesislerinin kuruluş yerlerinin teknolojilerinin güncelliğini yitirmiş olması nedeniyle bu sektörler için alt yapısı geliştirilmiş yerleşim yerlerinin dışında özel organize sanayi bölgelerinin oluşturulması ve hâlihazırda faaliyette bulunan bu işletmelerin taşınmalarının özendirilmesi için teşvik edilmesi gerekmektedir.

İl ve İlçe Merkezlerinde, küçük sanayi siteleri, marangozlar sitesi, şehrin içerisinde kalan fabrikalar bulunmaktadır. Bu bölgelerden kaynaklanan kirletici unsurlarda bu bölgenin şehir merkezine olan yakınlığı sebebiyle şehir merkezinin hava kalitesini etkilemektedir. Özellikle ilimizde çömlekçilik faaliyetleri Avanos Küçük Sanayi Sitesi içerisinde yapılmaktadır.

Avanos K Sanayi Sitesinde gerçekleştirilen çömlek yapımı işlemleri sırasında ısı güç kaynağı olarak lastik yakılması, plastik granül içeren mobilya talaı kullanılması vb. kaynakların kullanılması sonrası Avanos ilçe merkezinde kirliliğe sebep olmaktadır. Bu sebeple Avanos K Sanayi Sitesinde ısı güç kaynağı olarak kirliliğe sebep olacak kaynakların yakılmasına müsaade edilmemesi ve sanayi sitesinin ilçe merkezinden uzağa taşınması gerekmektedir. Bununla birlikte ilimiz genelinde OSB dışında değişik bölgelerde evre kirliliği yaratabilecek ve alt yapı sorunlarının çözümü kapsamında problemler teşkil edecek yapılaşmanın önlenmesi ve ruhsatlandırma işleminin önüne geçilmesi gerekmektedir.

İlimizin muhtelif bölgelerinde bulunan ta ocaklarının doğrudan yerleşim alanları üzerine bir etkisi olmamakla birlikte, bu tesislerin faaliyetleri sonucu oluşan toz hrin hava kalitesi üzerine olumsuz etkiler oluşturmakta ve bitkilerin tozlaşma döneminde engelleyici etkiye sebep olarak tarımda verimliliği düşürmektedir. Ta Ocakları, Kırma Eleme Tesisleri, Briket haneler, Mermer Atölyeleri vb. toz oluşumu riski yüksek tesislerin yerleşim alanları dışına taşınması sağlanmalıdır. Tozumaya neden olan malzeme taşıyan araçlara dair önlemler alınması gerekmektedir.

hrin yerleşim planlamasında, rüzgârın ehir içinde akışını engelleyecek yapılaşma düzenine engel olunmalıdır. Sanayi tesisleri ile yerleşim alanları arasında belirli mesafe bırakacak imar düzenlemeleri yapılmalı, kent içindeki sanayi tesisi ve imalathanelerin kent yerleşimi dışına taşınması için altyapı çalışmaları yapılmalıdır.

Meteorolojik veriler açısından İlin rüzgar hızı değerleri incelendiğinde değerlerin yüksek olmasıyla birlikte floranın zayıf olması ve ilimizin topografik yapısı sonucu PM10 değerlerinin yüksek çıktığı dlmektedir.

4. ALINACAK ÖNLEMLER VE UYGULANACAK POLİTİKA ETKİNLEŞTİRME FAALİYETLERİ

4.1. İlde Mevcut Durumun Ortaya Konulması

Tablo-33: İlimiz İkinci Dönem THEP uygulamaları

Eylem Sayısı	Eylem Adı	Sorumlu kurumlar
1	Çevre ve Hava Temizliği konulu Vaaz	İl Müftülüğü
2	Yeşil alanların artırılması	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Belediyeleri-İl Özel İdaresi
3	Trafik kaynaklı emisyonların azaltılması	KGM ve İl ilçe belediyeleri
4	İşletmelerin Çevre İzni almaları	Çevre şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
5	Motorlu Araç Egzoz Denetimleri	Çevre şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
6	Isınma amaçlı katı yakıt denetimi	İl ve İlçe Belediyeleri
7	Ağaçlandırma	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Belediyeleri-İl Özel İdaresi-Orman İşletme İl Müdürlüğü
8	Binalarda ısı izolasyonu	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Belediyeleri-İl Özel İdaresi
9	Fırın, lokanta vb. işletmelerin bacalarına filtre sisteminin kurulması.	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Belediyeleri-İl Özel İdaresi
10	Doğalgaz ve yenilebilir enerji kullanımının teşvik edilmesi.	Enerya Kapadokyagaz –Diğer Özel Kuruluşlar

4.2. Mevcut Olan İyileştirme Projeleri veya Önlemlerin Detayları

a. Eysel Isınma

- Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre yetki devri yapılmış Belediye Başkanlıkları tarafından denetimler gerçekleştirilmiştir.
- Doğalgaz, güneş enerjisi, jeotermal, ısı pompası kullanımlarının teşvik edilmesi için Enerya Kapadokyagaz vb özel kuruluşlarca çalışmalar yapılmıştır.
- Enerji verimliliği amacıyla binalarda ısı izolasyonunun sağlanması için önlemler alınmasına yönelik bilgilendirme yapılarak yeni yapılan binalarda ısı yalıtımı yapılmadan ruhsat verilmemektedir.
- Hava kalitesini artırmak amacıyla bilgilendirme materyallerinin hazırlanması planlanmıştır.

b. Ulaşım

- Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi verilen kuruluşların egzoz ölçümlerini standartlara uygun yapıp yapmadıkları ve trafikte seyir halinde olan araçların EGEDES sistemi ile egzoz ölçümü konusunda denetimler gerçekleştirilmiştir.
- Çevre Dostu ulaşım ağlarının(yeşil dalga vb.) artırılması için planlamalar yapılmıştır.
- İlimizde trafikten kaynaklı hava kirliliğinin önüne geçmesi için çevre yolu projesi yapımı planlanmaktadır.

c. Sanayi Tesisleri

- Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında sanayi tesislerin emisyon konulu çevre izni almaları ve izin almış tesislerin izin koşullarına göre çalışıp çalışmadıklarının yıl boyunca yapılacak denetimlerle takibi yapılmıştır.
- Çevre kirliliğine neden olan fırın, lokanta vb. işletmelerin bacalarına filtre sisteminin kurulması hususunda Nevşehir Belediyesince denetimler yapılmıştır.

d. Şehir Planlaması

- İmar alanı içerisinde nüfus yoğunluğuna bağlı olarak yeşil alan miktarını artırma planlanmıştır.
- İlgili kurumlarca trafik yoğunluğu oluşmasını engelleyecek yolların yapılması, toplu taşıma, bisiklet vb. kullanımının teşvik edilmesi planlanmıştır.
- Nevşehir Orman İşletme Müdürlüğü ve Nevşehir Belediye Başkanlığınca bahar aylarında ağaçlandırma çalışmaları yapılmıştır.

e. Eğitim, Bilinçlendirme ve Yenilikçi Yaklaşımlar

- Çevre ve Hava Temizliği konusunda İl Müftülüğüne belirli periyotlarla vaaz verilmesi planlanmıştır.
- Halkı bilinçlendirici broşür ve kitapçık dağıtılması planlanmıştır.

4.3. Kirliliği Azaltmak İçin Uygulanacak Projeler veya Önlemlerin Detayları

1. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen Çevre İzni çalışmaları ile emisyonu olan işletmeler kayıt altına alınmakta ve izlenmektedir. Bu çalışma ile beraber Bakanlığın yürüttüğü AB uyum projelerinde özellikle emisyon azaltımı konusunda iyileştirmeler ve planlamalar yapılması,
2. Sanayi tesislerinden, ısıtma güçlerine göre çevre izni alması gerekenlerin izinlerini almalarının sağlanması,
3. Kömür kullanımının yoğun olduğu bölgelerden başlanarak ilçe bazında kaliteli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı kömürlerinin dağıtılması,
4. Trafik sinyalizasyon sistemlerinin trafik akışı bakımından değerlendirilmesinin yanında ışık bekleme süreleri dikkate alınarak, bekleme sürelerinin değerlendirilmesi, yeşil dalga, akıllı sinyalizasyon sistemlerinin yaygınlaştırılması;
5. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne sanayi tesislerinin denetimlerinde Hava Kirliliğine etkisi olabilecek tesislerin denetim, izin/lisans işlemlerinde önceliklendirilmesi,
6. Paydaş kurum/kuruluş Enerya Kapadokya Gaz Dağıtım A.Ş. firması ile çalışmalar yapılarak doğalgaz kullanımının özendirilmesi;
7. Bisiklet kullanımının yaygınlaştırılmasının özendirilmesi,
8. Yeni kurulması planlanan tesislerin ÇED süreçlerinde emisyon kaynaklı kirlilikler için en uygun üretim teknikleri, yakıt cinsleri ve teknolojik önlemler belirlenerek yatırımcılardan bu uygulamalar için taahhüt alınması,
9. İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı ekipleri ile birlikte trafikte seyreden motorlu araçların egzoz denetimlerinin yapılması,
10. Egzoz ölçüm yetkisi verilen kuruluşların, egzoz ölçümlerini standartlara uygun yapıp yapmadıklarını rutin yapılacak denetimlerle kontrol edilmesi,

11. Hava kirliliğinin yaşandığı yerleşim yerlerindeki konutlar, işyerleri ve sanayide güneş enerjisi, jeotermal, ısı pompaları ve benzeri yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları ile doğalgazın ısınma amaçlı kullanımının teşvik edilmesinin sağlanması,
12. Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre yetki devri yapılmış Belediye Başkanlıkları ile müşterek denetimler yapılması,
13. Belediye Başkanlıkları tarafından baca temizliği hakkında duyuru yapılması,
14. Halkı bilinçlendirici broşür ve kitapçıklar bastırılarak yerel basında haberlerin periyodik yaptırılması,
15. İlimizde faaliyet gösterilen küçük sanayi sitelerinde atık yağların yakıt olarak kullanımının önüne geçilmesi, ona göre tasarımıyla sobaların değişiminin sağlanması,
16. Avanos Küçük Sanayi Sitesinde gerçekleştirilen çömlek yapımı işlemleri sırasında ısı gücü kaynağı olarak lastik yakılması, plastik granül içeren mobilya talaşı kullanılması vb. kaynakların kullanılmasına müsaade edilmemesi,
17. Kış aylarında plastik ve atık yağ yakılması durumunda ilgililere idari yaptırım uygulanması,
18. 2029 yılına kadar 50.000 fidan dikimi gerçekleştirilmesi,
19. Kısa ve orta vadede yeni çevreyolu projesi imar planının tamamlanan kısımlarında yol projelendirme ve imar uygulama çalışmalarının tamamlanması,
20. Sanayi alanı olarak planlanan alanların imar uygulamalarının tamamlanması,
21. Bisiklet yol ağlarının genişletilmesi,
22. Küçük sanayi alanının şehir dışına taşınmasının planlanması,
23. Alternatif çevre dostu ulaşım ağlarının artırılması,
24. İşyerleri, kamu kurum ve kuruluşları ve konutlarda ateşçi/kaloriferci belgesi olmayan kaloriferci çalıştırılmaması ve bu konudaki eğitim kurslarının Milli Eğitim Müdürlüğü ile Belediyeler tarafından periyodik zamanlarda düzenlenmesi,
25. Bacaların kış dönemi gelmeden bakım, onarım ve baca temizleme işlemlerinin yaptırılması ve yakıt ve yakma sistemlerinin uygunluğu denetlenerek bacada uygun emisyon çıkışlarının sağlanması,
26. Hava kirliliğinin yaşandığı yerleşim yerlerindeki konutlar, işyerleri ve sanayide güneş enerjisi, jeotermal, ısı pompaları ve benzeri yenilenebilir enerji kaynakları ile doğalgazın ısınma amaçlı kullanımının teşvik edilmesi,

27. İlde bulunan mahalle fırınlarından kaynaklanan kirliliğin önüne geçmek adına da fırın bacalarına filtre takılması,
28. Yeni yerleşim yerlerinde merkezi ısıtma sistemlerinin kullanılması,
29. Yeşil alanların arttırılması, imar planlarındaki hava kirliliğini azaltıcı tedbirlerin uygulamaya konulması,
30. Hem yakıttan tasarruf sağlamak hem de hava kirliliğini önlemek amacıyla Enerji Verimliliği Kanunu çerçevesinde yeni binalarda ısı yalıtımı projelerinin uygulanmasına, mevcut binalarda dıştan yalıtım yapılması konusunda bilgilendirmeler yapılması,
31. Hava kirliliğinin yoğun olduğu günlerde kirliliğinin azaltılması için sobalar ve kaloriferlerin saat 10.00-16.00 saatleri arasında yakılmamasının sağlanması,
32. Okullarda ve resmi binalarda değiştirilmesi gereken pencerelerin ısı camlı olmasının sağlanması ve radyatörlerde termostatlı vana kullanılması,
33. Çevre ve hava temizliği konusunda İl Müftülüğüne vaazlar verilmesi,
34. Gaz abonelik işlemlerinde doğal gaz kullanımını teşvik edici uygulamaların geliştirilmesi,
35. Halkı bilinçlendirme çalışmalarının yapılması,
36. Altyapısı olmayan bölgelerde de doğalgaz kullanımını sağlayacak altyapı çalışmalarının hızlandırılması,
37. Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre yetki devri yapılmış Belediye Başkanlıkları ile kış sezonunda (Ekim-Mart) katı yakıtlar konusunda müşterek denetimler yapılması,
38. Egzoz ölçüm yetkisi verilen kuruluşların, egzoz ölçümlerini standartlara uygun yapıp yapmadıkları Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne yıl içinde yapılacak rutin denetimlerle kontrol edilmesi,
39. Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında sanayi tesislerinin emisyon konulu çevre izni almaları ve izin almış tesislerinin izin koşullarına göre yıl boyunca yapılacak plan doğrultusunda denetimlerin yapılması,
40. İlimizde turizm faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen ATV jeep vb. tur etkinliklerinin güzergah bilgilerine ilişkin tozuma etkisini azaltacak çalışmaların yapılması,

Tablo 34: Temiz Hava Eylem Planı Uygulama için Zamanlama Tablosu

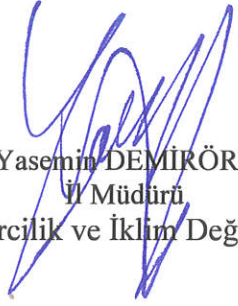
Eylem Türü	Eylem Ad	Eylem Açıklama	Uygulama takvimi	Sorumlu Kuruluşlar	İşbirlikçi Kuruluşlar
Sanayi	İşletmelerin Çevre İzni almaları	Çevre İzni ve Lisans Yönetmeliği kapsamında sanayi tesislerin emisyon konulu çevre izni almaları ve izin almış tesislerin izin koşullarına göre çalışıp çalışmadıklarının yıl boyunca yapılacak denetimlerle takibinin yapılması.	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Çevre, Şehircilik ve İklim değişikliği İl Müdürlüğü	İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
Sanayi	Fırın, lokanta vb. işletmelerin bacalarına filtre sisteminin kurulması.	Çevre kirliliğine neden olan fırın, lokanta vb. işletmelerin bacalarına filtre sisteminin kurularak il ve İlçe Belediyelerince denetimler yapılması.	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Belediyeleri-İl Özel İdaresi	Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
Sanayi	İşletmelerin uygun tekniklerle çalışması	Yeni kurulması planlanan tesislerin ÇED süreçlerinde emisyon kaynaklı kirlilikler için en uygun üretim teknikleri, yakıt cinsleri ve teknolojik önlemler belirlenecek ve yatırımcılardan bu uygulamalar için taahhüt alınması	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Çevre, Şehircilik ve İklim değişikliği İl Müdürlüğü	İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
Evsel Isınma	Isınma amaçlı katı yakıt denetimi	Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre yetki devri yapılmış Belediye Başkanlıkları tarafından denetimler gerçekleştirilecektir.	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Belediyeleri-İl Özel İdaresi	Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
Evsel Isınma	Doğalgaz ve yenilenebilir enerji kullanımının teşvik edilmesi.	Doğalgaz kullanımının, güneş enerjisi, jeotermal, ısı pompalarının teşvik edilmesi için Enerya Kapadokyagaz vb özel kuruluşlarca çalışmaların yapılması.	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Enerya Kapadokyagaz -Diğer Özel Kuruluşlar	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Belediyeleri-İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları

Evsel Isınma	Isınma amaçlı katı yakıt kullanımı	En kirli bölgelerden başlanarak ilçe bazında daha kaliteli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı kömürlerinin dağıtılması	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Nevşehir Sosyal yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Kurulu ve Kamu Kurum ve Kuruluşları
Evsel ısınma	Isınma amaçlı katı yakıt kullanımı	İşyerleri, kamu kurum ve kuruluşları ve konutlarda ateşçi/kaloriferci belgesi olmayan kaloriferci çalıştırılmaması ve bu konudaki eğitim kurslarının Milli Eğitim Müdürlüğü ile Belediyeler tarafından periyodik zamanlarda düzenlenmesi	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Belediyeleri-İl Millî Eğitim Müdürlüğü	İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
Ulaşım	Trafik kaynaklı emisyonların azaltılması	İlgili kurumlarca trafik yoğunluğu oluşmasını engelleyecek yolların yapılması , toplu taşıma, bisiklet vb. kullanımının teşvik edilmesi.	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Karayolları Genel Müdürlüğü- Nevşehir Belediye Başkanlığı- İlçe Belediyeleri-İl Özel İdaresi	İl Emniyet Müdürlüğü- İlçe Kamu Kurum ve Kuruluşları
Ulaşım	Motorlu Araç Egzoz Denetimleri	Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi verilen kuruluşların egzoz ölçümlerini standartlara uygun yapıp yapmadıkları ve trafikte seyir halinde olan araçların EGEDES sistemi ile denetimler gerçekleştirilecektir.	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Çevre, Şehircilik ve İklim değişikliği İl Müdürlüğü	İl Jandarma Komutanlığı-İl Emniyet Müdürlüğü- Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Bulunan Ölçüm İstasyonları-İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
Ulaşım	Motorlu Araç Egzoz Denetimleri	Trafikte seyir halinde olan araçların trafik kontrol noktalarında durdurularak egzoz emisyon ölçümlerinin denetimlerinin yapılması.	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Çevre, Şehircilik ve İklim değişikliği İl Müdürlüğü	İl Jandarma Komutanlığı-İl Emniyet Müdürlüğü- İlçe Kamu Kurum ve Kuruluşları

Diğer	Çevre ve Hava Temizliği konulu Vaaz	Çevre ve Hava Temizliği konusunda İl Müftülüğünce belirli periyotlarla vaaz verilmesi	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	İl Müftülüğü	İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
Diğer	Ağaçlandırma	Nevşehir Orman İşletme Müdürlüğü ve İl ve İlçe Belediye Başkanlıklarınca bahar aylarında ağaçlandırma çalışmalarının yapılması.	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Belediyeleri-İl Özel İdaresi-Orman İşletme İl Müdürlüğü	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
Diğer	Binalarda ısı izolasyonu	Enerji verimliliği amacıyla binalarda ısı izolasyonunun sağlanması için önlemler alınmaktadır. yeni yapılan binalarda ısı yalıtımı yapılmadan ruhsat verilmemektedir.	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Belediyeleri-İl Özel İdaresi	Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
Diğer	Yeşil alanların artırılması	İmar alanı içerisinde nüfus yoğunluğuna bağlı olarak yeşil alan miktarını artırmak	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Nevşehir Belediye Başkanlığı-İlçe Belediyeleri-İl Özel İdaresi	Orman İşletme İl Müdürlüğü-İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
Diğer	Bilgilendirme çalışmaları	Halkı bilinçlendirici broşür ve kitapçıklar bastırılarak yerel basında hava kirleticilerine ilişkin haberlerin periyodik yapılması	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Çevre, Şehircilik ve İklim değişikliği İl Müdürlüğü	Nevşehir Valiliği
Diğer	Turizm etkinlikleri	İlimizde turizm faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen ATV, jeep, Balon tur etkinliklerinin güzergah bilgilerine ilişkin tozumaya etkisini azaltacak çalışmaların yapılması	2025-2029 6 aylık periyotlar Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık	Kapadokya Alan Başkanlığı	Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü

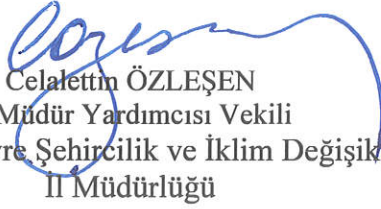
5. KAYNAKLAR

- Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü
- Sürekli izleme Merkezi (SİM) Resmi Web Sitesi
- Nevşehir İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü
- TÜİK Resmi Web Sitesi
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü Resmi Web Sitesi
- Karayolları Genel Müdürlüğü Resmi Web Sitesi

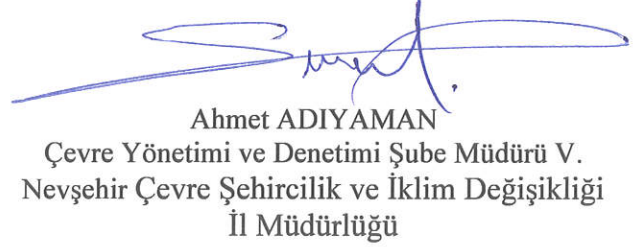

Yasemin DEMİRÖRS
İl Müdürü

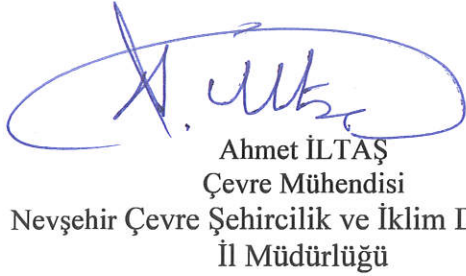
Nevşehir Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

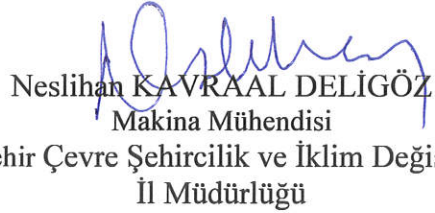
Celalettin ÖZLEŞEN
İl Müdür Yardımcısı Vekili
Nevşehir Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği
İl Müdürlüğü

Ahmet ADIYAMAN
Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürü V.
Nevşehir Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği
İl Müdürlüğü

Ahmet İLTAŞ
Çevre Mühendisi
Nevşehir Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği
İl Müdürlüğü

Neslihan KAVRAAL DELİGÖZ
Makina Mühendisi
Nevşehir Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği
İl Müdürlüğü